

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

AUGUST STRINDBERG

INFERNO

Yine de deneylere devam ettim, çatlamış ellerim zehre bulaştı, çatlakları genişledi, içlerine kömür tozu doldu, aralarından kan sızdı ve çektiğim ıstırap tahammül edilemez bir noktaya geldi. Dokunduğum her şey bana acı veriyordu ve kafam öyle bir hale gelmişti ki bu eziyeti, nice yıllar boyunca yakamı bırakmamış ve tüm gayretlerimi hüsrana uğratmış şu bilinmeyen Güçlere atfetmeye hazırdım.

İSTANBUL 2015

August Strindberg

1849'da Stockholm'de dünyaya geldi. Lisenin ardından Uppsala Üniversitesi'nde tıp öğrenimine başladı. Tiyatroyla ilgilendi, ilk oyunu 1870'de sahnelendi. 1892'deki boşanma davasının ardından Berlin'e gitti, orada bohem bir yaşam sürerken Munch ve Gauguin gibi hayranlık duyduğu kişilerle ilişki kurdu. Bu yıllarda aynı zamanda görünmez güçler ve halüsinasyonlarla mücadele ediyordu.

INFERNO

Duygu Çağı Kitapları No 5

Inferno, August Strindberg

Dizi Editörü: Osman Çakmakçı

ISBN 978-605-9949-18-7

Birinci Baskı, Eylül 2015

Kapak Tasarımı: Onur Atay

Inferno © Encore

Bu kitabın tüm hakları Encore Yayınları'na aittir.

Encore Yayınları

Tekrar Yayıncılık Bilişim ve Tic. Ltd. Şti.

Şehit Muhtar Mah. Zambak Sk. No: 13/3

34435 Beyoğlu İstanbul

iletisim@encorekitap.com

www.encorekitap.com

Baskı: Sena Ofset

2. Matbaacılar Sitesi Litros Yolu

K:6 D:4NE20 Topkapı, Zeytinburnu - İstanbul

Sertifika No: 12064

AUGUST STRINDBERG

INFERNO

Çeviren: Emrah Saraçoğlu

[DUYGU ÇAĞI KİTAPLARI NO 5]

İSTANBUL 2015

Karımın yanından ayrıldığım Gare du Nord'dan eve dönerken yabancı bir keyif duyuyordum. Kendisi uzak diyarlarda hasta düşmüş çocuğumuzun yanına gidiyordu. Kalbimden kopan fedakârlığı şimdi gerçekleştirmiş oluyordum işte. Onun son sözleri, "Tekrar ne zaman görüşeceğiz?" ve benim verdiğim cevap, "Yakında," bir sahtelik, kendime dahi itiraf etmeye gönülsüz olduğum bir kandırmaca olarak çınliyordu kulaklarımda halen; bununla birlikte içimden bir ses artık sonsuza kadar ayrılmış olduğumuzu fısıldıyordu. Kasım 1894'te birbirimize söylediğimiz o veda sözcükleri sahiden de son sözlerimizdi; zira içinde bulunduğumuz şu vakte, Mayıs 1897'ye kadar sevgili karımı bir daha görmüş değilim.

Uzaklaşıp da Café de la Régence'a vardığımda çoğunlukla karımla birlikte oturduğum bir masaya geçtim; güzel muhafızım benim, gece gündüz demeden ruhum üzerinde casusluk yapmış, en gizli saklı düşüncelerimi tahmin etmiş, fikirlerimin gelişimine göz kulak olmuş, ruhumun bilinmeyene doğru yol almasını kısıkanç bir içerelemeyle seyretmişti.

Özgürlerin âlemine tekrardan ayak basınca, beni büyük şehirdeki hayatın minik dertlerinden kurtaran benliğimdaki ani bir genişlemenin farkına vardım; henüz yakın zamanda bir zafer elde etmiş olduğum entelektüel mücadele sahasından bahsediyorum – kendi başına muhteşem olmasa da benim için muazzam önem taşıyor, bu haliyle bir gençlik rüyasının gerçeğe dönüşmesini temsil ediyordu. Oyunlarımdan biri bir Paris tiyatrosunda sahnelenmişti; ülkemdeki her çağdaş yazarın rüyası olan bu şeyi bir tek ben gerçekleştirmiştim. Ne var ki tiyatro, kişinin eriştiği her şey gibi iticiydi artık benim için ve bilimin cazibesine kapılmışım. Aşk ile bilgi arasında seçim yapmak mecburiyetinde kalınca, entelektüel

başarının zirvelerine yükselmeyi denemek konusunda kesin karar almış ancak aşkımdan fedakârlık etme hevesi içinde, ihtirasımın (ya da istidatımın) masum kurbanını unutuvermiştim.

Bir kez daha Quartier Latin'deki¹ perişan öğrenci odama geçince, bavulumu didikledim ve satın alabilmek uğruna kendimi soyup soğana çevirdiğim altı adet iyi porselenden maden eritme kabını çıkardım. Bir adet kısaç ve bir paket saf sülfür de eklendiğinde laboratuvarımdaki bütün teçhizat tamam oluyordu. Yapılacaklardan geriye kalan sadece fırında bir ocak ısısı yaratmak, kapıyı emniyete almak ve perdeleri indirmektir; zira üç ay önce-
sindeki Caserio'nun infazından beri, Paris içerisinde kimyasal teçhizat bulundurmamak tehlikeli bir hal almıştı.

Gece çöktü, yanmakta olan sülfürden cehennem alevleri yükseldi; gelgelelim sabaha doğru sülfür içinde karbon olduğunu tespit etmiştim, halbuki önceden bir öz madde olarak değerlendiriliyordu. Devasa bir sorunu çözdüğüme, hüküm süren kimya teorilerini yerinden ettiğime ve ölümlülere uygun olan tek ölüm-süzlüğü kazandığıma inanıyordum.

Mamafih yoğun sıcaktan dolayı fırında kızartma olan ellerimden pul pul dökülen deriler ve sırf üstümü değiştirme çabasının dahi verdiği acı, bana zaferimin neye mal olduğunu hatırlatıyordu. Bununla birlikte, kadın kokusunun halen terk etmediği yatakta yalnız başımayken mutluydum. Bir tür ruhsal saflık, erkeksi bakirelik hissi, mazide kalmış evli yaşantıma kirli bir şeymiş gibi bakmama yol açtı; şimdi sessiz sedasız kırılıvermiş o onur kırıcı prangalardan kurtulduğum için müteşekkirel olabileceğim kimse nin olmayışından pişmanlık duydum. Gerçek şu ki yıllar içinde görünmez Güçlerin dünyayı kendi kaderine terk ettiğini ve hiç umursamadığını yavaş yavaş fark edince, bir ateist oluvermiştim.

Kime şükredilecekti peki? Kimse yoktu ve böylelikle üstüme çöken nankörlüğün altında ezildim.

1 Sen Nehri'nin güneyindeki Paris bölgesi, Sorbonne Üniversitesi etrafında kü-melenmiştir. -ç.n.

Yeni keşfimle ilgili kıskanç bir tedirginliğe sahip olduğumdan, onun bilinir hale gelmesi için hiçbir şey yapmadım. Utangaçlığım, konu hakkında otoritelere ya da akademiye başvurmaktan alıkoydu beni. Yine de deneylere devam ettim ancak çatlamış ellerim zehre bulaştı, çatlakları genişledi, içlerine kömür tozu doldu, aralarından kan sızdı ve çektiğim ıstırap tahammül edilemez bir noktaya geldi. Dokunduğum her şey bana acı veriyordu ve kafam öyle bir hale gelmişti ki bu eziyeti, nice yıllar boyunca yakamı bırakmamış ve tüm gayretlerimi hüsrana uğratmış şu bilinmeyen Güçlere atfetmeye hazırdım. Acıdan neredeyse delirmiş bir haldeyken, dostum olan insanlardan kaçındım ve onları ihmal ettim, davetleri reddettim, arkadaşlarımı kendimden uzaklaştırdım. Sessizlik ve yalnızlık sarıyordu etrafımı; bir çölün bu kasvetli, ürpertici dinginliği içinde görünmez Gücü korkusuzca dişe diş, kana kan bir güreş maçına çağırdım.

Sülfürün içinde karbon olduğunu kanıtlamıştım; şimdi de hidrojen ve oksijen olduğunu göstermem gerekiyordu zira onlar da orada olmalıydılar. Teçhizatım yetersizdi; param yoktu, ellerim kararmıştı ve kanıyordu, kara bahtım gibi, kanayan kalbim gibi. Zira tüm bu zaman zarfında karımla mektuplaşıyordum. Ona kimyasal deneylerimin başarısından bahsetmiştim ve o da kızımızla ilgili malumatlar vererek beni yanıtlamıştı, araya da bilimsel çalışmamın beyhudeliği ve bu tür şeylere para saçmanın ne kadar ahmakça olduğuyla ilgili ikaz niteliğinde imalar serpiştirmişti.

Haklı bir öfkenin saldırganlığı içinde ve kendime zarar verme yönündeki şiddetli bir arzunun esiri olarak, karıma onunla ve çocuğumla ilişkimi kestiğimi ve yeni bir aşk ilişkisi içinde olduğumu anlatan, kepaze, mazur görülemez bir mektup göndererek canıma kast ettim.

Kurşunum hedefi tam on ikiden vurdu ve karım da bana boşanmak istediğini söyleyerek yanıt verdi.

Yapayalnız, intihar ve cana kast etme suçluluğu içerisinde duyduğum ıstırap ve tedirginlik bana kabahatimi unutturdu. Kimse beni görmeye gelmedi, ben de kimsenin peşine düşemezdim zira herkesin kalbini kırmıştım. Bu bana bir yücelik hissi verdi, sanki denizin üzerinde süzülüyordum, demir almıştım ama yelkensizdim.

Bu sırada, ödenmemiş kira kılığına girmiş mecburiyet kendini gösteriverdi, bilimsel çalışmamı ve metafizik nazariyelerimi ke-sintiye uğrattı ve tekrardan ayaklarımı yeryüzüne indirdi.

Noel yaklaşırken halim böyleydi işte. Bir İskandinav ailesini ziyaret etme davetini ters bir şekilde reddetmiştim, zira belirli birtakım düzensizlikler evlerinin havasını benim için rahatsız edici kılıyordu. Ancak akşam vakti yalnız başıma otururken verdiğim karara pişman olmuşum ve tıptış tıptış oraya gittim. Tam masaya oturmuştuk ki gece cümbüşü başlayıverdi, kendilerini o evde yuvalarında hisseden pek çok genç sanatçının yüksek perdeden gürültüsü ve dizginlerinden boşalmış kahkahaları eşliğinde. Benim için son derece itici olan bir yakınlıktı bu; şu edalar ve bakışlar, lafın kisası bir aile ortamı içerisinde son derece kabul edilemez olan davranışlar bana tarif olunmaz bir huzursuzluk ve bunaltı verdi. Bu şen şakrak şamatacılarının ortasında üzüntüm bir kat daha artarken, iç gözüm yönünü karımın huzurlu meskenine çeviriyordu. Birden odanın bir görüntüsü belirdi gözlerimde; Noel ağacı, ökseotu, minik kızım, terk edilmiş annesi. İçimi pişmanlık sancıları kapladı; ayağa kalktım, kendimi iyi hissetmediğimi söyledim ve yanlarından ayrıldım.

Berbat Gaieté Sokağı boyunca yürüdüm ancak oradaki kalabalıkların yapay neşesi beni yaraladı. Ardından sessiz, kasvetli Delambre Sokağı tarafına gittim; öyle bir sokaktı ki burası, o bölgedeki diğer sokaklardan çok daha beter bir çaresizlik hissi verebilirdi insana. Montparnasse Bulvarı'na doğru döndüm ve Brasserie des Lilas'ta dışarıdaki bir sandalyeye oturdum.

Bir kadeh iyi apsent birkaç saniyelik bir rahatlık verdi bana, ne var ki sonrasında yüzüme ince dallarla fiske atan yosmaların ve öğrencilerin saldırısına uğradım. Sanki şirret kadınlar² tarafından kovalanıyormuşçasına, apsentimi kaderine terk ettim ve kendime Saint-Michel Bulvarı'ndaki Café François Premier'de bir yenisini almak üzere aceleyle yola koyuldum.

Sadece yağmurdan kaçarken doluya tutulmuş oldum. Bir başka grup “Naber keşiş” diye selam vererek üstüme geldi ve ben de kaçıp evime döndüm; sırtımda Eumenides'in kırbacı, onların müstehzi şarkılarının muzaffer ezgileri tarafından sarılmış ve sinirim bozulmuş halde. Bir cezalandırılma düşüncesi, bir suçun neticesinin hasıl olduğu aklımın ucundan geçmemişti. Kendi adıma, oynadığım rolü adaletsiz zulmün masum kurbanı olarak görüyordum. Bilinmeyen Güçler büyük çalışmamı sürdürmemi engelliyordu ve şayet zafer tacı kazanılacaksa bu engelin üstesinden gelmek esas teşkil ediyordu.

Yanlış yapmıştım, bununla birlikte haklıydım ve haklı olduğum kabul edilmeliydi.

O Noel arifesinde yarım yamalak uyudum. Soğuk bir yalaz defalarca suratımı dağladı geçti ve uykum ara sıra bir Yahudi'nin arpından çıkan ezgilerle bölündü.

Zihin ve bedenimde gittikçe büyüyen bir zayıflık beni ele geçiriyordu. Kara ve kanlı ellerim benim için doğru düzgün kıyafet değiştirmeyi imkânsız hale getiriyordu. Ödemediğim kira borcunun yarattığı tedirginlik bana bir an olsun gün yüzü göstermiyordu, odanın içerisinde kafese konulmuş vahşi bir hayvan gibi volta atıyordum. Düzenli yemek yemeyi bırakmıştım ve ev sahibim bana hastaneye gitmem tavsiyesinde bulundu; ne var ki bu

2 Yunan mitolojisinde, intikamı alınmamış suçların faillerini kovalayan şeytani kadın ruhlar vardır. Üçlü tanrıça kılığındaki bu şirret kadınlar orijinal metinde “furies” ve de “Eumenides” olarak isimlendirilmiştir ve yazar buna atıfta bulunmaktadır. -ç.n.

bir çözüm değildi zira öyle yerler pahalı oluyor ve önden ödeme talep ediyorlardı.

Ardından kollarımdaki damarlar kabarmaya başladı, bu kesin bir kan zehirlenmesi işaretiydi. Bu son darbe oldu ve haberler orada yaşayan dostlarım arasında yayıldı. Bir akşam, düzenlediği Noel partisinden son derece kabaca ve apansız ayrılmış olduğum şu nazik kadın –ki tam da bu kişiyi öylesine sevimsiz buluyor, neredeyse hor görüyordum– beni buldu, sorular sordu, içine düştüğüm derin telaşı öğrendi ve gözlerinde yaşlarla, hastaneye gitmenin tek çarem olduğunu bana anlatmaya çalıştı.

Anlamli sessizliğim buna imkânım olmadığını onun için açık hale getirdiğinde, ne kadar sefil ve pişman hissettiğimi varın siz düşünün. Böyle perişan bir hale düştüğümü gördüğü için kadının içi şefkatle dolmuştu. Kendisi de fakirdi ve ailevi meseleler ve kaygılar altında eziliyordu; ancak benim için İskandinav cemaati mensuplarından para toplayacağını ve gidip papaz ile konuşacağını söyledi.

Günahkâr kadın, evli olduğu biricik karısını yeni terk etmiş bulunan adama merhamet etmişti.

Bir kez daha sefalet ve bir kadının aracılığıyla yardım isteyecek kadar ayağa düşünce, olayların gelişiminin karşı konulmaz mantığının sorumlusu bir görünmez elin varlığından şüphelenmeye başlamıştım. Fırtınanın önünde eğilmiştim ancak bulduğum ilk fırsatta tekrardan doğrulmaya kararlıyım.

Bir taksi beni Saint-Louis Hastanesi'ne götürdü. Yolda giderken Rennes Caddesi'ne gelince durdum ve iki gömlek aldım, son saatimin kefenleri olması için!

Ölümümün eli kulağında olduğu fikrine takmış vaziyettedim. Nedenini ise açıklayamam.

Bir hasta olarak kabul edildim ve müsaade almadan dışarı çıkmam yasaklandı. Ellerim sargı bezleriyle sarılmıştı yani herhangi

bir Őeyle meŐul olmam műmkűn deĐildi. Sanki hapse tıklımŐı gibi hissediyordum.

Odam kiŐisel olmaktan uzak, basit, yalnızca mutlak ihtiyaçlarla donatılmıŐ, gűzellikten iz barındırmayan bir yerdi ve insanların sabahtan akŐama sigara içip kart oynadığı ortak hasta salonunun yakınında bulunuyordu.

Ŗgle yemeĐi zili çaldı ve masada kendimi bir grup heyulanın arasında buldum. Bu suratlar Ŗlűműn yűzlerine benziyordu, Ŗlmekte olanların yűzleriydi; űurada bir burun eksik, burada da bir gŖz, űçűncűsűnűn dudaĐı sarkık, Ŗbűrűnűn yanaĐı harap halde. Masadaki iki kiŐi hiç de hasta gŖzűkműyordu ancak onların da surat ifadeleri somurtkan ve çaresizlik içindeydi. Bunlar iyi bir aileye mensup usta hırsızlardı ve gűçlű akrabaları sayesinde, hastalık mazeretiyle hapisten yakayı kurtarmıŐlardı. Mide bulandırıcı bir iyot kokusu tűm iŐtahımı kaçırđı; sargılı ellerim ekmeĐi keserken ya da kendime içecek doldururken komŐularımın yardımını istemeye mecbur bıraktı beni. Suçlular ve kaderleri orada Ŗlmek olanlardan oluŐan bu lezzetli kumpanyanın biraz Ŗtesinde nazik annemiz dolanıyordu; yola gelmez alıŐkanlıĐı olarak siyah ve beyazlar içinde, BaŐ HemŐire her birimizin ayrı ayrı zehirlerini daĐıtıyordu. Ŗlűműn yűzlerinden birinin űerefine bir maŐrapa arsenik kaldırdım; o da buna bir yűksűkotuyla karŐılıklı verdi. Son derece kasvetli bir durumdu, gelgelelim kiŐinin őűkretmesi gerekirdi. Bu denli sıradan ve aynı zamanda bu denli kűçűk dűŐűrűcű de olsa her őey için, őűkretmek gerekirdi!

İnsanlar beni giydiriyor ve soyuyor, bana bir çocukmuŐum gibi yaklaŐıyorlardı. Rahibe bana karŐı Ŗzel bir ilgi duyuyor ve bana bir bebek gibi davranıp, “ÇocuĐum” diye sesleniyordu; buna karŐılıklı ben de ona, tűm diğerleri gibi, “Anne” diyordum.

Őu “anne” kelimesini kullanmak ne de muhteŐemdi; bu sŖzcűk otuz yıldır dudaklarıma uĐramamıŐtı. Augustin tarikatına mensup bu ihtiyaç kadın, gerçekten hiç yaŐamamıŐ olduĐu için Ŗlű

kisvesine bürünmüştü. Bu kadın tevekkülün kendisi kadar narındı ve bize, kendi ıstıraplarımıza sanki bunlar pek büyük zevk veriyormuşçasına gülmeyi öğretmişti; zira kendisi acının ne kadar geliştirici olabileceğini biliyordu. Ağzından bizi aşağılayacak tek bir kelime çıkarmıyor, bizi asla azarlamıyor, bize hiç vaaz vermiyordu. Dünyevileştirilmiş hastanelerde geçerli olan, uymak zorunda olduğu kuralı biliyordu ve kendine hiç sıra gelmese de, hastalarına nasıl ufak özgürlükler bahşedeceğini de biliyordu. İşte tam bu yüzden bana odamda sigara içme izni veriyor, hatta ben reddetsem de sigaraları benim yerime sarmayı öneriyordu. Normal saatler dışında da dışarı çıkabilmem için bana izin almıştı ve kimya ile meşgul olduğumu öğrenince, hastanenin bakımevinden sorumlu mektepli kimyacıyla tanıştırılmam gerektiğinde karar kıldı. Adam bana ödünç kitaplar verdi ve ona elementlerin doğası hakkındaki teorilerimi takdim ettiğimde beni kendi laboratuvarında çalışmaya davet etti. O rahibe hayatımda esaslı bir rol oynadı sahiden de. Tekrardan kaderimle barışmaya başlamış ve beni o mübarek çatının altına getiren bahtı açık bahtsızlığıma şükretmiştim.

Kimyacının kütüphanesinden ödünç aldığım ilk kitaba hiç beklemeden başladım ve fosfor üzerine olan bölümdeki bir satırı görünce gözlerim parlayıverdi. Kısaca özetlemek gerekirse, kitabın yazarı görünge analizi yoluyla kimyacı Lockyer'ın fosforun öz madde olmadığını nasıl gösterdiğini anlatıyor, bu deneyin bir açıklamasının Paris'teki Académie des Sciences'e gönderildiğini de ekliyordu; kurum da bulguları yalanlamamıştı.

Teorilerimin bulduğu bu beklenmedik destekten cesaret alarak şehre doğru yola koyuldum, yanıma da eritme kaplarımı ve yarım yamalak yanmış sülfürümden geriye kalanları aldım. Bunları katı bir kimya analistine teslim ettim; o da bana ertesi günün sabahında yaptıkları analizin bir sertifikasını vermeyi taahhüt etti.

O gün doğum günümdü. Hastaneye geri döndüğümde karımdan gelen bir mektubun beni beklediğini gördüm; içinde başıma

gelen musibetlerden duyduğu kederi anlatıyor ve yanıma gelip benimle ilgilenmek, beni sevmek istediğini söylüyordu.

Her şeye rağmen seviliyor olduğumu bilmenin neşesiyle, minnettarlığımı ifade etmek istediğimi hissediyordum; iyi de bunu kime yapacaktım?

Bunca yıldır benden saklanmış olan Bilinmeyene mi?

Kalbim yumuşadı; sadakatsizliğimle ilgili konunun yalan olduğunu itiraf ettim, beni affetmesi için yalvardım ve daha ne olduğunu anlamadan kendimi karımla bir aşk mektupları trafiği içinde buldum; gerçi yine de tekrardan birleşmemizi daha uygun bir zamana kadar erteledim.

Ertesi sabah Magenta Bulvarı'ndaki kimyacıma gitmek için telaşla çıktım. Sertifikayı bulunduğu damgalı zarfın içinde hastaneye geri getirdim. İç avluda Aziz Louis heykelinin yanından geçerken, Aziz'e ait olan üç başarı geldi aklıma: Körler için muazzam bir sığınak olarak Quinze-Vingts Darülacezesi, Sorbonne Üniversitesi ve Sainte-Chapelle; ben bunları şu şekilde yorumluyordum: Istıraptan gelip, bilgiden geçerek, nedamete doğru.

Odama girince, kapalı kapının ardında geleceğimin yönünü çizecek olan zarfı açtım ve şunları okudum:

Araştırma için bize teslim edilmiş olan bu toz, aşağıdaki nitelikleri barındırmaktadır:

Renk: Grimsi siyah, kâğıt üzerinde iz bırakıyor.

Yoğunluk: Kayda değer, saf grafitin ortalama yoğunluğundan daha fazla; bu madde sert grafit gibi görünüyor.

Kimyasal Analiz: Bu madde kolaylıkla yanmakta ve yanarken dışarı karbonmonoksit ve karbondioksit salmaktadır; yani, karbon içermektedir.

Velhasıl, sülfür karbon içeriyordu işte!

Paçayı kurtarmıştım. Şu andan itibaren arkadaşlarıma ve ilişkide olduklarıma manyak olmadığımı kanıtlayabiliyor olmalıydım. Bu bir yıl önce yayımlanan *Antibarbarus* isimli çalışmamda geliştirdiğim teorileri doğrulayacaktı; bu çalışmaya gazeteler tarafından bir şarlatanın ya da manyağın işi muamelesi yapılmış, sonucunda da ailem beni, bir tür Cagliostro³ gibi, kırtıpilin teki olarak kapı önüne koymuştu.

Ha-ha, dedim içimden, şimdi hapı yuttunuz işte saygıdeğer düşmanlarım! Bütün benliğim haklı bir gururla doldu taşı. Şehre inip sokaklarda bangır bangır bağırarak, Enstitü'nün önünde kükremek, Sorbonne'u yerle bir etmek istiyordum ancak ellerim halen sargıdaydı ve avluya çıktığım zaman uzun parmaklıklar bana sabırlı olmam gerektiğini hatırlattı.

Analizin sonuçlarını ilettiğim hastanenin kimyacısı, karşılarında yapacağım bir deney yoluyla tezimi kanıtlamam için bir komiteyi bir araya toplamak gerektiğini ileri sürdü.

Bu sırada boş durmaktansa, insan içine çıkmaya mecbur kaldığımda kapıldığım ürkekliğin de farkında olarak, konu üzerinde bir makale hazırlayıp *Le Temps*'e yolladım ve makale burada iki gün içerisinde yayımlandı.

Şifre bulunmuştu. Pek çok çevreden geri dönüş aldım, bununla birlikte hiçbir iddialarımın geçerliliğini inkâr etmedi. Taraftar kazanıyordum. Söz konusu makaleyi bilimsel bir kimya dergisine yollamaya teşvik edildim ve öyle bir tartışmanın içine girdim ki bu bana peşinde olduğum araştırmalara dört elle sarılma konusunda motivasyon sağladı.

Bir pazar günü, şu arafta kalanların mekânı Saint-Louis'de geçirdiklerimin sonuncusunda, pencerenin yanında oturmuş avluda neler olup bittiğini izliyordum. Şu iki hırsız karıları ve

3 Simyayla ve mistik şeylerle ilgilenmiş, döneminde tanınan bir İtalyan. -e.n.

çocuklarıyla beraber yürüyüş yapıyor, onları ara sıra öpüyor ve talihsizliklerinin yalnızca körüklemeye yaradığı aşkın ateşinde ısınırken oldukça mutlu gözüküyorlardı.

Kendi yalnızlığım bir kâbus gibi üzerime çöküverdi, kaderime lanet ettim. Kendi suçumun rezillik bakımından onlarınkinin çok ötesinde olduğunu unuttuğum için, bunun adaletsizce olduğunu düşündüm.

Postacı bana karımdan bir mektup getirdi. Son derece soğuk ve duygusuzdu. Kazandığım başarı onu yaralamıştı ve kendi şüphecilğini profesyonel bir kimyacının kanaatine dayandırıyormuş gibi yapıyordu. Yanılsamaların zihinsel bir çöküşe varabilecek tehlikelerine dair tavsiyesini de eklemişti. Ayrıca mevzubahis konu bakımından, tüm bunlardan ne kazanmayı bekliyordum ki? Kimya çalışmam yoluyla bir aileyi ayakta tutabilir miydim?

Aynı alternatifler bir kez daha masadaydı – bilgi ya da aşk. Tereddüt etmedim, son bir veda mektubuyla onu alaşağı ettim ve hedefini isabetle vurmuş bir katil kadar memnun hissettim kendimi.

Akşam vakti şehrin şu kasvetli bölgesinde bir yürüyüşe çıktım. Mezar kadar kara olan St. Martin Kanalı'nı geçtim, burası kişinin boğulması için son derece uygundu. Alibert Sokağı'nın köşesinde durdum. Neden Alibert? O kimdi ki? Kimya analistinın bana ait sülfür örneğinde bulduğu grafitin adı Alibert grafiti değil miydi? Bu neyi ima ediyordu? Tuhaf bir şeydi, gelgelelim bu konuda açıklanamaz bir şeyler olduğu izleniminden zihnimi kurtaramıyordum. Ardından Dieu Sokağı geldi. Cumhuriyet onu lağvetmiş ve Panthéon'u yeni bir amaca hasretmişken, bu da neyin nesiydi Tanrı aşkına? Bir sonrasında Beaurepaire Sokağı. Suçluların tatlı sığınağı. Ardından Bondy Sokağı. Acaba kılavuzluğumu Şeytan mı üstlenmişti? Sokakların isimlerini okumaktan vazgeçtim, kayboldum, geldiğim yoldan geri döndüm ancak yine de yolumu bulamadım ve sonunda, çiğ et ve başta lahana turşusu olmak üzere

bozulmuş sebze kokularının sardığı devasa bir ahırın önünde duraksadım. Şüpheli görünümlü insanlar yanımdan geçip gitti ve bu sırada kaba sözcüklerle bağırdılar. Bilinmez olanın korkusu sardı beni. Önce sağa, sonra sola döndüm ve ardından öyle menfur bir kör sapağa çıktım ki burası sanki insan pisliği, kötülük ve suçun bizzat meskeniydi. Yolumu fahişeler kesti, sokak çocukları laf attı. Noel gecesinden kalma sahne tekrarlanıyordu, *Vae soli!*⁴ Tam da kendimi dünyadan ve insanlardan uzaklaştırmışken bu tuzakları önüme çıkaran kimdi? Bu tuzağa düşmeme sebep olmuş biri mevcuttu. Kavgaya tutuşabilmek için onu nerede bulmalıydım?

Koşmaya başlamıştım ki karla karışık yağmur indirdi. Kısa bir sokağın ucunda, arka planda, gökyüzünde şekillenmiş karanlık bir kemer gördüm, muazzam, dev gibi bir yapıydı. Arkasında hiç yer kalmıyordu, yalnızca bir ışık denizi vardı. Bir polise nerede olduğumu sordum.

“Saint-Martin Kapısı, efendim.”

Birkaç adım daha attıktan sonra büyük bulvarlara çıkmış ve tekrardan insanların arasında yürümeye başlamıştım. Tiyatronun saatine göre saat altıyı çeyrek geçiyordu. Apsent zamanı gelmişti ve arkadaşlarım her zamanki gibi beni Café Napolitain’de bekliyor olacaktı. Adımlarımı hızlandırarak ileri doğru atıldım; hem hastaneyi hem acımı hem de yoksulluğumu unutmuştum. Gelgelelim Café du Cardinal’in dışarıdaki masalarından birinde oturan bir beyefendiye denk geldim. Ben onu sadece ismen tanıyordum ancak o beni hatırladı ve bir an geldi ki gözleri bana ne düşünmekte olduğunu anlattı: “Burada mısın sen? Demek hastanede değilsin! İyi martavalmış bu, yardıma muhtaç ayaklarına yatmak falan!”

Bu adamın bana yardımda bulunanlar arasından biri olduğuna emindim, bana sadaka verenlerden biriydi ve fark ettim ki onun için ben, kafelerde dolaşmaya hakkı olmayan bir dilenciydim. Bir dilenci! Tam doğru kelime buydu işte. Bu kelime kulaklarımda

4 (Lat.) Vahlar olsun yalnız olana! -ç.n.

çınladı ve yanaklarımı utanç, aşağılanma ve hiddetin kırmızısıyla alev alev yaktı.

Sadece altı hafta önce oyunumun sahnelendiği tiyatronun yönetmeniyle aynı masada oturmuş olduğumu düşündüm. Ben onun misafiriydim ve bana “Sayın Usta” diye hitap etmişti. Benimle görüşmek için muhabirler birbirlerini ezmişti; portremi satılığa çıkarma onuruna erişmek için fotoğrafcılar yalvarmıştı. Şimdiyse bir dilenciydim, damgalanmış bir adam, toplumdan dışlanmış biri.

Boynu bükük, harap ve bitap, feci faka basmış halde bulvarlar arasından bir gece kuşu gibi sinsi sinsi yürüdüm ve başı beladaki ler arasındaki deliğime döndüm gerisingeri. Oraya varınca kendimi odama kapadım. Artık burası benim evimdi.

Alinyazım üzerine düşündüğümde Görünmez Olanın elinin işin içinde olduğunu görebiliyordum; beni terbiye ediyor, benim bizzat halen kavrayamadığım bir hedefe doğru itiyordu beni. Bana ihtişam vaat etmiş ve aynı zamanda dünyevi şereflere sahip olmamın önünü tıkamişti. Gururumu kırmış ve eş zamanlı olarak beni yüceltmmişti. Beni yerden yükseltmek için önce toprakta süründürmüştü.

Bir kez daha Takdiriilahinin bu dünyada yerine getirmem gereken bir misyonu bana yüklediği fikri hasıl oldu ve bu da bunun için gereken eğitimimin başlangıcını oluştuyordu.

Şubatta hastaneden çıktım; derdim deva bulmamıştı ancak dünyanın ayartmalarına karşı bağışık hale gelmiştim. Ayrıldığım sırada nazik annemizin elini öpmek istemiştim ki kendisi, bana bir kez olsun vaaz vermeden hidayet yolunu göstermişti; ancak ben, kirletilmemesi gereken şeylere duyduğum hürmetten ötürü bundan geri durmuştum.

Temennim odur ki ruhu, yoldan çıkmış ve şimdi uzak diyarlarda saklanan bir yabancının minnettarlıkla dolu bu övgülerine mazhar olsun!

AZİZ LOUIS BENİ KİMYACI ORFİLA İLE TANIŞTIRIYOR

Kış boyunca kimyasal araştırmalarımı, kiralamış olduğum sade döşenmiş evde sürdürdüm. Bütün gün evde duruyor ancak akşam yemeğini yemek için bir *crèmeri*'ye gidiyordum ki burada çeşitli milliyetlerden sanatçılar bir kulüp kurmuştu. Akşam yemeklerinden sonra, daha önce bir defasında evlerinden püriten bir edayla aniden çıkıp gidiverdiğim şu aileyi ziyaret ediyordum. Evleri bütün anarşist sanatçı çevresinin buluşma mekânı haline gelmişti ve burada, görmek ya da duymaktan imtina edeceğim her şeye katlanmak zorunda kalacağım hissine kapılmıştım: serbest ve gevşek tavırlar, oynak ahlak, ayan beyan tanrısızlık. İçlerinde bolca yetenek ve sınırsız bir mizah vardı. İçlerinden yalnızca biri dâhiydi; bu yabani ahbap, o zamandan beri ismini fazlaca duyurmuştur.⁵

Tüm bunlar bir kenara, bu yine de bir aile çevresiydi. Beni orada seviyorlardı ve onlara borçluydum; bu yüzden onların kendi aralarındaki özel ilişkilere gözlerimi kapayıp kulaklarımı tıkıyordum, bunlar benim derdim değildi.

Şayet bu insanları hor görmeme yol açan şey kerameti kendinden menkul bir gurur olsaydı gerçekten, o zaman bu şekilde cezalandırılmam mantıklı olurdu; ne var ki soğuk duruşum kendi bireyselliğimi arındırma ve yalnızlık içinde tefekkür yoluyla ruhumu inceltme çabalarımın doğmuş olduğu için, Takdiriilahinin bu bağlamdaki işlerini anlamakta zorlanıyordum. Tabiatım gereği esnek biriymişim ve etrafıma uyum göstermeye son derece istekliyimdir, naif sokulganlığım ve nankör gibi görünme korkum dışında. Bu yüzden, acınası ve rezil fakirliğim sebebiyle cemiyetten dışlanmış durumdayken, uzun kış akşamlarında sığınacağım bir yer bulabilmiş olmaktan dolayı minnettardım, her ne kadar bizzat orada dönen muhabbetin serbest tonu canımı burnuma getiriyor olsa da.

5 Gauguin.

Bu zorlu istikamet üzerinde attığım adımların görünmez bir El tarafından yönlendirildiği benim için açık hale gelince, artık kendimi yalnız hissetmemeye başladım. Kendi hareketlerime ve sözlerime katı bir ihtiyat gösteriyordum, gelgelelim bunda bazen başarısız oluyordum. Ne var ki günaha girer girmez hemen yakalanıveriyordum ve ardından gelen ceza öylesine dakik ve işlenen suça denk düşen cinsten oluyordu ki adam etmek için dayak atan bir Gücün işin içinde olduğu konusunda şüpheyeye yer bırakmıyordu.

Bu bilinmeyen Güç ile kişisel olarak tanışık olduğumu hissediyordum. Onunla konuştum, ona teşekkür ettim, ondan tavsiye istedim. Bazen kendi hizmetçim olarak hayal ediyordum onu, Sokrates'in daimon dediği şeyin muadili olarak; bunun yanında onun yardımına güvenebileceğimin bilinci bana öyle bir enerji ve özgüven hissi verdi ki üstesinden gelemeyeceğimi düşündüğüm zahmetlere karşı cesaret kazandım.

Toplum tarafından müflis olarak hor görülürken, kimsenin peşime düşemeyeceği bir başka dünyada yeniden doğmuştum. Eskiden önemsiz gibi görünen şeyler şimdi dikkatimi çekiyordu. Gece gördüğüm rüyalar kehanetler kılığına bürünmüşlerdi. Kendimi hayatını bir başka boyutta geçiren şu ölülerden biri olarak düşünüyordum.

Sülfürün içinde karbon olduğunu halihazırda göstermiştim. Analojiye bakılırsa hidrojen ve oksijenin de orada olması gerekirdi, ne var ki bunu daha kanıtlamam gerekiyordu. İki ayımı hesaplamalar yaparak ve problem çözerek geçirdim ancak deneyleri yürütmek için teçhizatım eksikti. Arkadaşlarımdan biri bana yabancıların bile girmesine izin verilen Sorbonne'daki laboratuvara gitmem tavsiyesinde bulundu. Gelgelelim böyle bir adımı atmaya kalkamayacak kadar ürkektim ve kalabalıklardan korkuyordum; böylece çalışmam bir duraklama dönemine girdi ve bunu kısa bir

dinlenme dönemi takip etti. Bir bahar sabahı iyi bir ruh haliyle uyandım; Grande Chaumiere'e doğru yürüdüm ve Fleurus Sokağı'na vardım ki burası Lüksemburg Bahçeleri'ne uzanıyordu. Sevimli, minik sokak bütünüyle sessiz önümde uzanıyordu; kestane ağaçlarından oluşan geniş meydanı parlak yeşildi ve bir yarış pisti kadar düzdü, Davut'un sütunu sonunda bitiş çizgisi gibi duruyordu. Uzaklarda Panthéon'un kubbesi geri kalan her şeyin tepesini çevreliyordu, üstünü süsleyen altın haç neredeyse bulutlar içerisinde kayboluyordu.

Bu simgesel manzaradan mest olmuş halde öylece dikildim; gelgelelim nihayetinde bakışlarımı aşağı doğru indirdiğimde sağ tarafımda, Fleurus Caddesi içinde bir boyacının tabelası ilişti gözüme. Hah! İşte burada inkâr edilemeyecek kadar gerçek bir şey gördüm. Dükkanın ön camına boyayla isminin baş harfleri, A.S. yazılmıştı; gümüşü beyaz bir bulutun üzerinde duruyor ve etrafını bir gökkuşağı sarıyordu. *Omen accipio*.⁶ Aklıma "Yaratılış" bölümünün sözleri geldi:

"Yayımlı bulutlara yerleştireceğim ve bu, yeryüzüyle aramdaki antlaşmanın alameti olacak."

Artık yerin üstünde yürümüyor, resmen havada süzülüyordum ve işte içerisinde tek bir ruhun dahi bulunmadığı bahçelere bu kanatlanmış adımlarla giriş yaptım. Sabahın bu erken saatinde, mekân tamamen bana aitti. Gül bahçesi benimdi. Kenarlarda duran bütün arkadaşlarımı, papatyaları, mor mineleri ve begon-yaları tanıdım.

Yolumu o istikametten sürdürünce bitiş çizgisine ulaştım ve demir kapıdan geçip Soufflot Sokağı'na girdim, Saint-Michel Bulvarı'na doğru döndüm ve Blanchard'ın dükkânının dışında-ki ikinci el kitap tezgâhına gelince durdum. Ne yaptığım üzerine hiç düşünmeden, Orfila tarafından yazılmış eski bir kimya kitabını elime aldım, rastgele bir sayfasını açtım ve okudum: "Sülfür

6 (Lat.) "Kehanet kabulümdür" anlamına geliyor. -ç.n.

elementler arasına dahil edilmiştir. Bununla birlikte, H. Davy ve genç Berthollet tarafından yapılan usta işi deneyler sülfürün aynı zamanda hidrojen, oksijen ve şimdiye dek kimsenin yalıtmakta başarılı olamadığı özel bir katışık içerdiğini kanıtlamış gibi görünüyor.”

Bu mucizevi sayılan keşif ile karşılaştığımda beni esir alan, neredeyse dinsel denebilecek coşkuyu varın siz hayal edin! Davy ve Berthollet hidrojen ile oksijenin varlığını göstermişlerdi, ben de karbonun. İşte bu yüzden, sülfürün formülünü temin etmek benim üstüme düşüyordu.

Birkaç hafta sonra, Sorbonne’un (Aziz Louis’nin Sorbonne’u!) Doğa Bilimleri Fakültesi’ne öğrenci olarak kayıt olunca, oradaki araştırma laboratuvarını kullanma hakkına sahip oldum.

Sorbonne yolunu tuttuğum sabah benim için kutsal bir gündü. Oradaki profesörleri ikna etme ihtimalim konusunda hiçbir yanılsama içinde değildim, zaten durduk yerde dışarıdan gelen yabancılara gösterdikleri soğuk nezaketle karşılaşmışlardı beni; oysa ben sakın bir neşe içindeydim, bundan kendime bir şehidin yığınla düşmana karşı mücadeleyi ele aldığı zaman sahip olması gereken cesareti sağlıyordum – zira hiç şüphesiz ki benim yaşımda, gençler doğal düşmanlarımdı.

Sorbonne’un bir parçası olan küçük kilisenin ön tarafındaki açık alana vardığımda kapının açık olduğunu gördüm ve içeri girdim, niye öyle yaptığımı gerçekte hiç bilmeden. Kutsal Anne ve Çocuğu zarif bir gülümsemeyle karşıladı beni. Haçın üzerindeki figür her zamanki gibi anlaşılmazdı, hiç ilgimi çekmedi.

Fakirlik ve hastalık belasından mustarip herkesin dostu olan yeni arkadaşım Aziz Louis, birtakım ilahiyat öğrencilerinin kendilerini bana tanıtmalarına sebep oldu. Aziz Louis’nin benim koruyucu azizim, iyilik meleğim olması ihtimali var mıydı ve ke-pazelik ve aşağılanmaya varacak bir ihtişama erişmemden önce

ıstırabın ateş çemberinden geçeyim diye beni hastaneye bizzat göndermiş olabilir miydi? Beni Blanchard'ın kitap tezgâhına yol-
layan, buraya çeken o muydu yoksa?

Bir ateist olmaktan çıkıp, neredeyse tastamam bönlüğe batmış
hale gelmiş olmam dikkat çekiciydi.

Sınavlarında başarılı olmuş öğrenciler tarafından sunulan
adakların oluşturduğu manzara karşısında, başarılı olmam du-
rumunda, marifetlerimin dünyevi olarak kabul görmesini hiçbir
şart altında kabul etmeyeceğime namusum üzerine yemin ettim.

Vakit gelmişti. Merhametsiz genç insanların oluşturduğu bö-
lükler arasında olup biteceklere göğüs germem gerekiyordu ki söz
konusu kişiler, boş uğraşlarımdan halihazırda haberdar oldukları
için, beni tiye almak ve yerin dibine sokmak için sırada bekliyor-
lardı.

İki hafta kadar sonra sülfürün karbon, hidrojen ve oksijenden
müteşekkil üçlü bir bileşik olduğuna dair yadsınamaz kanıtı elde
etmiş bulunuyordum.⁷

Uğraşmakta olduklarıma karşı hiç ilgi duymuyormuş ayağına
yatan laboratuvar müdürüne teşekkürlerimi sundum ve ta kalbi-
min içinde tarifi imkânsız bir kıvanç hissiyle, bu son araf meka-
nını terk ettim.

Lüksemburg Bahçeleri tarafına gitmeyeceğim zaman, sabah
yürüyüşlerimi Montparnasse Mezarlığı'nda yapıyordum. Sor-
bonne'daki araştırmalarımı tamamlamamdan birkaç gün sonra,
mezarlıktaki dairesel açık alanda klasik, sevimli bir anıt ilişti gö-
züme. Beyaz mermerden madalyonun üzerindeki ihtiyar bilge
adamın asil yüz hatlarına baktım. Tabanında yazılı açıklama kim
olduğunu söyledi bana: Kimyacı ve Zehir Bilimci, Orfila. Yani

7 Daha fazla ayrıntı için bakınız, *Tryckt och otryckt* (Hem Baskılı Hem Baskısız)
Stockholm, 1897; *Sylva Sylvarum*, Paris, 1896; *L'Hyperchimie*, Paris, 1897
(Yazarın notu).

benim arkadaşım ve koruyucumdan başkası değil, o zamandan beri kendisi pek çok kez kimyasal işlemlerimin labirentinde benim yol göstericim olmuştu.

Bir hafta sonra, Assas Sokağı civarından yürürken, manastır görünümüne sahip bir evin önünde durakladım. Büyük bir tabela bana buranın ne menem bir bina olduğunu söyleyiverdi: Otel Orfila.

Yine ve bir kez daha Orfila!

Müteakip bölümlerde, burnum sürtülsün, terbiye göreyim ve –neden olmasın?– aydınlanayım diye görünmez Elin beni itmiş olduğu bu eski evde geçen her şeyi bir bir anlatacağım.

ŞEYTAN AYARTIYOR BENİ

Boşanma davası son derece yavaş ilerliyordu. Zaman zaman bir aşk mektubu, bir nedamet haykırışı ya da yeniden birleşme sözü tarafından kesintiye uğruyor, bunların ardından da her zaman kaba saba, telafisi mümkün olmayan bir ebediyen vedalaşma geliyordu.

Onu seviyordum, keza o da beni; gelgelelim, bir tutkunun ayrılık tarafından şiddeti artırılmış vahşi husumetiyle nefret ediyorduk birbirimizden.

Buna rağmen ve aynı zamanda şerle yüklü sıkıntılardan kendimi kurtarma çabası içerisinde, hassas hislerimi başka bir nesneye aktarmanın fırsatını aradım. Bu yüz karası dileğim derhal yerine geldi.

İngiliz bir hanım, bir heykeltıraş, akşam yemeği için *crème-rie*'ye geldi. İlk başta beni selamladı ve ben de hemen onun cazibesine kapıldım. Çekiciydi, güzeldi, ayrıksı görünüyordu, giyimi zevk sahibiydi, üstüne bir sanatçının rahat tavırları da eklenince iyice baştan çıkarıcı hale geliyordu. Tek kelimeyle, karımın, yani tam da ona ait olan imgenin gelişkin bir versiyonuydu, daha büyük çapta ve daha asil olmak üzere.

Bana nezaket gösterme niyeti içinde, akşam yemeği grubumuzun duayeni meşhur ressam bu İngiliz hanımı kendi stüdyosunda düzenlediği perşembe suarelerine davet etmişti. Oraya gittim ancak kendimi geri çektim, zira dedikodu tüccarlarına hislerimi teşhir etmek konusunda hep gönülsüz olmuşumdur. Saat on birde hanımefendi ayağa kalktı ve bana gözleriyle işaret yolladı. Ben de aynı şekilde, daha ziyade tuhaf bir biçimde ayağa kalkıp izin istedim ve ona eşlik etmeyi teklif ettikten sonra kapıya doğru genç hanımın peşinden gittim ve bu da bütün arsız gençlerin kahkahaya boğulmasına yol açtı.

Birbirimizin gözünde saçma bir vaziyete düşmüş olarak ve tek kelime edemeyecek halde oradan çıktık; sanki şamatacı bir gürünün önünde çırılçıplak soyunmuşçasına kendimizden tiksiniyorduk.

Sanki bu yetmiyormuş gibi bir de Gaieté Sokağı boyunca yürümek zorunda kaldık ki burada fahişeler ve pezevenkleri taciz ve hakaretlerle kulaklarımızın canına okudu, muhtemelen bizi de kendileri gibi ahlaksız yaratıklardan oluşan bir çift sanmışlardı.

Kişi hiddetten deliye dönmüşken çekici olması zordur; rezil olmuş ve kıskırılmış halimle, dinginliğimi geri kazanmak bana imkânsız geliyordu. Gelgelelim, Raspail Bulvarı civarına kadar uzaklaştığımızda, suratlarımızın sanki kamçı yemiş gibi sızlamasına yol açan sert bir yağmur başladı. Şemsiyemiz yoktu, o yüzden en makul yol sıcak, aydınlık bir kafeye sığınmakmış gibi duruyordu. Büyük bir senyör edasıyla tüm restoranlar arasında en şık olanını işaret ettim ve tam sokağın karşısına geçmiş, bulutların üzerinde yürüyorduk ki... Ah, dehşet! Üzerimde beş kuruş dahi olmadığı gerçeği bir çekiç darbesi gibi kafama dank etti.

O belanın içinden nasıl çıkmış olduğumu şimdi unuttum, ancak İngiliz hanımı kendi evine bıraktıktan sonra o akşam bana musallat olan hisleri hiçbir zaman unutamam.

Şıp diye tanıdığım maharetli bir el tarafından kesilmiş cezam ani ve şiddetliydi, ancak gözüme yetersiz geliyordu. Bir dilenciydim ben, karıma ve çocuğuma karşı yerine getirmediğim sorumluluklarım vardı ve yine de saygın bir kadın için hayli uygunsuz olacak bir ilişkiye başlamaya hazırdım. Bunun bir suçtan aşağı kalır yanı yoktu ve ben de kendimi uygun düşen cezaya çarptırdım. *Cr merie*'deki akşam toplantılarımıza gitmeyi bıraktım. Perhize girdim ve bu şeytani tutkuyu ateşleyebilecek herhangi bir şeyi yapmaktan sakındım.

Ne var ki Ayartıcı gözlerini dikmiş bekliyordu. Bir stüdyo partisinde, biriciğime bir kez daha rastladım. Giydiği Doğu işi

kostüm güzelliğini öyle bir noktaya getirmişti ki hiç olmadığım kadar tutuldum ona. Ne var ki yüz yüze geldiğimizde öylesine alıklaştım ki tek kelime edemedim; bir yandan da bu kadının düz ve doğrudan bir “Seni arzuluyorum” beyanı dışında bir şeyi hak etmediğini fark edince, suçluluk dolu tutkum tarafından tükenmiş vaziyette, kendi yoluma gittim.

Ertesi gün bir kez daha yemek yediğimiz mekâna gittim. Oradaydı. Cazibesi yerindeydi, gönül alıcı konuşmasıyla beni rahatlattı, kedi-gibi gözleri içimi gıdıkladı. Konuşmaya başladık ve her şey şahane gidiyordu ki tam en can alıcı noktada, pat diye genç Minna geliverdi. Minna bir sanatçının kızıydı, bir modeldi, geniş gönlüydü, edebiyatla ilgileniyordu, iyi huyluydu ve her yerde tanınıyordu. Onu ben de tanıyordum ve bir akşam iyi ahbab olmuştuk, ne var ki belli bir sınırın ötesine geçmemiştik. Uzun lafın kısıası, içeri girdi, kollarıma atıldı –pek ayık olduğu söylenemezdi– yanaklarımdan öptü ve bana vaftiz adımla hitap etti.

Yanımdaki İngiliz hanımefendi ayağa kalktı, hesabını ödedi ve ayrıldı; bunun ardından her şey sona erdi. Bir daha da asla gelmedi, Minna sağ olsun – ki bu arada, kendisi bir zamanlar şimdi burada giremeyeceğim nedenlerden ötürü beni bu kadına karşı uyarmıştı.

Aşkın sonu! Birtakım Güçler buyruk salmış ve ben teslim olmuşum; bunun arkasında müstesna bir Takdiriilahi yattığının bir hayli farkındaydım, geri kalan her şeyde de olduğu üzere.

Sülfür konusundaki başarımla beni cesaretlendirmişti ve şimdi de iyot üzerinde çalışmaya koyulmuşum. Bir gün, sentetik iyot yapmanın bir yöntemi üzerine yazdığım bir makaleyi *Le Temps*’e göndermemden sonra, tanımadığım bir beyefendi beni kaldığım otelde ziyaret etti. Kendisini Avrupa’daki tüm iyot üreticilerinin temsilcisi olarak tanıttı ve makalemi henüz yeni okuduğunu söyledi; taahhüdü oydu ki meselenin ticari kısmı halledildiğinde,

borsaya mali bir kriz geirtme imkânı elimizde olacaktı ve bu da milyonların elimize geçmesi demekti, şayet önce bir patent alabilirsek.

Ona verdiğim cevap, icadımın endüstri için yapılmadığı oldu. Bu halen tamamlanmamış olan bilimsel bir keşifti yalnızca ve ben işin ticari tarafıyla bunun pratik kullanımını geliştirmek için uğraşmaya girecek kadar ilgilenmiyordum.

Adam yanımdan ayrıldı. Gelgelelim, halihazırda onu tanıyan otelin müdiresi büyük haberi bizzat onun ağzından duymuştu ve iki koca gün boyunca bana müstakbel milyoner muamelesi yapıldı.

Bu işadamı tekrardan geldi, bu sefer konuyla ilgili eskisinden bile fazla itinalıydı. Daha fazla bilgi toplamıştı ve artık keşfimin kârlı hale getirilebileceğine kani olduğundan, fikrin pratik kullanıma çevrilebilir hale gelmesi için beni kendisiyle birlikte derhal Berlin'e gelmeye ikna etmeye çalıştı.

Ona teşekkür ettim ancak daha ileri gitmeden evvel gerekli tetkiklerin yapılması gerektiği tavsiyesinde bulundum.

Ardından bana şayet onunla gidersem hemen o akşam 100.000 frank vermeyi önerdi; ne var ki bir düzmecedен şüphele-nerek bunu reddettim, bunun üzerine aşağıdaki müdireye gitti ve benim manyak olduğumu söyledi.

Müteakip günler sessizdi ve bana oturup düşünmek için zaman verdi. Bir tarafta gereksinimlerin tehdidi, ödenmemiş borçlarım, belirsiz bir gelecek ve diğer tarafta bağımsızlık, çalışmalarımı sürdürebileceğim bir özgürlük ve basit bir hayat. Daha da ötesi, iyi bir fikir fiyatını hak etmiyor muydu?

Pışmanlığım baskın çıktı ancak adamla yeniden iletişime gecek cesaretim yoktu. Sonrasında ondan bir telgraf geldi, Tıp Fakültesi'nde bir kimya asistanının ve bir milletvekilinin –halihazırda ismini tanınır hale getirmiş olan bu adam, ondan beridir de toptan kötü bir üne kavuşmuştu– iyot meselesiyle ilgilendiğini yazıyordu.

Ardından bir dizi yönemsel laboratuvar deneyine başladım ki

bunların hepsi her defasında aynı neticeyi veriyordu. Görünen o ki tamamı, iyodun benzinden türetilebileceğini doğrulamaktaydı. Bunlar halen ilerleme aşamasındayken, kimyacı ile yapılan bir konuşmanın ardından görüşme için bir gün belirlendi ve bunun ardından da nihai deneyler gelecekti.

Tüm meselenin kaderinin belli olacağı günün sabahı, ölçü tüplerim ve imbiklerimle birlikte bir taksiye atlayıp buluşma mekânına, işadamının Quartier du Marais'teki evine doğru yola koyuldum. Kendisi evdeydi ancak o günün pazar olduğunu hatırlayan kimyacı affını istemiş ve konferansı ertesi güne ertelemişti.

O gün Hamsin Yortusu'ydü⁸ ve ben bunu bilmiyordum. Karanlık ve pis sokağa bakan pejmürde ofis manzarası kalbime ağırlar soktu. Birden çocukluk hatıralarım canlandı içimde: Hamsin Yortusu, tüm festivallerin en coşkulu olanıydı. Minik kilise, yeşillikler, laleler, vadiden gelme leylaklar ve zambaklarla donatılır, kapısı tüm genç komünyonculara açık olurdu. Kızların hepsi bembeyaz giyinirdi, melekler gibi. Org ve çan da eksik olmazdı.

Bir utanç hissiyle boynum büküldü ve son derece huzursuz bir şekilde eve döndüm; beni kendi bilimimden para kazanmaya ayartacak her şeyle ilişkiyi kesmeye kesin kararlıyım.

Odamı karman çorman eden teçhizatı ve tüpleri temizlemeye başladım. Sildim, süpürdüm ve çeki düzen verdim. Çiçek alması için birini yolladım, nergisi bol olacak şekilde. Bir banyo yapıp temiz bir gömlek giydikten sonra lekelerimden temizlenmiş gibi hissediyordum ve çıkıp Montparnasse Mezarlığı'na yürüyüş yapmaya gittim, burada ruhumu huzur, ince düşünceler ve alışılmadık bir pişmanlık duygusu sardı.

*O crux, ave spes unica!*⁹ Mezarların üzerindeki bu kelimeler yazgıma dair bir kehanetti. Artık aşk yok! Artık para kazanmak yok! Artık şan şeref yok! Haça doğru giden yol var, Bilgeliğe giden tek yol.

8 Paskalya Yortusu'ndan sonraki yedinci pazar günü kutlanılan bayram. -ç.n.

9 (Lat.) Haça selam olsun, tek umudumuza! -ç.n.

1895'in yazını ve sonbaharını –her şeye rağmen– çalkantılı hayatımdaki mesut dinginlik noktaları olarak hatırlıyorum. Tüm girişimlerim iyi gidiyor, tıpkı kuzgunların İlyas'ı beslemesi gibi¹⁰ bilinmeyen arkadaşlar da bana yemek getiriyordu. Para bana kendiliğinden geliyordu. Kitaplar, doğal-tarih numuneleri alabiliyordum ve her şey bir tarafa, benim için hayatın sırlarını ifşa eden bir mikroskop almıştım.

Paris'in boş zevklerini bir kenara bırakarak dünyadan elimi eteğimi çekmiş halde, şehrin tamamıyla kendime ait bölgesinde yaşıyordum. Her sabah Montparnasse Mezarlığı'na gidip göçmüş olanları ziyaret ediyor ve sonrasında çiçeklerime günaydın demek için Lüksemburg Bahçeleri'ne yürüyordum. Arada sırada hemşerilerimden biri beni bir öğle yemeğine ya da nehrin diğer tarafındaki tiyatroya davet ediyordu. Bense hep reddediyordum, zira kıyının sağ tarafı yasaklanmış bölgeydi. Burası benim için kelimenin gerçek anlamıyla “dünyayı” temsil ediyordu, yaşayanların ve dünyevi beyhudeliğin dünyasını.

Gerçek şuydu ki kendi içimde bir tür din geliştirmiştim, gerçi bunu açık ve kesin bir şekilde tarif edemiyordum. Bu teoriler üzerine inşa edilmiş bir kanaat olmaktan ziyade ruhsal bir vaziyetti, düşünceler olarak yoğunlaştırmaktan uzak bir izlenimler bulamacı halindeydi.

Bir Katolik dua kitabı almıştım ve bunu okuyup üzerine teffekkür ediyordum. Eski Ahit beni rahatlatmasının yanında bir taraftan da pataklıyor, Yeni Ahit ise hiç bana hitap etmiyordu. Bu Budist bir çalışmanın benim üzerimde geri kalan tüm kutsal kitaplardan daha büyük bir etki yaratmasına engel teşkil etmiyordu, zira fiili ıstıraba yalnızca bir şeylerden imtina etmekten

¹⁰ İncil'de geçen bir bölüm. -ç.n.

daha fazla değer yüklüyordu. Buda hayatının zirvesinde ve evlilik bahtiyarlığının verdiği mutluluğun tadını çıkarırken, karısını ve çocuklarını bırakacak cesarete sahipti; buna karşın İsa bu dünyanın tüm meşru zevklerinden el ayak çekmekle yetinmişti.

Başka açılardan ise beni ele geçiren duygular üzerine fazlaca derin düşünmüyordum. Kendi başıma kalıp işleri akışına bırakmış ve diğerlerine vermem gereken serbestliğin aynısını kendime de vermiştim.

O yıl Paris'teki büyük olay, eleştirmen Bruneti re tarafından bilimin iflası konusunda yapılan ayaklanma çağrısıydı.  ocuklu umdan beri doğa bilimleriyle fazlaca ilgiliydim ve Darwincili e meyil ediyordum. Ne var ki dünyanın keskin mekanikli ini teslim etmekle birlikte bir mekanik inin varlığını inkâr eden bilimsel yaklaşımın tatmin edici olmaktan ne derece uzak olduğunu keşfetmiştim. Teorinin zayıflığı bilimin evrensel ölçekteki dejenerasyonu tarafından ortaya seriliyordu; bilim öyle bir sınır çizgisi çekiyordu ki kimsenin bunun ötesine geçmeye izni yoktu.

“Tüm sorunları çözdük, evrende geriye kalan tek bir sır yoktur.”

Bu küstah yalan beni 1880'de bile sinirlendiriyordu ve geçtiğimiz on beş yıl boyunca doğa bilimlerini tekrardan gözden geçirmekle meşgul olmuştum. Böylece 1884 yılında, atmosferin oluşumu konusunda kabul edilegelen teoriyi ve havada bulunan azotun bir azot bileşiğini parçalamak suretiyle elde edilenle özdeş olduğu yolundaki fikri şüpheli hale getirmiştim. 1891'de, bu iki çeşit azotun spektralarını kıyaslamak için Lund'daki Fizik Bilimleri Laboratuvarı'na gitmiştim zira farklı olduklarını biliyordum. Orada bulunan mekanikçi bilim adamlarının beni nasıl karşıladıklarını burada ayrıntılarıyla anlatmama gerek var mı? 1895 yılında argon keşfedildi ki bu benim halihazırda ileri sürmüş olduğum varsayımların do rululu unu kanıtıyor ve berbat evlili im tarafından

kesintiye uğramış araştırmalara yeniden hayat veriyordu.

Hayır, bilimin iflas ettiği falan yoktu, yalnızca modası geçmiş ve çarpık olan cinsi için geçerliydi bu. Bruneti re haklıydı, bir bakıma yanlış olmakla beraber.

Bu sırada, herkes maddenin birliğini teslim ederek kendilerini pek de gerçeğe uygun d  şmeyen şekilde monist olarak adlandırdırken, ben daha da ileri gittim; bu   ğreti i nihai sonuçlarına vardırarak, madde ile ruh denen şey arasındaki sınırları ortadan kaldırdım. *Antibarbarus* isimli kitabımda s  lf r n psikolojisini tartı mı  ve bunu onun ontogenisi bakımından yorumlamı tım – yani, s  lf r n embriyonik gelişimi bakımından.

Daha fazla bilgi için, ilgilenenlere *Sylva Sylvarum* isimli kitabımı öneririm; 1896 yılında yayınlanan bu kitapta, keskin g r   l  k yetene imin farkında olmaktan duyduğum gururla, yarıdılı ın, özellikle de hayvan ve bitki  lemlerinin sırlarına nüfuz ettim. Aynı zamanda “Mezarlıkta” adındaki makalemi de (*Hem Baskılı Hem Baskısız* içinde mevcuttur)  neririm ki burada, yalnızlık ve ıstırap içindeyken tekrardan Tanrı’nın ve  l ms zl   n arada derede bir idrakine nasıl geri d nd   m gösterilmektedir.

DÜŞÜŞ VE KAYIP CENNET

Kimsenin beni takip edemeyeceği yeni bir dünyaya yönlendirilmemle, arkadaşım olan insanların içinde bulunduğu çevreyle yıldızımın barışmadığını anladım ve kendimi yakınlarımdan koparmak yönünde karşı konulmaz bir arzu hissettim. Bu sebepten ötürü, arkadaşlarıma Meudon'a yerleşmek istediğimi çıtlattım; zira yazmak istediğim kitap için inziva ve sessizliğe ihtiyacım vardı. İşte tam bu zamanlarda, *crèmeri*'deki grubumla baştan aşağı entipüften konularda yaşadığımız fikir ayrılıkları aramızı açtı; böylece günlerden bir gün kendimi tamamen tek başıma kalmış halde buldum. Bunun ilk sonucu farkındalığımdaki hayret verici bir artış oldu, yani dışarıya gösterilmeyi, ortaya konmayı talep eden bir psişik güce sahip olduğum hissi. Sınırsız bir canlılığa sahip olduğumu hissediyordum ve kendini-beğenmişlikten aldığı ilhamla, mucizeler yaratmaya çalışmak şeklindeki delice fikre çıktı yolum.

Hayatımın daha erken bir evresinde ve büyük krizlerin olduğu zamanlarda, fark etmiştim ki belirli bir uzaklıktan dahi, yanımda olmayan arkadaşlarım üzerinde bir etki yaratabiliyordum. Halkbilim üzerine bir çalışma şunu gayet açık hale getiriyor ki mazi-deki günlerde, insanlar telepati ve cadılık gibi şeylerle fazlasıyla meşgul olmuştur. Kendime çok fazla yüklenmek istemem, menfur eylemlerim bakımından kendimi süttten çıkmış ak kaşık olarak takdim etmek istemeyeceğim gibi; gelgelelim gerçekten şunu düşünüyorum ki kahrını çektiğim talihimin berbat bir şekilde ters dönüşü, niyet etmiş olduğum fenalıkla ilişkiliydi.

Marazi bir merak, sapkın bir düşkünlük patlaması, korkunç yalnızlığımın neticesi, karım ve çocuğumla yeniden temasa geçme yönünde tutkulu bir istekle doldurdu içimi; ikisini de seviyordum ne de olsa. Şimdi, hukuki boşanma işlemlerinin yürürlükte

olduğu sırada bunu nasıl yapacaktım? Belki de olağanüstü bir gelişme, bir yıldırım tarafından çarpılmak ya da bir yangın yahut selin içinde kalmak gibi bildik bir talihsizlik lazımdı... Kısaca, düşmanların bir hastanın başında el ele tutuştuğu, romanlarda hasıl olan türden bir felaket bu iki yüreği tekrardan bir araya getirmeye hizmet edebilirdi. Tabii ya, tam da bu işte! Bir hastalık çıkmalıydı ortaya. Küçük çocuklar zaten hep şöyle ya da böyle hasta olurlardı. Bir annenin yumuşak kalbi de her zaman tehlikeyi büyütürdü: Sonra bir telgraf ve hepsi bu kadardı işte.

Büyünün en basit türlerinde bile epey tecrübesizdim; ne var ki ölümcül bir içgüdü pek sevgili minik kızımın –daha sonradan lanet olası bir varoluşun içinde benim tek tesellim haline gelecekti– portresine ne yapmam gerektiğini kulağıma fısıldayıverdi.

Şimdi bu manevranın sonuçlarını ve menfur emellerimin bu simgesel eylem dolayımı ile nasıl etki ettiğini açıklamalıyım.

Mamafih bu sonuçlar hemen ortaya çıkmadı. Ben kendi çalışmama devam ettim; bununla birlikte, yeni felaketlerin yolda olduğuna dönük bir önsezinin eşlik ettiği bulanık bir huzursuzluk hissinin altında ezilmiş durumdaydım.

Bir akşam mikroskobumun önünde yalnız otururken, üzerimde derin bir etki bırakan bir şey vuku buldu, her ne kadar bunu o anda anlayamamış olsam da.

Dört gündür bir cevizi çimlendiriyordum ve ardından embriyosunu ayırıvermiştim. Kalbe benzeyen şekli ve bir armut çekirdeğinden küçük haliyle, kendisi de bir insan kalbine benzeyen iki çenek arasında uzanıyordu. Tam yan tarafında, sanki dua ediyormuşçasına yukarı kalkık şekilde kenetlenmiş, su mermeri gibi beyaz iki minik el gördüğümde yaşadığım hissi bir hayal edin. Bu bir hayal miydi? Bir halüsinasyon mu yoksa? Hiç de değil! İçimi korkuyla dolduran ürpertici bir gerçeklikti. Eller kılmıdamıyordu, bana doğru uzanmışlardı, beş parmağın her birini

sayabiliyordum, başparmaklar diğerlerinden daha kısaydı. Tıpkı bir kadının ya da çocuğun elleri gibiydiler.

Bu baş döndürücü manzaraya baktığım sırada kapımı çalarak beni şaşırtan bir arkadaşı, gördüğüm şeyin doğruluğunu onaylaması için bizzat bu şeye bakmaya davet ettim; bakan kişiye yakaran halde birbirine kenetlenmiş iki eli görmesi pek bir keskin gözlülük gerektirmedi.

Bunun anlamı neydi? İşte önümüzde bir cevizin, *Juglans regia*, yani Jüpiter'in palamudunun¹¹ olgunlaşmamış bir yaprağı duruyordu. Hepsi bu kadardı. Bununla birlikte, bir insan eline aitmiş gibi duran on parmağın bir yalvarma edasıyla birbirine kenetlenmiş durmakta olduğu inkâr edilemez bir gerçektir: *De profundis clamavi ad te!*¹²

Ancak ben halen fazlasıyla pımpirikliydim ve ampirik bir eğitim tarafından fazlaca aptallaştırılmış vaziyetteydim; her şeyi olduğu haliyle bıraktım.

İşte ondan sonra düşüşüm gerçekleşti! Güçlerin verdiği memnuniyetsizliğin küfe gibi sırtıma bindiğini fark ettim. Görünmez Olanın eli bana doğru kalkmıştı ve darbeleri sert ve hızlı bir şekilde kafamda patlıyordu.

Her şeyden önce, isimsiz dostum, o zamana kadar varoluşumu sürdüren araçları bana sunmuş olan adam, küstah bir mektuba içerledi ve desteğini kesti. Velhasıl öylece kalakaldım, ne elde vardı ne avuçta.

Ardından, *Sylava Sylvarum* kitabımın taslakları elime geçtiğinde, sayfaların tam olarak iyi karıştırılmış bir iskambil destesi gibi bir araya konduğunu keşfettim. Yalnızca karman çorman edilip yanlış sayfa numaraları verilmekle bırakılmamış, kitabın farklı bölümleri dahi karmakarışık şekilde bir araya getirilip sıkıştırılmıştı; böylelikle, ne gariptir ki Doğada hüküm süren

¹¹ *Juglans*, “ceviz”, *Jovis glans*’tan çıkma, “Jüpiter’in palamudu”.

¹² (Lat.) Derinlerden, yakardım sana! -ç.n.

“büyük düzensizlik”in kuramını simgeliyorlardı. Sonunda, bitimsiz gecikme ve ertelemelerin ardından, kitapçık basıldı ama matbaacı bana öyle bir fatura çıkardı ki bu tam olarak üzerinde anlaşmış olduğumuzun iki katıydı. Son derece gönülsüz bir şekilde mikroskobumu, gece kıyafetlerimi ve sahip olduğum geri kalan az sayıdaki değerli şeyi rehin dükkânına götürdüm; bununla birlikte, en azından kitabım basılmıştı ve hayatımda ilk kez yeni, önemli ve harikulade bir şey söylemiş olduğumu hissediyordum. Kopyaları postaya götürürken nasıl da küstah ve kendinden emin hissettiğimi kolaylıkla gözünüzde canlandırabilirsiniz. Bir hor görme edasıyla elimi yukarı doğru kaldırmıştım. Paketleri kutuya attım ve Güçleri nasıl da aşağıladığımı göstermek için, o sırada içimden şöyle dedim:

“Dinle beni, tepemde duran Hayalet! Senin bilmeceni çözdüm ve sana meydan okuyorum!”

Kendi otelime döndüğümde, yanında bir mektupla birlikte faturamın beni beklediğini gördüm.

Bu beklenmedik tepki sinirimi bozdu; zira orada bir yıldan fazla bir zamandır kalmaktaydım ve daha önce pek canımı sıkmayan bir dizi ıvır zıvır olayın yeni yeni farkına varmaya başlamıştım. Bunlardan biri, bitişik odalarda duran üç piyanonun birden aynı anda çalınıyor olmasıydı. İçten içe bunun aralarına karışmayı reddettiğim İskandinav kadınları tarafından çevrilen bir entrika olması gerektiğini düşünüyordum.

Bir düşünün lütfen, üç piyano yahu! Ve para kıtlığı nedeniyle ikametgâhını değiştirme olanağından tamamıyla yoksun olan ben.

O kadınlara ve Kadere acayip bozulmuştum ve Cennete küfrederek uykuya daldım.

Dehşetli bir patırtıyla uyandım. Birisi yatağımın bitişiğindeki odada çekiçe çivi çakıyordu. Ardından diğer taraftaki odadaki birileri de çekiç kullanmaya başladı.

Tıpkı şu kadın piyanistler kadar salakça bir tezgâh olduğu son derece açıktı; ne var ki bunu dikkate değmeyen bir şey olarak es geçtim.

Gelgelelim, öğle yemeğinden sonra yatağıma geçip her zamanki gibi kestirmek üzereyken, yatağın üzerindeki odada öyle bir şamata koptu ki tavandaki sıva kafamın üzerine düştü.

Mal sahibesini bulup diğer misafirlerin davranışlarından şikâyetçi olmak üzere aşağı indim. Son derece nazikçe kendisinin bir şey duymamış olduğunu ileri sürdü ancak beni rahatsız etmeye kalkan her kimse onu kapı dışarı edeceğine söz verdi; zira beni işleri pek de iyi gitmeyen otelinde tutmak için bayağı bir evhamlanıyordu.

Gerçi ben bir kadının sözlerine sırtımı yaslıyor değildim; bana iyi davranması kendi lehineydi ve işte buna güveniyordum.

Ne var ki hırgür devam etti. O kadınların beni tüm bunlara bir öcünün yol açtığına inandırmaya çalıştığına kani olmuştum. Halis ahmaklar!

İşte tam bu durumdaydım ki *crèmerie*'deki arkadaşlarımla bana karşı davranışları değişti. Örtülü düşmanlıkları, açık ettikleri ipuçları ve bana yandan yandan bakmalarından belli oluyordu. Didiřmekten bıktığım için hem oteli hem de *crèmerie*'yi terk ettim; eşyalarımı teslim etmiş, kitaplarımı ve öteki küçük hazinelerimi arkada bırakmış, minik bir Yahya Peygamber gibi çıplak vaziyetteydim. 21 şubat 1896 benim Otel Orfila'ya giriş tarihimdi.

Bir manastır gibi gözüken Otel Orfila, aslında Katolik inancına mensup öğrenciler için bir misafirhaneydi. Buraya bir manastır lideri başkanlık ediyordu; nazik, ince bir adamdı. Orada sessizlik, nizam ve iyi huylu olmak kuraldı ve çektiğim bir sürü sıkıntıdan sonra beni özel olarak rahatlatan bir diğer şey ise kadınların kabul edilmemesiydi.

Alçak odaları olan eski bir evdi, koridorları loştu ve döne do-laşa ilerleyen merdivenlerden oluşan bir labirente sahipti. Benim için oldukça uzun süre çekiciliğini sürdürmüş bu binanın tamamı, bir mistisizm atmosferi barındırıyordu. Odam bir çıkmaz sokağa bakıyordu, öyle ki odanın ortasında durduğum zaman tek görebildiğim şey üzerinde iki adet minik yuvarlak pencere olan yosunlarla kaplı bir duvardı. Bununla birlikte, pencere yanındaki masama oturduğum zaman albenili ve hiç umulmadık bir manzarayı seyredebiliyordum. Sarmaşıklarla kaplı bir duvar bir rahibe yerleşkesinin avlusunu çevreliyordu, genç kadınlar için bir misafirhaneydi burası. İçinde çınar ağaçları ve pavlonyalar boy veriyordu, bir de akasyalar. Ayrıca içeride enfes bir Gotik kilise mevcuttu. Daha da ilerideki yüksek duvarlar ve üzerlerinde yer alan sayısız minik pencere bana bir manastırı düşündürüyordu. Sokağın daha da ilerisinde, hafif gizlenmiş gibi duran kadim evlerin tepesinde bacalardan oluşan bir orman yer alıyor ve uzakta, Notre-Dam-des-Champs'ın kulesi üzerindeki haçla ve onun da tepesindeki horozla birlikte yükseliyordu.

Odamda iki resim vardı: Bir tanesi odadaki yatağın üzerinde duran Aziz Vincent de Paul'ün bir oyma baskısıydı, diğeriye Cennetin kapılarının muhafızı Aziz Peter'a aitti. Bu bana doku-naklı bir ironi gibi geliyordu zira birkaç yıl önce fantastik bir drama oyununda havariyle dalga geçmiştim.

Odamdan gayet hoşnut olarak, o ilk gece rahat bir uyku çektim.

Ertesi gün dışarıdaki umumi tuvaletin dar avluda tam benim penceremin altında yer aldığını keşfettim, pencereme o kadar yakındı ki tüm düzeneğin çıkardığı sesi ve portatif demir sürgünün tıkırtısını olduğu gibi duyabiliyordum. Daha da ötesi, sora sora öğrendim ki tam karşıda duran iki küçük pencere de benzer tuvaletlere aitmiş. Çok geçmeden de arka planda duran yüzlerce küçük pencerenin, bütün bir sıra halinde dizilmiş meskenlerin arka taraflarına yerleştirilmiş yüzlerce tuvaleti işaret ettiğini keşfettim. Önce küplere bindim ancak kendimi oradan kurtarma şansım olmadığı için, var olanı en iyi şekilde değerlendirmek zorundaydım – ama kaderime nasıl sövdüm bir bilerseniz.

Saat birde müstahdem öğle yemeğimi getirdi ve ben masamın üzerindeki şeyleri yerlerinden oynatmasını istemediğim için, tepsiyi yatağın yanında duran komodinin üzerine koydu ki burada aynı zamanda yatak lazımlığı duruyordu. Bu konuda laf edince delikanlı özür dileyerek odada uygun başka masa olmadığını bildirdi. Hoş birine benziyordu ve hiç de kötü niyetli değildi; böylece onu affettim ama yatak lazımlığını oradan kaldırttım.

Eğer o zamanlar Swedenborg¹³ hakkında en ufak bir şey biliyor olsaydım, Güçlerin beni Dışkı Cehennemine mahkûm ettiğinin farkına varmış olurdum.

Yıllardır attığım her adımı takip eden inatçı kötü şans ilk başta sinirimi bozuyordu, ne var ki kademe kademe sakinleştim ve kasvetle kaderime boyun eğdim. Ahlaki okumalar için Eyüp Kitabı'na¹⁴ yöneldim, Tanrı'nın beni sınamak için Şeytanın ellerine teslim ettiğine kani olmuşum. Bu düşünce beni rahatlatmış ve ıstıraplarım birer zevke dönüştü, bunların Kadir-i Mutlak tarafından bana bahşedilen özgüvene tanıklık ettiklerine inanıyordum.

13 1688–1772 yılları arasında yaşamış İsveçli bilim adamı ve teolog. Görüşleri ve yazdıkları dinî bir hareketin temeli haline gelmiştir. -ç.n.

14 Eski Ahit içindeki bölümlerden biri. -ç.n.

Bu andan itibaren, bilinmeyen Güçlerin işe karışmış olduğunu varsaymak haricinde haklarında hiçbir açıklama sunamayacağım bir dizi hadise gerçekleşti ve tutmaya başladığım notlar, yığınlar halinde birikerek bir günlük oluşturdu. İşte şimdi bunun içinden yapılmış seçmeleri ortaya döküyorum.

İnsanlar kimyasal araştırmalarım hakkında buz gibi bir sessizlik içine girmişlerdi. İadeitibarımı geri kazanmak ve son bir kroşe patlatmak için, nasıl altın yapılacağı meselesine daldım. Çıkış noktam olarak şu soruyu aldım: Neden bir sodyum klorür çözeltisi içindeki demir sülfat metalik altın oluşmasına yol açıyor? Cevap şu şekilde geldi: Çünkü altının bileşimi içinde demir ve sülfür bulunuyordu. Aslına bakılırsa, demir ile sülfürün Doğadaki her bileşimi bir miktar altın içeriyordu, ister az olsun ister çok. Bunun neticesinde demir sülfat çözeltileri üzerinde çalışmaya başladım.

Bir sabah uyandığımda, kente inip bir keşif gezisi yapmam gerektiğine dair bulanık bir his vardı içimde. Bu benim eğilimlerime ve bildik huylarıma tamamiyle aykırıydı; neredeyse tamamıyla şans eseri Montparnasse Garı'na inip Meudon'a giden bir trene atladım. Daha önce hiç ziyaret etmemiş olduğum bu küçük bölgeye gelince trenden indim, ana sokaktan yürüdüm ve iki duvar arasında ilerleyen sağdaki bir sokağa döndüm. Yirmi adım ileride yere yarı gömülü halde duran, demir-grisi bir zırh kuşanmış bir Roma şövalyesine ilişti gözüm. Figür küçük bir ölçekte gayet güzel modellenmişti; ancak bunun, çalışması yarım kalmış bir taştan ibaret olduğu düşüncesinde haklı çıkmıştım. Daha yakına geldiğimde bu şeyin bir optik yanılsama olduğu ortaya çıktı, ne var ki önünde durup bu yanılsamaya dört elle sarıldım zira bana memnuniyet veriyordu. Şövalye yakında duran duvara doğru bakıyordu ve bakışlarının doğrultusunu takip ettiğimde kirceci üzerine kara kalemle işlenmiş bir yazı gördüm. Birbirinin

içine geçmiş F ve S harfleri, aklıma karımın isminin baş harflerini getirdi. Beni hâlâ seviyordu demek! Bir saniye sonraysa bu oyma yazı gözlerimin önünde parçalanıp demir ve sülfürün kimyasal simgelerine dönüşerek (Fe ve S) bana altının sırrını ifşa ettiğinde, kafamda bir şimşek çakıverdi.

Ardından zemini incelemek için oraya döndüğümde bir sicim halinde birbirine dolanmış iki ana mühür gördüm. Bunların bir tanesinin üzerinde V.P harfleri vardı, diğeryse bir kral tacıydı. Burada başıma gelmiş olan şeyi ayrıntılı olarak analiz edecek halde değildim; ancak Paris'e dönerken mucizevi bir şeyin gerçekleşmiş olduğuna dair son derece canlı bir intiba vardı üzerimde.

Sobamda yaktığım kömüre "serçe kafaları"¹⁵ deniyordu çünkü yuvarlak ve yumuşaktılar. Bir gün tüm yakıt bitmeden ateş sönmüverdiğinde, değnekle dürttüğüm kömür parçalarından birinin şekli inanılmazdı. Şahane ibiğiyle bir horoz kafasıydı bu, gövdesiyse neredeyse çarpık uzuvlarıyla bir insan gövdesini andırıyordu; tıpkı Orta Çağ'daki cadı ayinlerinde boy gösteren şu iblislerden biri gibiydi.

Ertesi gün sobanın içinden kabarık elbiseleriyle birbirlerini kucaklamış iki cücenin oluşturduğu esas grubu çıkardım, tam bir ilkel heykelcilik şaheseri idi.

Üçüncü güne Bizans tarzında bir Meryem Ana ve Oğlu vardı, şekli kıyas götürmez bir güzellikteydi.

Bunların çizimlerini yaptıktan sonra üçünü de masamın üzerine bıraktım. Ressam bir arkadaşım beni görmeye geldi ve heykelcikleri gittikçe artan bir merakla inceledikten sonra, "Bunları kim yaptı?" diye sordu

Yapmak mı? Onu test etmek için Norveçli bir heykeltıraşın ismini verdim.

15 *Têtes de moineaux.*

“Demek öyle” dedi. “Bunun Norveç peri masallarının meşhur çizimcisi Kittelsen olduğunu tahmin edebiliyor olmam gerekirdi halbuki.”

İblislerin varlığına gerçekten inanıyor değildim fakat heykel parçacıklarımın penceremin dışında kendilerine kısıntı bırakılmasına alışmış olan serçeler üzerinde ne gibi bir etki bırakacağını merak ediyordum, bu yüzden figürleri çatının üzerine yerleştirdim.

Serçeler irkildi ve geri durdu. Demek bu minik yaratıkların bile tespit edebildiği bir benzerlik vardı ortada ve bu uyuşuk madde ile ateşin karşılıklı etkileşiminin ardında yatan bir gerçeklik payı vardı.

Güneş minik figürlerimin üzerine vurup onları aydınlatıyordu ki horozun ibiği ikiye bölünüyordu. Bu bana, cücelerin güneşin doğumuna kadar dışarıda kalmaları durumunda nasıl da ölüverdiklerini anlatan bir halk masalını hatırlattı.

Otelde huzur kaçırıcı şeyler meydana geldi. Otele yerleştiğim günün ertesi, odanın anahtarlarının asılı olduğu girişteki holde Bay X adına gönderilmiş bir mektup buldum, karımınkiyle aynı isme sahip bir öğrenciydi. Pulun üzerindeki posta damgası Dornach’a aitti, yani karım ve çocuğumun yaşamakta olduğu Avusturya köyünün adı. Bu esrarengiz bir durumdu, zira Dornach’ta bir posta ofisi olmadığına emindim.

Kasıtlı olarak dikkat çekmek amacıyla oraya konulduğu bariz olan bu mektubu, pek çok başkası takip etti. Bir sonraki Dr. Bitter’a gönderilmişti ve damga pulu Viyana’ya aitti. Üçüncüsünün üzerinde Polonyalı bir takma ad vardı: Schmulachowsky.

Şeytanın bu işin içinde bir parmağı olduğu açıktı çünkü bu isim tastamam uydurmaydı. Düşüncelerimin nereye yönelmekte olduğunu fark ettim; belirtmek gerekirse, Berlin’de yaşayan kanlı bıçaklı düşmanlarımdan biriydi kafamdan geçen.

Gelgelelim, gelenlerden bir diğzerinin üzerindeki İsveççe ad bana kendi memleketimdeki düşmanlarımdan birini hatırlatıyordu. Sonunda Viyana'dan postalanmış bir mektup geldi, üzerinde Dr. Eder'in analitik kimyacılık firmasının ismi yazılıydı. İşin aslı, biri benim altın sentezim üzerinde casusluk yapıyordu.

Artık hiç şüphe duymuyordum. Bu bir entrikaydı; bununla birlikte, dalavereciler için kartları bizzat Şeytanın kendisi karıştırmış olsa gerekti. Hiçbir sıradan ölümlü, benim kuşku larımı dünyanın dört bir yanına salacak bir fikri akıl edemezdi; bunlar toptan danışıklı işlerdi.

Müstahdeme bana Bay X'ten bahsetmesini istediğimde, safça bana onun bir Alsaslı olduğu cevabını verdi. Ondan daha fazla bir şey alamadım. Bir seferinde, sabah yürüyüşümden geri döndüğüm zaman, rafın içindeki anahtarımın hemen yanında bir kart buldum. Bir anlığına ona bir göz atıp bu bilmeceyi çözmek geldi içimden; ancak iyilik meleğimin elimi hareketsiz kılmasıyla, kapının arkasında saklandığı yerden çıkan bir genç adamın beliri vermesi aynı ana denk geldi.

Yüzüne baktım. Karıma benziyordu. Tek kelime etmeden birbirimizin karşısında eğildik ve ters taraflara doğru yürüdük.

Bu entrikanın özünü hiçbir zaman öğrenemedim ve halen dalaverecilerin kimler olduklarını bilmiyorum, zira karımın erkek kardeşi ya da erkek kuzeni yoktu.

Bu askıda kalma hali ve intikam tehdidinin durmaksızın devam edişi tam bir eziyetti ve altı ay boyunca devam etti. Geri kalan her şeye katlandığım gibi buna da katlandım, bildiğim ve bilmediğim günahlarımın bir cezası olarak.

Yeni yılla birlikte *crème*rie'deki çevremize bir yabancı katıldı. Bir ressamdı bu, Amerikalıydı, durgunlaşmaya başlayan cemiyetimize hayat aşlamak için tam doğru zamanda gelmişti. Canlı, kozmopolit, cüretkâr bir herifti, kazananlara özgü bir

edası vardı; ne var ki içimi bulanık bir güvensizlik hissiyle dolduruyordu. Kendinden emin tavrına rağmen, içgüdüsel olarak işlerinin kötü gittiğini biliyordum.

Kırılma tahmin ettiğimden de önce gerçekleşti. Bir akşam bu mutsuz adam odama geldi ve bir süre burada kalmak için izin istedi. Yolunu kaybetmiş bir adam gibi gözüküyordu, zaten öyleydi de.

Ev sahibi tarafından stüdyosundan çıkarılmış ve metresi de onu ortada bırakmıştı. Gırtlığına kadar borcun içindeydi ve onu sıkıştıran alacaklıları tarafından taciz ediliyordu. Parası ödenmeyen kadın modellerin hamileri tarafından sokakta canından bezdiriliyordu. Ne var ki onu tamamıyla yıkıma uğratan şey, zalim ev sahibinin Champs de Mars'ta sergilemeye niyet etmiş olduğu resme el koymasındı; kendisi bunun başarı kazanacağından emindi, zira konu hem orijinal hem de kuvvetliydi. Resim kurtuluşa erişmiş bir kadını temsil ediyordu; hamileydi, çarmıha gerilmişti ve kalabalık onunla dalga geçiyordu.

Aynı zamanda *cr  merie*'ye de borcu vardı ve kendini boş bir mideyle sokağa atılmış halde bulmuştu.

İlk itirafını yaptıktan sonra her şeyini ortalığa d  k  verdi ve iki doz morfin aldığını kabul etti, ne var ki   l  m hen  z onu yanına almak istemiyordu.

Meseleyi enine boyuna tartıştıktan sonra, şehrin bir başka tarafına taşınması gerektiği konusunda hemfikir olduk; ikimiz çıkıp akşam yemeğini diğ  rlerinin bilmediği k    k bir lokantada yiyecektik, b  ylece   ektiği arkadaş eksikliği onu Salon des Ind  pendants i  in yeni bir resim hazırlama cesaretini toplamaktan alıkoymayacaktı.

Yeg  ne arkadaşım haline gelen bu adamın   ektiği ıstıraplar, bizzat onun elemine kapılmamla kendi ıstırabımı da artırdı. Bu benim a  ımdan bir cesaret g  sterisiydi, ne var ki bu yolla son derece

kıymetli bir tecrübe kazandım. Kendisi tüm geçmiş yaşamını gözlerimin önüne serdi. Doğumu itibariyle Alman'dı, ailevi bir talihsizlik nedeniyle ve buna ek olarak, bir gençlik havailiği içinde cezaya çarptırılmasına yol açan kâfirce bir kitapçığı bizzat yayımlamış olmasından ötürü yedi yıl Amerika'da yaşamıştı.

Alışılmadık ölçüde zeki, melankoliye yatkın ve tensel zevklerle ölçüsüzce düşkün olduğunu keşfettim. Ne var ki açıkgörüşlü-bir yetiştirme tarzı yoluyla sivri uçları düzleştirilmiş olan bu insani özelliklerin ardında, bana rahatsız edici gelen bir şey tespit ettim ki bunu önünde sonunda ortaya çıkarmayı umuyordum.

İki ay boyunca bekledim; bu sırada kendi varoluşumu bu yabancımla öyle bir kaynaştırdım ki bir kez daha henüz başarıya ulaşmamış bir sanatçının tüm sıkıntılarını çekmek zorunda kaldım. Kendime bir kariyer yapmış olduğumu, boş gezenin boş kalfası olmadığımı, isminin Paris'teki tiyatro çevrelerinde biliniyor olduğunu ve *Tout Paris*¹⁶ içinde görüldüğünü unutuverdim; gerçi tüm bunlar kimyacı Strindberg için hiçbir şey ifade etmiyordu. Dahası, başarılarım hakkında dilimi tutabildiğim sürece arkadaşım beni sevdi; gelgelelim, ne zaman bunlara değinmek zorunda kalsam inciniyordu ve öyle mutsuz ve yılgın gözüküyordu ki sırf şefkatten ötürü, kendimden ihtiyar bir hurdalık olarak bahsetmediğim sürece bu konuda ağzımı açmadım. Böylece farkına varılmayacak şekilde kademe kademe aşağılanan ben oluyordum ki bu sırada, önünde bir gelecek duran kendisi bendeniz pahasına toparlanıyordu. Çürüyen kalıntılardan emdiği besinle çiçek açan bir ağacın kökleri dibinde gömülü yatan bir ceset gibiydim.

Bu sıralarda sürdürmekte olduğum Budist yazmaları üzerine çalışmam, kendimi bir başkası için feda etmek şeklindeki özverili hareketime hayranlık duymam için bana bir sebep verdi. İyi bir amel ödülünü yanında getirirdi ve benimkisi aynen aşağıdaki gibi oldu.

16 Önemli kişilerin yer aldığı bir rehber.

Revue des Revues içerisinde bir gün, 1895 yılında 5000 hastayı iyileştirip sonra da bir daha görülmemek üzere ortadan kaybolan Amerikalı kâhin ve şifa duacı Francis Schlatter'ın portresini buldum. Bu kişinin hatlarının benim arkadaşşıma dikkat çekecek ölçüde benzediğini fark ettim. Bunu doğrulatmak istiyordum; bu yüzden mecmuayı İsveçli bir heykeltıraşın beni beklemekte olduğu Café de Versailles'a götürdüm. Benzerlik karşısında o da şaşır-mıştı ve ikisinin içinde bulunduğu şartların bir kısmının nasıl da olağanüstü şekilde benzediğine işaret etti. İkisi de Almanya kökenliydi ve Amerika'da kalmışlardı. Schlatter'ın ortadan kayboluşuyla bizim ahababın Paris sahnesinde ortaya çıkışı çakışıyordu. O sıralarda okültizm terimleriyle azıcık haşır neşir hale geldiğim için, Francis Schlatter'ın bizim adamdan bağımsız olarak ve onun bilgisi dışında var olan "Hayalet İkizi" olabileceğini belirttim.

"Hayalet İkiz" lafı ağzımdan çıkar çıkmaz benim heykeltıraş gözlerini fal taşı gibi açtı ve bizim adamın her zaman iki ikamet-gâhı olduğuna dikkat çekti; bir tanesi Sen Nehri'nin sağ kıyısında, diğeryse sol kıyısında oluyordu. Ayrıca öğrendim ki meğer bizim gizemli dostumuz çifte bir hayat yaşıyormuş. Akşamı felsefi ve dinî konularda benimle tartışmaya tutuşarak geçirdikten sonra, gece geç vakitler her daim Bullier'in dans salonunda görülüyordu.

Bu Hayalet İkizler arasındaki özdeşliği kanıtlamak için elimizde tek bir güvenilir yol vardı; Schlatter'ın son mektubu mecmuada bir tıpkıbasım kopya olarak yer alıyordu.

"Gel ve bu akşam yemeğini benimle ye" önerisini sundum. "Sonra ona el yazısıyla Schlatter'ın son mektubunu yazdırırım. Şayet her iki durumda da el yazıları ve özellikle imzalar aynıysa, bu yeterli kanıt olur sanırım."

O akşamki yemekte her şey doğrulandı. El yazısı aynıydı; tumturaklı imzası falan, hepsi yerli yerindeydi.

Arkadaşımız yaptığımız tetkiki şaşkınlıkla karşıladı. Bittiğinde şunu sordu:

“Ne yapmaya çalışıyorsunuz siz?”

“Francis Schlatter’ı tanıyor musun?”

“Onu hiç duymadım.”

“Hani geçen yıl Amerika’daki şu şifa duacısını hatırlamıyor musun?”

“Nedenmiş, evet, şimdi hatırlıyorum. Adam şarlatanın tekiydi!”

Hatırladı. Ona portreyi ve mektubun kopyasını gösterdim. Gülmekle yetindi ve yüz ifadesi kuşkulu, istifi bozulmamış ve tamamıyla kayıtsız halde kaldı.

Birkaç gün sonraydı; gizemli arkadaşım la ben Café de Versailles’ın önünde sakince oturmuş apsentlerimizi içiyorduk ki işçi kıyafetli bir adam, son derece habis surat ifadesiyle masamızın önünde durdu ve en ufak bir ikazda bulunmadan, tüm diğer müşterilerin önünde huzursuzluk çıkarmaya başladı. Arkadaşımın karşısına geçmiş, en yüksek perdeden bağırıyordu:

“Sonunda yakaladım seni, ya işte, seni gidi dolandırıcı! Benden otuz frank karşılığı haç ısmarlayıp, bir de üstüne bana teslim ettirdikten sonra ortalıktan sıvışmak da ne oluyor? Alçak herif, haç durduğu yerde kendiliğinden bitiveriyor mu zannediyorsun?”

Bu şekilde hiç durmadan devam etti ve garsonlar onu çıkartmaya çalıştığı zaman polisi aramakla tehdit etti. Tüm bu süre zarfında adamın sefil borçlusu hareketsiz olarak kaldı; lanetlenmiş bir adam gibi dili tutulmuş ve mahvolmuş haldeydi; her biriyle az ya da çok tanıştığı sanatçılar topluluğu önünde rezil olmuştu.

Tüm bu gösteri bittiğinde çileden çıkmış bir vaziyette kala kaldım; sanki bir cadı ayinine tanıklık etmiş gibiydim ve şunu sordum:

“Bir haç mı? Otuz franklık bir haç mı? Tüm bunlar nedir anlamıyorum.”

“Evet, Jeanne d’Arc’ın haçı içindi; hani bilirsin, resmi bu

tertibata bakarak yapıyordum, çarmıha gerilmiş kadın resmimde kullandığım şeyler.”

“İyi de şu işçi herif Şeytanın ta kendisiydi.” Ve bir iki dakikalık sessizliğin ardından, şöyle devam ettim:

“Hiç şüphe yok ki bir acayip durum bu ama Haç hafife alınacak bir şey değildir, hakeza Joan of Arc da.”

“Buna inanıyor musun?”

“Bilmem, artık neye inandığımı gerçekten bilmiyorum. Şu otuz parça gümüş neyin nesi peki?”

“Yeter, yeter bu kadar” diye bağırdı, son derece üzgündü.

Kutsal Cuma¹⁷ günü kurabiyeci dükkânımıza vardığımda, benim arkadaşı bedbaht bir halde masanın üzerinde uyuyakalmış olarak buldum. İçimden taşan sevinçle onu uyandırdım ve şaşkın bir ses tonuyla şöyle sordum:

“Sen burada mısın?”

“Ne olmuş buradaysam?”

“Ah, bugün Kutsal Cuma olduğu için sen çarmıha gerilmiş olursun diye düşünmüştüm, en azından akşam altıya kadar yani!”

“Altıya kadar demek! Yeminle bütün gün uyumuşum, ta saat altıya kadar ve sebebi ne diye sorsan söyleyemem.”

“Ama ben söyleyebilirim, biliyorsun ki.”

“Ona ne şüphe, astral bedenim seyahate çıkarak Amerika’ya gidip geldi, demek istediğin bu değil mi?” Ve böyle devam etti...

Bu zamandan itibaren aramıza kesin bir soğukluk girdi, neredeyse fark edilmeden. Dört aydır sürekli olarak görüşmekteydik; bu sırada arkadaşım yeniden eğitimden geçmişti, resim yapma tarzını değiştirecek kadar zaman bulmuştu ve artık öyle bir noktaya gelmişti ki Çarmıha Gerilmiş Kadın resmini hor görüyor, beş para etmez bir süprüntü olarak değerlendiriyordu. İstırabı, acı bir içecek olmakla beraber bu hayatta sağlığı getiren tek şey

17 Paskalya Yortusu’ndan önceki cuma günü, İsa’nın çarmıha gerilişi anılmaktadır. -ç.n.

olarak kendi yoluna dahil etmeyi öğrenmişti; bunu takip eden de tevekkül oldu. Katlanma kudreti kahramansı düzeydeydi. Mont-rouge ve Halles arasındaki mesafeyi aynı gün içinde iki kez yürüdüğünde onun şahane olduğunu düşündüm, yırtık pırtık ayak-kabılarıyla gidip gelmişti ve ağzına tek bir lokma koymamıştı. Akşam itibariyle, muhtelif resimli dergilerin editörleriyle on yedi telefon görüşmesi yaptıktan sonra, üç adet çizimine yer bulmayı başarmıştı; ne var ki halen elinde hazır parası yoktu ve hepitopu iki parça ekmek yedikten sonra Bal Bullier'de dans etmek üzere dışarı çıktı.

Nihayetinde, bu birlikteliği ortak iyilik adına bozmamız gerektiği yönünde üzerinde konuşulmamış bir anlaşmaya vardık. İkimizde de birbirimize yeterince maruz kaldığımıza, her birimizin kendi kaderindeki başarıları yakalamak için kendi yoluna gitmesi gerektiğine dair tuhaf bir his vardı ve birbirimize son kez veda ettiğimiz zaman, biliyordum ki yollarımız sonsuza dek ayrılıyordu.

O adamı bir daha ne gördüm ne de başına gelenleri duydum.

Baharda, kendi aksiliklerimden olduğu kadar arkadaşımınkiler yüzünden de epeyce baskı altındayken, ilk evliliğimden olma çocuklarımdan aldığım mektup bana onların cidden hasta düşmüş ve hastaneye gitmek zorunda kalmış olduklarını söylüyordu. Sözünü ettikleri tarihi büyücülük deneyi tarihimle kıyasladığım zaman, bir korku kapladı içimi. O gizemli güçlerle sırf budalalık olsun diye oynayarak ipleri şeytani arzularımın eline vermiştim; gelgelelim, Görünmez Olanın eli tarafından yönlendirilen onlar, beni kendi kalbimden bıçaklamıştı.

Kendimi mazur göstermeye çalışmıyorum. Sadece okuyucudan bu gerçekleri aklında tutmasını istiyorum, olur da bir gün büyü yapmaya, özellikle de efsun ya da kelimenin gerçek anlamıyla cadılık denen türünü denemeye kalkar diye. De Rochas¹⁸

18 *L'Extériorisation de la sensibilité.*

bunun bir gerçeklik olduğunu göstermiştir.

Paskalya Yortusu'na yakın zamanlarda bir pazar günü uyan-
dım, Lüksemburg Bahçeleri'ne gittim, içlerinden yürüdüm, yolun
karşısına geçtim ve Odeon Tiyatrosu'nun kemerleri altına girdim.
İşte burada Balzac'ın maviler içinde çerçevelenmiş sıra halinde-
ki romanlarına denk geldim ve tamamen şans eseri, *Séraphita*
kitabını elime aldım. Peki ama neden? Belki de *Sylva Sylvarum*
kitabımın *L'Initiation* içindeki eleştirisinden zihnimde yarı batık
halde duran bir hatıra yüzündendir ki bu eleştiride benden Swe-
denborg'un hemşerisi olarak bahsediliyordu.

Eve döndüğümde kitabı açtım; benim fiili olarak tanımadığım
bir eserdi zira ilk okumamın üzerinden yıllar geçmişti. Şimdi, ka-
bul etmeye açık, hazır bir zihinle, bu harika eserin içindekileri
sanki tamamıyla yepyeni bir şeymişçesine yalayıp yutuyordum.
Hem benim memleketimde hem de onunkinde, Swedenborg bir
şarlatan, çarpık ve müstehcen bir hayal gücüne sahip manyağın
teki olarak görülüyordu. Onun yazmış olduğu tek bir kelimeyi
dahi okumamıştım; oysa şimdi, geçen yüzyılın bu meleksi devine
duyduğum hayranlık beni alıp götürüyordu, zira kendisi bu kitap
içerisinde Fransız dâhilerin en derini olarak yorumlanıyordu.

On altıncı sayfaya ulaşıncaya kadar pür dikkat okumaya de-
vam ettim ki bu sayfada Swedenborg'un ölüm tarihi veriliyordu.
29 Mart'tı. Duraksadım, düşündüm, takvime baktım. Gerçekten,
günlerden 29 Mart'tı ve aynı zamanda Palmiye Pazarı'na¹⁹ denk
geliyordu.

Velhasıl hayatıma giren Swedenborg buydu işte, keza girdiği
yerde muazzam bir rol oynayacaktı. Tam da kendi ölüm yıldö-
nümünde teşrif etmiş, bana ya zaferin ya şehadetin palmiyelerini
getirmişti. Hangisi olduğunu kim bilebilirdi ki?

Séraphita kutsal kitabım haline geldi. Dünyanın ötesiyle iliş-
kilerimi öyle bir yeniledi ki hayat beni tiksintiyle dolduruyor ve

19 Paskalya Yortusu'ndan önceki pazar günü, İsa'nın Kudüs'e girişi anılmakta-
dır. -ç.n.

Cennet beni kendisine çekiyordu; velhasıl kişi nasıl sıla özlemi duyarsa ben de oraya karşı öyle dayanılmaz bir özlem içindeydim. Daha yüce bir varoluş hali için şimdiden hazır olduğumdan kuşku duymuyordum. Dünya, bu pislik içindeki dünya, insan ve ona ait tüm eserler midemi bulandırıyor. Kendimi Tanrı'nın günaha sokmaya çalıştığı erdemli adam olarak görüyordum; gelgelelim bu dünyevi hayattaki araf yoluyla eli kulağındaki kurtuluşa layık olacaktım.

Güçlerle aramda kurduğum yakınlık yoluyla vücut bulan bu kibir, öğrenme alanındaki çabalarım da iyi gittiği için, katlanarak büyümeye devam etti.

Metalbilim uzmanlarının gözlemleriyle de örtüşen kendi hesaplamalarımın göre, altın yapmak konusunda başarılı olmuştum ve bunu kanıtlayabileceğim konusunda kendime güvenim tamdı. Arkadaşça bir ilişki içinde olduğum Rouen'deki kimyacıya bir örnek gönderdim. Bana benim iddialarımı reddederek yanıt verdi. Bir hafta boyunca ona verecek bir cevabım yoktu. Gelgelelim, koruyucum ve velinimetim Orfila tarafından yazılmış kimya kitabının sayfalarını çevirdikçe, orada prosedür yöntemimin sırrını buluverdim.

1830'a ait unutulmuş ve hakir görülmüş bu eski kimya eseri, can alıcı bir anda bana yardımcı oldu ve benim vahiy kitabım haline geldi. Arkadaşlarım Orfila ile Swedenborg beni koruyor, cesaretlendiriyor ve hizaya sokuyorlardı. Onları göremiyordum ancak mevcut olduklarının farkındaydım. Ne ruh ne de hülya olarak gözüme gözükmüş değillerdi ancak küçük, gündelik olaylar yoluyla onların hayatımdaki kararsızlıklara müdahil olduklarının bilincine varmıştım.

Zamanın ruhuna uygun olarak ruhlar pozitivist hale gelmişlerdi ve artık kendilerini yalnızca belirme yoluyla dışa vurmakla yetinmiyorlardı.

Aşağıda anlatacağım şey bunun kanıtı olsa gerek, zira hiçbir

şekilde “tesadüf” kelimesiyle açıklanamaz.

Kâğıdın üzerinde altın zerrelere üretmekte başarılı oluşumun ardından, aynı sonucu kuru işlem ve ısı yoluyla elde etmeyi denedim. İki yüz deney hiçbir sonuç vermeyince, çaresizlik içinde hamlacımı bir kenara bıraktım. Bir sabah yürüyüşü beni de Observatoire Caddesi tarafına götürdü; Dört Kıta’yı²⁰ temsil eden gruba hayranlıkla bakmak için buraya sık sık giderdim ki bundaki özel neden, Carpeaux’nun kadın figürlerinden en hoş olanının karıma benzemesiydi. Gök kubbe altında Balık takımıyıldızının hemen aşağısında duruyordu ve serçeler sırtına yuvalarını kurmuşlardı.

Abidenin ayağında iki adet oval mukavva parçası gözüme çarptı. Birinin üzerine 207, diğerine ise 28 numarası damgalanmıştı. Anlamı: Kurşun (atom ağırlığı: 207) ve Silikon (atom ağırlığı: 28). Yeni bulgumu kaptım ve kimya notlarımın arasına dâhil ettim.

Eve dönünce kurşunla bir dizi deney yapmaya başladım, bununla birlikte sonraki talimatlar gelinceye kadar silikonu bir kenara bıraktım.

Metalürjinin bana öğrettiği üzere, bir kaynatma kabında kemik tozuyla rafine edilen kurşun her zaman bir miktar gümüş meydana getiriyor ve bu gümüş de her durumda çok az miktar altın içeriyordu. Buradan çıkarak şu sonuca varıyordum ki kemik tozunun en önemli kısmını kalsiyum sülfat oluşturduğuna göre, kurşundan altın açığa çıkmasındaki başat etken o olsa gerekti.

Bunun doğru olduğu ortaya çıktı. Bir kalsiyum fosfat yatağında eritilen kurşun, her zaman diğer tarafta altın sarısı olarak çıkıyordu. Ne var ki Güçler, deney henüz bitmeden araya girerek hoşnutsuzluklarını belli ettiler.

Bir yıl sonra, İsveç’teki Lund’da yaşamakta olduğum sırada, som çanak üretimi ile uğraşan bir oymacı bana kurşun ve silikondan oluşan bir cila verdi; ben de bundan, karışımı ısıya tabi

20 17. yüzyılda Avrupalılar dünyayı Avrupa, Amerika, Asya ve Afrika olmak üzere dört kıtaya bölmekteydi. Bu anlayışa dayanan sanatsal bir temsilden bahsediliyor. -ç.n.

tutmak suretiyle, ilk kez güzel ve tamamıyla kusursuz metalik altın çıkarmayı başardım.

Ona teşekkür ederken, üzerinde 207 ve 28 damgası olan mukavva parçalarını gösterdim. Sarsılmaz bir mantığın alametini bu denli bariz şekilde taşıyan böyle bir hadise karşısında, kişi tesadüften ya da şanstın bahsedebilir miydi hiç?

Tekrarlamam gerekirse, hülyaların ziyaretime uğradığı hiç olmadı; gelgelelim bu, gerçek nesnelerin çoğunlukla olağanüstü bir etki yaratacak şekilde insan kılığına bürünmedikleri anlamına gelmiyordu.

Örneğin, gün ortası kestirmem sırasında buruş buruş hale getirdiğim yastığımı bir keresinde öyle bir şekle bürünmüş olarak buldum ki Michelangelo tarzında bir mermer kafaya benziyordu. Ve bir akşam, Amerikalı şifa duacılarının Hayalet İkizi olan arkadaşım ile birlikte eve döndüğümde, koridorun karanlığı içinden yatağımın üzerinde istirahat eden devasa bir Zeus²¹ gördüm. Bu beklenmedik manzara karşısında arkadaşım olduğu yerde kaldı, korku ve şaşkınlıkla eli ayağı tutuldu; bununla birlikte, bir sanatçı olduğu için hatların güzelliği hemen onu kendisine çekti.

“Nedenmiş, bu kaybolmuş sanatın yeniden doğumu işte! Böyle bir çizim ekolü bile var, canın isterse!”

Ona daha çok baktıkça, tezahürün kendisi gittikçe daha canlı ve korkutucu ölçüde gerçek gelmeye başladı.

“Şurası açık ki ruhlar da biz insan sanatçılar gibi gerçekçiliğe yönelmişler.”

Bu hadiseler rastlantısal olarak değerlendirilemezdi zira bazı günler yastık korkunç canavarların, gotik yaratıkların, ejderhaların görünümüne bürünüyor ve dışarıda cümbüşte olduğum

21 G. E. Klemming (d. 1893), Strindberg genç bir adam olarak orada çalıştığı sırada Stockholm'deki Kraliyet Kütüphanesi'nde müdürlük yapıyordu. Strindberg Zeus'un kafasını gördüğü zaman, eski ustasıyla temasa geçmiş olduğuna inanıyordu.

bir gece, geri döndüğümde bizzat Kötülüğün Efendisi tarafından karşılandım; ortaçağ tarzındaki bu Şeytan Mücessemi, keçi kafasını ve geri kalan her şeyi barındırıyordu. Bu şeyler beni hiç korkutmuyor, bana tamamıyla doğal gözüküyorlardı; ne var ki zihnimde alışılmadık, yarı-doğaüstü bir şeylerin gerçekleşmekte olduğu izlenimi kök salmaktaydı.

Bu fenomene tanıklık etmesi için çağırdığım heykeltıraş arkadaşım hiç şaşırmadı ve benden onunla birlikte stüdyosuna gelmemi istedi. Orada, duvarda asılı duran bir kara kalem çizimi vardı ki hatlarının güzelliğiyle beni inanılmaz etkilemişti.

“Modelin kimdi?” diye sordum. “Bir Madonna²² mı?”

“Evet, Versailles’ın Madonna’sı. Piece des Suisses’te yüzen su otlarının bir çizimi bu.”

Yeni bir sanat keşfedilmişti. Doğanın ta kendisi! Doğal bir vahiy. Büsbütün genç ve umut dolu yeni bir sanat türünü hayata getirebildiğine göre, artık neden natüralizme dudak bükülsündü ki? Tanrılar bize geri dönmüştü. Yazarlar ve sanatçılar “Tabiata geri dön!” şeklindeki çağırımı yükseltmişler ve bunun yankıları o kadar çeşitli olmuştu ki Doğa asırlardır süren uykusundan uyanıvermişti. Bu dünyada Güçlerin onayını almayan hiçbir şey vuku bulmazdı. Natüralizm hayat bulmuştu. O yüzden ki varsın natüralizm olsun, varsın madde ve ruhun ahengi yeniden doğsun.

Benim heykeltıraş tam bir durugörürdü. Bana Brittany’de aynı kayanın üzerinde şekillenmiş olarak hem Orfeus’un hem de İsa’nın figürlerini gördüğünü ve niyetinin tekrardan oraya gitmek olduğunu söyledi, zira bu figürleri Salon’a göndereceği bir grup çalışmada kullanmak istiyordu.

Bir akşam, durugörür arkadaşımınla birlikte Rennes Sokağı’ndan aşağı doğru yürümekteyken, vitrininde birkaç renkli taşbaskının sergilendiği bir kitapçı dükkânının önünde kendisi birdenbire duruverdi. Bunlarda temsil edilen bir dizi sahnenin tamamında

22 Meryem Ana’nın sanatsal temsillerine verilen ad. -ç.n.

insan figürlerinin kafalarının yerinde hercaimenekşeler vardı. Bitki âleminin deneyimli bir gözlemcisi olmama rağmen, daha önce bir hercaimenekşe ile insan suratı arasındaki benzerliği hiç fark etmemiştim. Bununla birlikte, arkadaşım iki sebepten dolayı şaşkınlığından kendine gelemiyordu.

“Buna inanabiliyor musun?” dedi. “Dün akşam eve döndüğümde, penceredeki hercaimenekşeler bana dalga geçer gibi baktı ve sonra birden onların yerini insan suratlarının aldığını gördüm. Bunun tedirgin ruh halim tarafından üretilmiş bir yanılsama olduğuna emindim; ne var ki bugün burada aynı şeyi uzun zaman önce basılmış ve yayınlanmış baskıların üzerinde görüyorum. Demek ki bir yanılsama değil gerçektir, zira kim olduğunu bilmediğimiz bir sanatçı aynı şeyi benden önce gözlemlemiş.”

Durugörürler olarak ilerleme kaydettik. Ben de kendi payıma, Hôtel des Invalides’in kümbetinin altında Napolyon ve mareşallerini gördüm. Şayet Montparnasse’den itibaren Boulevard des Invalides’in aşağısına yürürseniz, Oudinot Sokağı’nı geçtiğiniz zaman, günbatımında tüm ihtişamıyla kümbeti görürsünüz. O ışık altında, kubbenin tabanındaki sütun gövdesinin konsolları ve diğer yansıma yapan parçaları insan figürleri şekline bürünüyorlar ki bunlar da hangi mesafeden bakıldığına göre değişiyor. Napolyon orada oluyor, Benadotte ve Berthier de; arkadaşım da tüm bunları “yalnızca doğaya” bakarak çizmişti.

“Bu görüngüyü nasıl açıklayacaksın?” diye sordu.

“Açıklamak mı? Bugüne kadar kimse, bir sözcük kümesini başka bir sözcük kümesini kullanarak anlatmaya çalışmak dışında bir açıklama yapabilmiş mi?”

“Peki, mimarın o söz konusu bölümler üzerinde çalışırken zihninde tam farkında olmadığı bir fikir taşıdığını düşünmüyor musun?”

“Dinle dostum, o kubbeyi 1706 yılında inşa eden Jules Mansart, Bonaparte’ın nasıl bir görünüme sahip olacağını tahmin

edemezdi. Bonaparte 1769'da doğdu... Daha fazla konuşmama gerek var mı?"

Ara sıra geceleri gelecekte haber veren rüyalar görüyordum; beni tehlikelere karşı uyarıyor ya da birtakım sırları ifşa ediyorlardı. Örneğin, bir rüyamda uzun zaman önce ölmüş olan bir arkadaş, elinde umulmadık büyüklükteki bir gümüş parayla karşımda beliriverdi. Ona bunun nereden geldiğini sorduğumda, "Amerika'dan" cevabını verdi ve hazinesiyle birlikte ortalıktan kayboldu.

Ertesi gün üzerinde Amerika pulu olan bir mektup aldım. Orada yaşayan ve yirmi yıldır görmediğim bir arkadaştan geliyordu; Chicago Sergisi ile alakalı bir şeyler yazıvermem yönünde bir talebin, tüm Avrupa'yı dolaşarak beni aramakta olduğunu söylüyordu. Önerilmiş olan ücret 12000 franktı; bu o zamanlar içinde bulunduğum umutsuz darboğaz sırasında muazzam bir para demekti, oysa onu elimden kaçırdım. Halbuki o 12000 frankla emniyetli bir gelecek kurulabilirdi. Bu para kaybının hınzır bir eylemimden dolayı çarptırıldığım bir ceza olduğunu yalnızca ben bilebilirdim; bu, edebi rekabet içinde olduğum birinin ikiyüzlülüğünün neden olduğu bir öfke anında yaptığım bir şeydi.

Daha da büyük önem arz eden bir başka rüyada, alışılmadık şekilde süslenmiş yaldızlı bronz bir saat taşıyan Jonas Lie²³ beliriverdi karşımda. Birkaç gün sonra, Saint-Michel Bulvarı boyunca yürüdüğüm sırada, bir saatçi dükkânının vitrini dikkatimi çekti.

"Hey" diye haykırdım, "işte Jonas Lie'in saati!"

Sahiden de o saatin ta kendisiydi. Tepesini taçlandıran gök yuvarlağına doğru uzanmış iki kadın vardı ve çalışma dört sütun üzerinde yükseliyordu. Kürenin içine işlenmiş kadran tarihi gösteriyordu: 13 Ağustos.

Bu 13 Ağustos tarihinin başıma ne dertler açtığı konusunu

23 Meşhur bir Norveçli yazar, Strindberg'in arkadaşlarından ve ona yardımda bulunanlardan biri.

daha sonraki bir bölüme erteleyeceğim. Otel Orfila'da 6 Şubat'tan 19 Temmuz 1896'ya kadar süren konaklamam sırasında, bu minvalde minik kazalar ve benzer türden başka pek çok şey meydana geldi.

Hem bu kazalarla eşzamanlı olarak hem de onlar arasındaki boşluklara yayılmış şekilde başıma gelen bir dizi olay benim o otelden çıkarılmama ve hayatımda yeni bir evrenin başlamasına yol açtı.

İlkbahar gelmişti. Pencereimin altında yayılmış gözyaşları di-yarı yeşilleniyor ve yepyeni çiçekler veriyordu. Otlar toprağı kap-lıyor ve pislği örtüyordu, böylelikle bu Gehenna²⁴ sahici bir Şa-ron²⁵ Diyarı'na dönüştü; burada çiçek açan zambakların yanında leylaklar, akasyalar ve pavlonyalar da vardı.

Ölümüne kederler içindeydim; ne var ki ağaçların ardına giz-lediğı, oyun oynayan genç kızların mesut kahkahaları bana doğ-ru akarak yüreğime dokunuyor ve beni yeniden canlandırıyor. Hayatım gitgide kısılıyor, yaşlılık bastırıyordu. Karım, çocuğum ve kendi aile ocağım, hepsi darmadumandı. İçim güz, dışarısı ilk-bahardı!

Eyüp Kitabı ve Yeremya'nın Mersiyeleri bana huzur getirdi; zira benimkiyle Eyüp'ün kaderi arasında su götürmez bir benzerlik vardı, hiç değilse. Bende de şifa bulmaz yaralar yok muydu? Fakirlik bana musallat olmuş ve arkadaşlarım beni terk etmiş de-ğil miydi?

Dolanırım yaslar içinde güneşten mahrum.

Bir kardeşim çakallara

Ve bir yoldaşım devekuşlarına.

Karadır derim ve soyulmuştur üzerimden,

Ve sıcaktan yanmıştır kemiklerim.

24 Kudüs yakınındaki bir vadi, Tevrat'a göre burada tanrılara çocuk kurbanlar verilirdi. -ç.n.

25 Bu kelime İbranicede "orman" anlamına gelmektedir. -ç.n.

İşte arpım yas tutar bu yüzden
Ve kavalımdan çıkar ağlayanların sesleri.

Böyle diyordu Eyüp. Ve Yeremya da üç kelimeyle içine batmış olduğum derin sefaleti ifade ediyordu:

“Saadet neydi unuttum.”

Nemli bir akşam vakti çalışmamın önünde iki büklüm otururken, kafam işte bu haldeydi ki sokaktaki yaprakların arkasından gelip penceremden girerek bana ulaşan piyano sesini işittim. Savaş trompeti çalınca fırlayan akıncılar gibi dikildi kulaklarım. Sırtımı dikleştirdim, derin bir nefes aldım; tüm benliğim başkalaşmıştı. Bu Schumann’a ait *Aufschwung* idi. Ve daha da ötesi, bunu çalan kişinin bizzat o olduğuna emindim; yani Rus arkadaşım, ona bildiği her şeyi ben öğrettiğim için bana “Baba” demiş olan öğrencim, bana “Usta” diye seslenen *yaverim* ve benimkinin bitmiş olduğu noktada kendi hayatı başladığı için ellerimi öpmüş olan kişi. Berlin’den Paris’e beni öldürmek için gelmişti, tıpkı Berlin’de beni öldürmüş olduğu gibi; oysaki sebebi neydi? Kader, şu an karısı olan kadının onunla tanışmadan önce benim metresim olmasına hükmettiği için mi? İşlerin bu şekilde gerçekleşmesi benim suçum muydu? Tabii ki değildi ancak o yine de bana karşı ölümcül bir kin besliyor, ayağıma çelme takıyor, oyunlarımın tiyatrolarda sahnelenmesine mani oluyor ve öyle dolaplar çeviriyordu ki mevcudiyetimi korumak için muhtaç olduğum yevmiyeyi çıkarmaktan beni alıkoyuyordu. Bir öfke krizi içinde ona öylesine vahşi, korkakça bir darbe vurdum ki sanki ona suikast düzenlemişim gibi büyük bir pişmanlığa kapıldım.

Şimdi buraya beni öldürmek için gelmiş olması gerçeği bir rahatlama yaratıyordu zira beni kahırdan ancak ölüm kurtarabilirdi.

Kaldığım yerin holünde bulduğum sahte adresli tüm şu mektupları yollayıp beni sinirlendiren o olsa gerekti. “İyi” dedim

caktım. Bu benim için çok büyük bir aşağılanma ve onun için de haddinden büyük bir onur olurdu. Meydan okumayı kabul edecektim. Kendimi savunacaktım. Hakikaten neler olduğunu ortaya çıkarmak için Val-de-Grâce'in arkasındaki Santé Sokağı'na, Popoffsky'nin yakın arkadaşı olan Danimarkalı bir ressamı²⁸ bulmaya gittim. Bir zamanlar benim de arkadaşım olan bu adam, geçenlerde altı haftalığına Paris'e gelmiş ve onunla yolda karşılaştığımda beni bir yabancı, neredeyse bir düşman gibi karşılamıştı. Ertesi günse beni çağırmış ve muhtemelen vermiş olduğu kötü izlenimi silmek amacıyla beni stüdyosuna davet etmiş ve bir dolu kibar şey söylemişti. Gelgelelim, bunlar o denli abartılıydı ki onun yanlış bir arkadaş olduğu hissine kapıldım. Ona Popoffsky'den hiç haber alıp almadığını sorduğumda son derece ketumlaştı ve yan çizer bir tutum takındı ancak Popoffsky'nin yakınlarda Paris'e beklendiği yolundaki bilgiyi doğruladı.

"Beni öldürmek için" diye girdim araya.

"Elbette. Kendini kolla!"

Ona iadeiziyarete bulunduğum sabah kapıyı açmamla devasa bir Danimarka çoban köpeğinin, canavarımsı bir yaratığın avlunun döşeme taşlarında yolumu kapatarak yatmış olduğunu gördüm – yalnızca tesadüf, hiç kuşkusuz. İçgüdüsel olarak ve bir dakika olsun tereddüt ya da şüphe içinde kalmadan, tekrardan sokağa döndüm ve geldiğim gibi geri gittim; bilinmeyen bir tehlikeden uzak durduğuma yüzde yüz emindim ve beni bu konuda uyardıkları için Güçlere müteşekkirdim. Birkaç gün sonra, o ziyareti tekrarlamaya çalıştığım sırada, kapı eşiğinin önünde elinde bir oyun kartı tutan çocuğun teki oturuyordu. Batıl bir önsezi karta bakmaya sevk etti beni. Maça onlusuydu!

"Burada bir şeyler dönüyor" diye düşündüm ve içeriye adımımı bile atmadan geri döndüm.

Crèmerie'de vuku bulmuş olaylardan sonra, o akşam hem

28 Edvard Munch, Strindberg'in Berlin'den tanıdığı ressam aslında Norveçlidir.

Kerberos'a²⁹ hem de maça onlusuna kafa tutmaya kesinlikle kararlıydım. Mamafih Kaderin takdiri farklıydı, zira aradığım adamla Brasserie des Lilas'ta karşılaştım. Beni gördüğüne çok memnun oldu ve birlikte dışarıdaki bir masaya oturduk.

Berlin'de birlikte geçirdiğimiz zamanlar üzerinden hafızalarımızı tazelerken, o biraz ısındı ve eskiden olduğu gibi yakın arkadaş rolüne girdi; aramızdaki ufak tefek anlaşmazlıklar unutuluverdi ve o, topluluk içinde inkâr etmiş olduğu birkaç şeyin aslında gerçek olduğunu dahi itiraf etti. Sonra birdenbire sanki yerine getirmesi gereken bir görevi ya da vermiş olduğu bir sözü hatırladı ve sessizleşti. Tavırları soğuk ve düşmanca bir hal aldı, sanki sırları ifşa etmesi için akli çelinmiş gibi sinirlendi.

Ona dolaysız bir şekilde Popoffsky'nin Paris'te olup olmadığını sorduğumda öyle ters bir "Hayır" cevabı verdi ki bunun yalan olduğuna emindim, ardından da ayrıldık.

Bu arada mevzubahis Danimarkalının, Bayan Popoffsky'nin benden önceki sevgilisi olduğunu ve metresinin onu benim için terk etmesi yüzünden bana garezi bulunduğunu belirtmek yerinde olacaktır. Şimdilerde kendisi, Popoffsky'nin midesizliği sağ olsun, ailenin bir arkadaşı rolünü oynuyordu; oysaki Popoffsky, karısının "yakışıklı Henrik" ile ne gibi bir ilişki geçirmiş olduğunu pekâlâ biliyordu.

Schumann'a ait *Aufschwung* melodileri yapraklı ağaçların tepelerinden etrafa yayılıyordu; ne var ki çalan kişi görünmez kalabiliyordu ve ben de onun bulunduğu yeri seçemiyordum. Tam bir ay boyunca her öğleden sonra dört ile beş arasında çalmayı sürdürdü.

Bir sabah, boyacı dükkânındaki gökkuşağıma bakarak kendimi rahatlatmak için Fleurus Sokağı'ndan aşağı doğru yürüdüğümde, şimdilerde tomurcuklanmış ve bir peri masalı gibi sevimli olan Lüksemburg Bahçeleri'ne girdim. Zeminin hemen üzerinde

29 Yunan mitolojisinde Hades'in giriş kapısında duran üç başlı köpek. -ç.n.

rüzgâr tarafından koparılmış iki kuru dal parçası gördüm. Şekilleri, tıpkı Yunan harfleri P ve y gibiydi. Onları yerden almamla bu P-y harf çiftinin, Popoffsky ismi için bir kısaltma olması gerektiği geldi aklıma. Artık beni rahat bırakmayan kişinin o olduğuna ve Güçlerin, içinde bulunduğum tehlikeye karşı gözlerimi açmaya çalıştığına emindim. Görünmez Olanın bana karşı iyi kalpli bir yönelim içinde olduğuna dair bu işarete rağmen, oldukça telaşa kapıldım. Tanrı'dan beni korumasını niyaz ettim. Düşmanlarıma karşı Davud'un İlahilerini okudum. Düşmanımdan nefret ediyordum ve nefretim Eski Ahit'ten çıkma, dinî bir nefretti; bununla birlikte, son zamanlarda üzerinde çalışmakta olduğum kara büyüğü kullanma cesaretini kendimde bulamıyordum.

Tanrım acele et, beni kurtarmak için.
Bana yardım etmek için acele et, ya Rab.
Utansın da yerin dibine geçsin
Canımı almaya çalışanlar:
Yüz geri dönüp haysiyetlerini yitirsinler
Acımdan neşe bulanlar.
Utançlarından sırtlarını dönüp gitsinler
Bana "Oh! Oh!" çekenler.

O sıralarda, bu dua bana hakkaniyetli ve Yeni Ahit'in merhamet dolu hali ise korkakça geliyordu.

Yakarışımın hangi Bilinmeyene doğru yol aldığını bilmiyordum ancak bu hikâyenin akıbeti, duamın hiç değilse duyulmuş olduğunu gösterecektir.

13 Mayıs. Karımdan bir mektup aldım. Gazetelerden Bay Strindberg³⁰ diye birinin balonla Kuzey Kutbu'na gideceğini öğrenmişti. Bir ıstırap çılgılığıydı bu. Beni halen sevdiği konusunda beni temin ediyor ve intihara denk düşecek bir teşebbüse atılmaktan kaçınmam için diz çökmüş bana yalvarıyordu.

Ona hatası olduğunu, önemli bir bilimsel keşif uğruna hayatını riske atacak kişinin kuzenim olduğunu söyledim.

14 Mayıs. Dün gece bir rüya gördüm. Kesilmiş bir kafa adamın birinin gövdesine yapışık olarak duruyor, onu sarhoş bir aktör gibi gösteriyordu. Kafa konuşmaya başladı. Dehşete kapılmıştım ve beni bu gözü dönmüş yaratığın saldırısından koruması için bir Rus'u kendi önüme doğru itmeye çalışırken paravana takılıp düşmüştüm.

Aynı gece bir sivrisinek tarafından ısırıldım ve onu öldürdüm. Sabahında sağ elimin avuç içi kanla kaplanmıştı.

Port-Royal Bulvarı'ndaki bir yürüyüş esnasında, kaldırım üzerinde bir kan gölü gördüm. Sobamın bacasına serçeler yuva yapmış. Cana yakın cıvıltıları sanki oturma odamın içinde yaşıyorlarmış hissi veriyordu bana.

17 Mayıs (ve müteakip günler). Brasserie des Lilas'ın dış kısmında, tam Marshal Ney heykelinin arka tarafında, saat altıda bir bardak apsent yuvarlamak artık tek kusurum ve geri kalan yegâne eğlencem olmuş durumda. Günün koşturmacası bittiğinde, beden ve ruh tükendiğinde, bir bardak yeşil likör, bir sigara ve *Le Temps* ya da *Le Journal des Débats* eşliğinde kendime geliyorum. Hafif sarhoşluk yoluyla kişinin sefil varoluşu bulanıklaştığında, hayat ne kadar da tatlı olabiliyor. Saat altı ila yedi arasındaki bu mesut yapmacıklık vakti sebebiyle muhtemelen Güçler bana dış biliyor; zira tam da bu akşamdan sonra saadetim bir dizi nahoş

30 Nils Strindberg, 1872-1897. 1896'da ve 1897'de Andree'nin keşif heyetiyle kutup yolculuklarına gitmişti.

hadise tarafından bozuldu ki bunları tamamıyla şansa bağlamaya meyyal değilim.

Örneğin, bu 17 Mayıs günü iki senedir oturduğum noktanın kapılmış olduğunu gördüm. Başka boş koltuk yoktu ve başka bir kafeye gitmek zorunda kaldım, bunun neşemi ne kadar kaçırdığını ne siz sorun ne ben söyleyeyim.

18 Mayıs. Brasserie des Lilas'taki güzelim köşemi bir kez daha boş buldum. Marshal Ney'in arkasındaki kestane ağacının altında otururken halimden memnundum; evet, kesinlikle mutluydum. Apsentim önümdeydi, harika bir karışım halinde; sigaram yanmaktaydı, *Le Temps* önümde açıktı ki kafamı kaldırdığımda sarhoş bir adamın mide bulandırıcı, korkunç bir görüntüyle oradan geçmekte olduğunu gördüm. Sinsi, dalga geçer bir ifadeyle gözlerini öyle bir üzerime dikti ki utandım. Yüzü şarap tortusu rengindeydi, burnu Prusya mavisiydi, gözleri kötücüldü. Apsentimi yudumladım, kendi görünüşüm öyle olmadığı için minnettardım; ne var ki birdenbire, halen nasıl olduğunu bilmem, bardağımı ters dönmüş ve boş olarak buldum. Yeni bir tanesini alacak param da yoktu; velhasıl hesabı ödedim, ayağa kalktım ve Şeytanın bana büyü yapmış olduğuna kani şekilde kafeden ayrıldım.

19 Mayıs. Bugün kafeye gitmeye cesaret edemedim.

20 Mayıs. Brasserie des Lilas'ın dışarısında biraz dolandım ve sonunda kendi köşemin boşalmış olduğunu gördüm. Şeytan ile kavga etmek gerekir, böylece ben de mücadeleye giriştim. Apsentim hazırды, püfür püfür sigaramı tüttürüyordum, *Le Temps* bir sürü ilginç haberle doluydu ki –bana inanmalısın, ey okur, yalan söylemiyorum!– tam kafamın üzerinde, kafenin bulunduğu binada bacalardan biri alev aldı. Genel bir telaş oldu. Ben oturduğum yerde kaldım zira burayı daha yeni kapmıştım. Ne var ki benimkinden çok daha güçlü bir irade, bir is bulutunu o kadar isabetli bir şekilde aşağı doğru indirdi ki iki kocaman parça kurum bardağımın içine düştü. Adamakıllı cesaretim kırılmış olarak kalkıp

kendi yoluma gittim; hâlâ güvensiz ve daha da ötesi, kuşku içindeydim.

1 Haziran. Uzun süren bir aradan sonra, bir kez daha benim kestane ağacının altında rahat etmeye yönelik bir arzu beni ele geçirmişti. Masam doluydu, o yüzden ben de kendi başıma ve huzur içinde olabileceğim bir başkasına geçtim. Şeytan ile kavgaya etmek gerekir ancak –buna inanabiliyor musunuz?– orta-alt sınıftan bir aile gelip tam dibime oturdu. Sayılamayacak kadar çoklardı, bardakları hiç durmadan yenileniyordu, kadınlar sandalyeme çarpıyor, minik çocuklar kendi hallerinde önümde oynuyor, genç adamlar pek de iznimi istemeden masamdan kibrit alıyorlardı. Her ne kadar bu taşkın ve arsız insanlarla çevrili olsam da yerimden kımıldamamaya kararlıyım. Ardından öyle bir sahne geldi ki şüpheye yer bırakmayacak şekilde Görünmez Olanın maharetli elleri tarafından hazırlanmıştı; zira kendileri için tamamen bilinmez olduğum kişiler tarafından planlanmış olduğunu varsaymama imkân vermeyecek kadar akıllıca tasarlanmıştı.

Genç adamlardan biri anlayamadığım bir tavırla masamın üzerine bir metelik bıraktı. Bu ülkenin yabancıları olarak ve tanımadığım insanlardan mürekkep bir topluluk içinde tek başına olduğum için, bunu mesele etmedim. Böylece, sinirden kudurmuş vaziyette, az önce neyin meydana gelmiş olduğunu idrak etmeye çalışarak oracıkta oturdum.

Sanki ben bir dilenciymişim gibi bana bir metelik vermişti.

Bir dilenci! Bu tam da sık sık kendimi bıçaklamak için kullandığım hançerdi işte.

Bir dilenci, evet, zira hiçbir şey kazanmıyorsun ve sen...

Garson geldi ve bana oturmak için daha rahat bir köşe teklif etti; ben de kalkarken meteliği masanın üzerinde bıraktım. Garson onu alıp bana getirdi. Ne hakaret ama! Gelgelelim, son derece kibar bir şekilde verdiği bilgiye göre, genç adam bunu benim masamın altında bulmuş ve bana ait olduğunu düşünmüştü.

Beni utanç bastı ve kendimi sakinleştirmek için bir apsent daha söyledim.

Sipariş geldi ve her şey yolundaydı, ta ki amonyum sülfatın berbat kokusu beni boğmaya başlayınca dek.

Peki, bu şey nereden çıkıyordu? Oldukça doğal bir şeydi, ne bir mucizeydi ne de içinde en ufak bir bit yeniği mevcuttu; sadece sandalyemin oldukça yakınındaki kaldırımın kenarındaki kanalizasyon çukurunun kapağı sızıntı yapıyordu. Ardından, şimdiye dek ilk kez, sonu tımarhaneye varacak bir kusurumdan beni kurtarmak için iyi ruhların bana yardım etmeye niyetlendiğini fark ettim. Beni kurtaran Takdiriilahiye şükürler olsun.

25 Mayıs. Otele kadınların kabul edilmemesi kuralıyla ters düşer şekilde, yanımdaki oda bir aileye verilmişti. Bir kucak bebeği gece gündüz ağlayıp duruyor ancak bu bana gerçek bir memnuniyet veriyor. Bana otuzlarımda olduğum ve hayatın umut dolu olduğu o eski güzel günleri hatırlatıyor.

26 Mayıs. Yandaki aile birbiriyle didişiyor, çocuk kafası kopacakmış gibi ağlıyor; tam da eski zamanlarımda olduğu gibi ve ne de tatlı – şimdi bakınca.

Bu akşam İngiliz hanımı tekrardan gördüm. Cazibesi yerindeydi ve bana son derece nazik, anaç bir şekilde gülümsedi. Bir cevize yahut beyne benzeyen bir sinek dansçısı resmi çizmişti. Çizimi Madam Charlotte'un *cr  merie*'deki barının hemen arkasında neredeyse saklanmış gibi asılıydı.

29 Mayıs. İlk evliliğimden olma çocuklarımdan aldığım bir mektup, onları Stockholm   davet eden bir mektup aldıkları konusunda beni bilgilendiriyordu; benim Kuzey Kutbu için oradan ayrılmamdan   nce d  zenlenecek veda ziyafetine te  rif etmeleri isteniyordu. Bir t  rl   anlayamıyorlardı yahu; artık ben de anlayamıyordum. Ne vahim bir hata!

2 Haziran. Observatoire Caddesi i  erisinde   ekli tıpkı kalp gibi

olan iki çakıl taşı buldum. Akşam vakti aynı boyutlarda üçüncü kalbi buldum ve tıpkı Rus bir ressamın bahçesindeki diğer ikisi gibiydi. Artık Schumann'ın *Aufschwung*'unu duymuyorum, o yüzden kafam yine rahat.

4 Haziran. Santé Sokağı'nda yaşayan Danimarkalı ressamı ziyarete gittim. Devasa köpek yoktu, içeriye giren yol engellerden arınmıştı. Port-Royal Bulvarı'ndaki bir kaldırım üstü kafesinde akşam yemeği yemek için yola çıktık. Arkadaşım üşüyordu ve keyifsizdi. Mantosunu üstüne almayı unutmuş olduğu için kendiminkini çıkarıp omuzlarına örttüm. Bu onu hemencecik sakinleştirdi. Son derece uysal bir hale geldi, sanki ona ne istersem yapabilirmişim gibi. Bana karşı çıkmaya cüret etmedi ve her konuda hemfikir oluverdik. Popoffsky'nin bir alçak olduğunu ve başıma gelen tüm felaketler için ona teşekkür etmek gerektiğini kabul etti. Sonra, aniden bir sinir krizine tutuldu, bir hipnoz-cunun etkisi altındaymış gibi titremeye başladı; eğilip büküldü, bana ceketimi geri verdi ve veda etti.

Bunun anlamı ne olabilirdi? Nessus'un mintanı³¹ mı? Acaba kıyafetimde bana ait sıvılar vardı da bunların onunkilerle uyumsuzluğu onu boyunduruğu altına mı almıştı?

İşte Ezekeil'in bölüm XII, 18. dizede söylediği bu olsa gerek:

“Yüce Rab diyor ki: İnsanları tuzağa düşürmek için bilek bağlı diken ve *ruhları avlamak* için her boyda eşarp yapan kadınların vay haline... Dikkat, ben sizin bağlarınıza karşıyım... Ve onları kollarınızdan sökecek, ruhları da azat edeceğim, uçurmak için peşine düşmüş olduğunuz ruhları dahi.”

Acaba farkına varmadan bir büyücü mü oluvermiştim?

7 Haziran. Resimlerine bakmak için arkadaşım Danimarkalıyı ziyaret ettim. Yanına vardığımda turp gibi sağlamdı ancak orada yarım saat bulunmamın ardından öyle sert bir sinir krizi geçirdi

31 Karısı tarafından naifçe Herkül'e verilmiş ve onu zehirleyip ölmesine yol açmış zehirli mintan. -ç.n.

ki üzerini değiştirip uyumak zorunda kaldı.

Acaba ne sorunu olabilir? Vicdan azabı mı?

14 Haziran. Pazar günü. Kalp şeklinde çakıl taşlarından bir tane daha buldum; tıpkı diğerleri gibiydi, bu sefer Lüksemburg Bahçeleri'ndeydi. Taşın üzerine altın sarısı bir pul yapışmıştı. Bu bilmeceyi çözemiyorum ama bunun bir alamet olduğu yolunda bir önseziye sahibim. Saint-Sulpice'in çanları çalmaya başladığında açık camın önünde bu dört taşı birbirleriyle kıyaslıyordum; Notre-Dame'ın büyük tok sesli şanı da buna katıldı ancak bu tanıdık şan sesleri arasından öyle derin, vakur bir tını içime işledi ki sanki dünyanın dibinden geliyordu.

Müstahdem elinde bana ait postayla içeri girdi ve ben de ona çalanın ne olduğunu sordum.

"Montmartre'deki Sacré-Coeur'un büyük şanı" diye yanıt verdi.

"O zaman bugün Kutsal Yürek Bayramı" dedim içimden ve elimdeki kalp şeklindeki dört taşa baktım, bu çarpıcı tesadüf beni etkilemişti.

Tam da Notre-Dame-des-Champs tarafından gelen guguk kuşunun sesini duymuştum. Ama bu imkânsızdı. Yoksa ta Meudon Ormanı kadar uzak bir yerden çıkan sesleri duyabilecek kadar hassaslaşmış mıydı kulaklarım?

15 Haziran. Bir çeki nakit ve altın olarak bozdurmak için şehre inmiştim. Voltaire İskelesi ayaklarımın altında sallanıyordu, bu beni biraz şaşırttı. Pek tabii, oradan geçen araçların ağırlığının Carousel Köprüsü'nü titrettiğini biliyordum; ne var ki o sabah hareketlenme Tuileries'in avlusu ve Opéra Caddesi boyunca devam etti. Doğaldır ki bir kent her daim bir miktar titreşir, ne var ki bunu ancak aşırı hassas sinirler fark edebilir.

Nehrin uzak yakası Montparnasse müdavimleri olan bizler için yabancı bir bölgedir. Oraya en son gidişimin üzerinden neredeyse bir yıl geçmişti ve daha önce hiç Cr  dit Lyonnais ve

Café de la Régence'in ötesine geçmemiştim. İtalyanlar Bulvarı'na geldiğimde bir sıla hasreti bastı beni ve tekrardan öteki banka doğru seğırttim ki burada, Saint-Peres Sokağı'nın manzarası gözümü gönlümü açtı. Ne var ki her şey bir tarafa, Saint-Germain-des-Prés Kilisesi yakınlarında bir cenaze arabası ve onun da arkasında Bakire'nin iki devasa resmini taşıyan bir at arabası çıktı karşıma. Bunlardan biri, gözleri Semaya çevrilmiş ve elleri birbirine kenetlenmiş halde diz çökmüş figür, üzerimde derin bir etki bıraktı.

16 Haziran. Saint-Michel Bulvarı'nda bir kâğıt tutucu aldım. Mermer bir tabanı vardı ve camdan kubbesi Bizim Lourdes Hanım'ın³² bir figürünü örtüyordu; meşhur mağara içerisindeydi ve önünde başörtülü bir kadın diz çökmüştü. Gün ışığına yerleştirilmiş imge duvara tuhaf gölgeler yansıtıyordu. Tesadüfen, sanatçının kendisi tarafından öngörülmemiş olarak, mağaranın arkasındaki plaster Mesih'in kafası gibi şekillenmişti.

18 Haziran. Danimarkalı arkadaşım yıkılmış bir halde odama girdi, tepeden tırnağa titriyordu. Popoffsky Berlin'de tutuklanmıştı; bir kadın ve iki çocuk cinayetiyle suçlanıyordu, mevzu bahis olan metresi ve evliliğinden önce yaptıkları iki çocuklarıydı. İlk hissettiğim şey şaşkınlıktı, bir zamanlar bana karşı oldukça sırnaşık bir yakınlık göstermiş bir arkadaşına karşı duyduğum içten bir sempatiyle karışık bir şaşkınlık; ardından, eli kulağındaki tehlike içindeki yaşantım sebebiyle aylardır bir karmaşa içinde olan ruhumun üzerine huzur çöktü.

Mazur görülebilir bencilliğimi saklamakta zorlanıyordum ve hislerimi oldukça açık olarak ifade ettim.

"Şüphesiz ki bu korkunç; yine de kurtulduğum tehlikeyi düşündüğümde bir rahatlık hissetmekten kendimi alıkoyamıyorum. Gerekçesi neymiş peki? Acaba şu an resmen evli olduğu karısının onun gayrimeşru ailesine yönelik kıskançlığı ve bunun bedeli mi

32 Our Lady of Lourdes, Fransa'nın bu bölgesinde 1858 yılında belirttiği iddia edilen Meryem Ana hayaletlerine gönderme yapmaktadır. -ç.n.

demeliyiz? Belki de aynı zamanda...”

“Ne?”

“Belki de kana susamış itkileri burada, Paris’te hüsrana uğramış ve neresi olursa olsun, başka bir çıkış yolu aramıştır.”

Kendi kendime düşündüm, acaba hararetle dualarımın onun elindeki hançerin yönünü çevirmeyi başarmış olması mümkün müdür? Ve bu darbeyi, gidip bizzat katili tam kalbinden vuracak kadar iyi bertaraf etmiş olabilirler mi? Meseleyi daha da derinden deşmedim ancak muzaffer taraf olarak, genel bir öneride bulundum.

“En azından arkadaşımızın edebi saygınlığını kurtaralım; bir yazar olarak onun maharetleri üzerine bir makale yazacağım, sen de onu çekici bir portreyle süsle ki sonra gidip *Revue Blanche*’ye sunalım.”

Danimarkalının stüdyosunda dikilmiş (şu köpek artık muhafızlığını yapmıyor) Popoffsky’nin iki yıl önce çizilmiş bir portresine bakıyorduk. Yalnızca kafası vardı, bir bulut tarafından koparılmıştı ve hemen altında mezar taşlarında görebileceğiniz türden çarpı işareti şeklinde kemikler vardı. Kesilmiş kafa ikimizi de irkiltti ve 14 Mayıs’ta görmüş olduğum rüya bir hayalet gibi canlandı gözümde.

“Onun kellesini koparma fikrini sana veren nedir?”

“Ne desem bilmem; harika yeteneklerine rağmen onun üzerinde bir tür uğursuzluk vardı. Bunlar bile bir bakıma bedelini ödmeden yüce onurlara erişmeye niyetlenmiş düzmece bir dâhiye ait sayılabilir. Hayat bize yalnızca iki seçenek sunar: Ya şan ya şehvet.”

“Aynen öyle! Demek bunu anladın en sonunda, ha?”

23 Haziran. Yapma bir incisi bulunan sahte bir altın seti aldım. Altın sentezi için küvetimin içinden kalp şeklinde bir parça altın çıkardım.

Bu akşam Lüksemburg Sokağı'nda dolaştım ve sağ taraftaki ilk yola bakınca, geri planda duran, ağaçların üzerinde, gökyüzüne doğru, bir dişi geyik figürü çizilmiş olduğunu gördüm. Hem şekil hem de renk olarak oldukça belirgindi ve ona doğru baktıkça, kafasıyla güneydoğuyu gösterircesine işaret yolladı (Tuna Nehri)!

Şu son birkaç gündür, Rus'un başına gelen felaketi duymamdan beri üstüme yeni bir huzursuzluk çöktü. Sanki birileri, orada burada bana musallat oluyordu. Danimarkalı ressama, o tutuklandığından beri Rus'un nefretinin tıpkı bir elektrik makinesinden gelen akım gibi bana ıstırap verdiğini itiraf ettim.

Paris'te konaklayışımın yakında sona ereceği ve kaderimin yeni bir yola sapacağı içime doğuyor zaman zaman.

Notre-Dame-des-Champs'ın tepesindeki horoz, sanki kuzeye doğru uçacakmışçasına kanatlarını çırpıyor gibi görünüyor gözümde. Çok yakında buradan ayrılacağımı hissettiğimden, Jardin des Plantes'deki çalışmalarımı tamamlamak için bastırıyorum.

Yaş yöntem yoluyla içinde altın sentezimi yaptığım çinko küvet, iç yüzeyinde demir tuzlarının buharlaşması yoluyla oluşmuş bir manzara taşıyor. Ben bunu bir uyarı olarak yorumluyorum ancak bu harikulade manzaranın dünyanın hangi kısmında olabileceğini tahmin etmek için boşa uğraştım. Kozalaklı ağaçlarla, özellikle de köknarlarla kaplı minik tepeler ve bu yüksekliklerin arasında bağlar ve mısır tarlalarıyla kaplı düzlükler var; ayrıca her şey civarda bir nehir olduğuna delalet ediyor. Çok katlı taşlardan müteşekkil bir kayalığa sahip bu tepelerden birinin üzerinde yıkılmış bir kale bulunuyor.

(Henüz burası neresi çıkartamadım ancak çok geçmeden bunu yapabilmem gerekir.)

25 Haziran. Bilimsel okültizmin lideri, *L'Initiation*'un editörü-nün evine davet edildim. Doktor ile birlikte Marolles-en-Brie'ye vardığımızda üç kötü haberle buyur edildik. Bir gelincik ördekleri öldürmüştü. Hizmetçi hasta olmuştu. Üçüncüyü unutmuşum.

Akşam Paris'e döndüğümde gazetede Valence-en-Brie'deki perili evin tasvirini okudum, burası sonradan oldukça kötü bir üne kavuşacaktı.

Brie! Kuşkuya meyyal tabiatım, otelimde yaşayan diğer insanlar Brie'ye yaptığım geziyle ilgili kendilerince kanaatlere varacaklar ve bu şakaları, -ya da belki de bu kara büyüğü demeliyim- tasarlayan kişinin ben olduğumu düşünecekler diye korkmama yol açtı.

Kendime bir tespih aldım. Neden mi? Çünkü güzeldi ve Şeytan Haçtan ürküyordu. İşin gerçeği artık eylemlerim için bir sebep aramıyorum. Doğaçlama hareket ediyorum ki bu da hayatı çok daha eğlenceli hale getiriyor.

Popoffsky'e karşı açılmış davada işler başka bir boyut kazandı. Arkadaşı Danimarkalı onun cinayeti işlemiş olma ihtimalini tartışmaya açtı, soruşturma esnasında suçlamanın çürütüldüğünü ileri sürüyordu. Sonuç olarak, makaleyi erteledik ve aramıza tekrardan bir soğukluk girdi. Ayrıca şu korkunç canavar köpek tekrardan ortalığa çıktı, bana ayağımı denk almam gerektiğini hatırlatıyor.

Pencerenin kenarındaki masamda bir şeyler yazmakta olduğum sırada bir fırtına çıktı. Yağmurun ilk damlaları elyazmamın üzerine düştü ve onu öyle bir kirletti ki "Alp"³³ kelimesinin harfleri birbirine girerek bir devin suratına benzeyen bir mürekkep lekesi oluşurdu. Bunu sakladım zira Camille Flammarion'un eseri *L'Atmosphère* içinde çizilmiş haliyle Japon Yıldırım Tanrısı'na benziyordu tamı tamına.

28 Haziran. Rüyamda karımı gördüm. Ön dişini kaybetmişti ve bana tıpkı Tuna Nehri teknelerine benzeyen bir gitar verdi. Aynı rüyada hapse atılmakla tehdit edildim.

Bu sabah Assas Sokağı'nda gökkuşağındaki her rengi taşıyan bir kâğıt parçası buldum.

33 Almanca, "iblis" ya da "kâbus".

Bu akşam bir kartonun üzerinde biraz cıva, kalay, sülfür ve amonyum klorürü bir araya getirdim. Onları kaldırdığımda mukavvanın üzerinde bir suratın baskısı kaldı. Karımın, tıpkı dün gece rüyamda görmüş olduğum suratı gibiydi.

1 Temmuz. Bir patlama, deprem ya da yıldırım düşmesi beklentisi içindeyim ancak nereyi vuracağını bilmiyorum. Kurtlar yakına geldiğinde bir at kadar telaşlanıyorum. Tehlikenin kokusunu alıyor ve kaçmak için pılımı pırtımı topluyorum; ne var ki yerimden kımıldayamıyorum.

Rus kanıt eksikliği yüzünden hapishaneden salıverilmişti. Arkadaşı Danimarkalı artık benim düşmanım. *Cr merie*'deki arkadaşlarım peşime düştüler. Orada son akşam yemeğimi yediğimde, sıcağın dolayısıyla servis avluda yapılmıştı. Masa çöp kutusu ve umumi tuvalet arasına yerleştirilmişti. Çöp kutusunun üzerinde eski arkadaşım Amerikalıya ait çarımıha gerilmiş kadın resmi vardı, borcunu ödemediği için toz olmasının intikamını almak için oraya asılmıştı. Yandaki masada Ruslar ulusal simgeleri orak ile silahlanmış bir savaşçının heykelini hazırlamışlardı; pek tabii, beni korkutmak için. O evde yaşayan genç bir afacan, bariz şekilde beni sinirlendirmek niyetiyle arkamdaki dolaba girdi. Avlu bir kuyu kadar dardı ve yüksek duvarlar yüzünden güneş girmiyordu. Burada yaşayan yosmalar, avludaki binaların tüm katlarında pencerelerini açmış ve kafalarımızın üzerine nezaketten yoksun yorumlar boca etmekteydi. Garsonlar bakraçlarla geliyor ve çöp kutusuna atıkları boşaltıyorlardı. Kızılca kıyamet kopuyordu. Aynı masayı paylaşmakta olduğum kişiler de tanıdık sapıklardı ve beni bir tartışmanın içine sokmayı denemek amacıyla mide bulandırıcı bir muhabbetin içindeydiler.

Burada ne yapıyordum? Gerçek şuydu ki yalnızlık beni diğer insanların arkadaşlığını aramaya yöneltmişti, bir insan sesi duyayım diye.

Ardından, tam ruhsal ıstırapım zirvesine ulaşmıştı ki daracak

çiçek tarlasında tomurcuklanan alacamenekşeleri gördüm. Bir tehlikenin tehdidi altında olduğumu fark etmemi istercesine sallıyorlardı kafalarını bana ve suratı bir çocuğunkine benzeyen içlerinden biri, bana kocaman, derin, parıltılı gözleriyle işaret yolladı:

“Burayı terk et!”

Masadan kalktım ve hesabı ödedim. Giderayak şu afacan bana somurtkanca el salladı; bana karşı kullandığı hakaret dolu hitap içimi kaldırdı ancak tepemin tasını attırmadı.

Kendi derdime yandım ve diğerleri için utandım.

Onları affettim, yalnızca görevlerini yerine getirmekte olan iblisler olmaları sebebiyle.

Gelgelelim, Takdiriilahiyi gücendirmiş olduğum gün gibi açıktı ve odama geri döndüğümde defterimdeki borçları ve kredimin ne durumda olduğunu incelemeye başladım. Şimdiye kadar benim dışındakilerin haklı olduklarını itiraf etmeyi imkânsız olarak görmüştüm ve gücüm de burada yatıyordu. Şimdiyse, Görünmez Olanın şamarını yemiş olarak, bizzat kendimin hatalı olduğunu itiraf etmeye çalışıyordum. Geçen birkaç haftadaki hareketlerimi gözden geçirdikçe dehşete kapılıyordum. Vicdanımın hiç merhameti yoktu ve beni çırılçıplak soyuvermişti.

Kendini beğenmişlikten, *kibirden*, Tanrıların affetmediği tek kusur yüzünden günaha girmiştım. Dr. Papus’un bana gösterdiği arkadaşlık ve araştırmalarımaya yönelik iltifatları beni öyle yüreklendirmişti ki kendimi Sfenks’in bilmecesini çözdüğüme ikna etmiştim. Kendimi ikinci bir Orfeus olarak görüyordum: Doğa bilmişlerin elinde ölüp gitmişti ve onu tekrardan hayata döndürmek benim görevimdi.

Güçlerin üzerimdeki korumasının son derece farkına varmış ve düşmanlarımla sırtımı yere getiremeyeceği fikriyle kendi kendimi pohpohlamıştım; bu o denli ileri gitmişti ki asgari düzeyde bile olsa mütevazılık gösterme anlayışını aşağılamıştım.

Sanırım burası, akıl hocam olarak hayatımda öylesine mühim bir rol oynamış okült arkadaşın³⁴ hikâyesini koymak için uygun bir yerdir. Bana öğüt, rahatlık ve kötek bahşetti; ayrıca ara sıra nükseden fakirlik zamanlarımda yanımda duran ve bana geçim kaynaklarımı sağlayan da oydu.

1890 kadar erken bir zamanda, bana yayımlamış olduğum bir kitapla ilgili yazmıştı. Bazı noktalarda benim fikirlerimin teosofistlerinkiyle uyuştüğünü fark etmiş ve okültizm ve Isis'in şu rahibi, Bayan Blavatsky ile ilgili görüşlerimi sormuştu. Mektubun küstah tonu hiç hoşuma gitmemişti ve bunu dolaysız bir şekilde mektubumda ona söyledim. Dört yıl sonra *Antibarbarus*'u yayımladım ve hayatımın bu can alıcı zamanında bu meçhul adamdan bir mektup daha aldım ki içinde yüce, neredeyse peygamberce denebilecek bir not vardı: Burada bana hem azap hem de şeref bakımından zengin bir gelecekte bahsediyordu. Üstüne üstlük bana neden yeniden yazdığının sebebini de söylüyordu. Bu, benim o sıralar ruhsal bir kriz geçiriyor olduğuma ve belki de birkaç rahatlatıcı söze ihtiyaç duyabileceğime yönelik önsezisinden kaynaklanıyordu. Nihayetinde bana maddi destekte bulunmayı önerdi: Ne var ki bunu reddettim zira ne kadar acınası durumda olursam olayım, bağımsızlığıma düşkündüm.

1895'in sonbaharında bu sefer ben ona bir not yazdım, doğa tarihi üzerine yazılarımı yayımlayarak bana yardım etmesini istiyordum. O günden itibaren mektup yoluyla son derece arkadaşça ve hatta mahrem bir ilişki sürdürdük; halihazırda bildiğim şeyler konusunda bana öğretmenlik yapmaya ya da mütevazılıktan yoksun olduğum için tumturaklı vaazlar vermeye kalktığı zaman kullandığı incitici ifadelerin yol açtığı kısa süreli bir kesinti hariçinde.

Bu sırada, tekrar barışmamızın ardından, tüm gözlemlerimi ona aktardım ve özgüven konusunda makul olandan daha fazla

34 Torsten Hedlund, İsveçli teosofist ve yayıncı.

rahattim. Bir kez bile görmemiş olduğum bu adama her şeyi itiraf ettim. Ondan gelen en acı azarlara bile katlandım çünkü bu herifte bir kişiden ziyade bir fikir görüyordum. O Takdiriilahiden gelme bir haberciydi, bir Şefaatçi.

Aramızda temel olarak iki konuda fikir ayrılığı vardı; bunlar epey canlı tartışmalara yol açmakla birlikte, hiçbir zaman tatsızlığa ya da münakaşaya dönüşmüyordu. Bir teosofist olarak Karma öğretisini telkin ediyordu – yani birbirini dengeleyen insan kaderlerinin nihai toplamı, sonunda bir tür Nemesis³⁵ varıyordu. Aslına bakılırsa bakış açısı mekanikti ve materyalist okul denilen şeyin bir taklitçisiydi. Öte yandan bense, Güçleri tek başına ya da bir dizi somut, canlı, bireyleşmiş kişilik olarak düşünüyordum ki bunlar olayların seyrini ve insanların hayatlarını, ilahiyatçıların tabiriyle bilinçli ya da hipostatik olarak kontrol ediyorlardı. İkinci görüş ayrılığımız ise Egonun inkârı ya da öldürülmesiyle ilgiliydi ki bu bana gerek o zamanlarda gerek şimdi delice bir fikirmiş gibi geliyordu.

Bildiğim her şey, pekâlâ azıcık olabilmekle birlikte, tek bir merkezi noktadan doğuyordu: Egomdan. Buna tapmak değil ama bunu beslemek, bana varoluşun en yüce ve nihai amacı gibi geliyordu. Onun itirazlarına karşı cevabım her zaman aynı kesinlikle veriliyordu: Egoyu öldürmek intihar etmektir.

Bu konuda kimin dediğine uymalıydım? Teosofistlerinkine mi? Asla. Tanrı'nın, Güçlerin, Takdiriilahinin önünde içimdeki kötü itkileri her gün ve her daim mümkün olduğunca törpülemeye çalışıyordum. Zorba bir topluluk ya da birliğin üzerime dayatması muhtemel tüm etkilere karşı Egomu muhafaza etmek için çabalamak, işte benim görevim bu, ilahi hamilerimin inayeti yoluyla elde ettiğim vicdanımın buyurduğu üzere.

Bir kez bile görmemiş olduğum bu adamda bayıldığım ve hayran olduğum niteliklerden dolayı, bana kendinden aşağı bir

35 Müstahak adalet, Antik Yunan'ın İntikam tanrıçası. -ç.n.

varlık olarak muamele ettiği zamanlar kullandığı tenkitçi tona katlandım. Her zaman onun yazdıklarına cevap verdim ve teosofiyle yıldızımın barışmadığını hiç gizlemedim.

Sonunda, Popoffsky hadisesinin tam ortasında, bana öyle tepeden bakan bir dille hitap etti ki tiranlığı tahammül edilemez bir hal aldı. Beni deli olarak değerlendirdiğinden korkmaya başladım. Bana bir kara büyücü olan “Simon Magus” diye sesleniyor ve Bayan Blavatsky okumamı tavsiye ediyordu. Ona Bayan B’ye ihtiyacım olmadığını ve *hiç kimsenin bana hiçbir şey öğretemeyeceğini* söyleyerek sert bir cevap verdim. Sizce bunun ardından beni neyle tehdit etti dersiniz? Benim bir kez daha doğru yola getirilmem işini bizzat üzerine alacağını ve bunu benim kabul etmiş olduklarımdan çok daha kuvvetli Güçlerin yardımıyla yapacağını söyledi. Ardından ona alını yazıma karışmaması için yalvardım, zira bu bana her zaman yol göstermiş olan Takdiriilahinin elleri tarafından gayet iyi korunmaktaydı. İmanımı bir örnekle onun için daha anlaşılır kılmak amacıyla, kendi hayat hikâyem içinde bir ayrıntı olan aşağıdaki hikâyeyi anlattım ki başından sonuna Takdiriilahiyeye ait olaylarla doluydu. Aynı zamanda onu kendi sırrımı ele vermekten ürktüğümü söyleyerek uyardım zira böyle yaparsam Nemesis’in gazabını üzerime çekeceğime yönelik bir kuruntum vardı.

Bu on yıl evvel, yazarlık kariyerimin en çalkantılı döneminde olmuştu. İskandinavya’da benim dışımda herkes tarafından desteklenen feminist harekete saldırıyordum. Olayların akışına kapılarak dizginleri öyle bir boşlamış ve nezaket sınırlarını öylesine aşmışım ki kendi hemşerilerim bana deli gözüyle bakıyorlardı.

İlk karım ve çocuklarımla beraber Bavaryada yaşadığım sırada, ta gençliğimden beri tanıdığım bir arkadaşşımdan³⁶ mektup aldım; beni ve çocukları, bir seneyi onunla birlikte geçirmemiz için

36 Sandhamn’dan Ossian Ekbohrn.

yanına davet ediyordu. Karımın sözü edilmiyordu.

Kısmen yapmacık tarzı kısmen de yazarın ortaya koyduğu iddiaları seçerken hissettiği tereddüdü açığa vuran silintileri ve düzeltmelerinden dolayı, bu mektup bende şüpheyi yol açtı. Bir tuzak kokusu aldım ve müteşekkire kalmakla birlikte önerisini üstü kapalı sözlerle reddettim.

İki yıl geçti; ilk karım ile boşanmam tamamlanmıştı ve ben de arkadaşına onunla birlikte adada tek başıma kalmak için bir mektup yazdım; Baltık Denizi'nin dış tarafındaki mercanlık adalardaki bu yerde kendisi bir gümrük müfettişi olarak çalışıyordu.

Beni sıcak karşıladı ancak sahte ve kaçamak bir atmosfer vardı; ayrıca benimle bir polis müfettişi havasıyla konuştu. Bir gece oturup düşündükten sonra tutumu tüm yönleriyle berraklaştı benim için. Romanlarımdan birinde söylemiş olduğum bir şey yoluyla bu adamın kendini beğenmişliğine darbe indirmiştim ve bunun dışında bana karşı hissettiği sempatiye rağmen, bana gatrezi vardı. Tabiatı itibarıyla aşırı despottu ve şimdi de kaderime maydanoz olmaya, ruhumu evcilleştirmeye, kendi üstünlüğünü göstermek için bana boyun eğdirmeye çalışıyordu.

Ne var ki seçtiği araçlar bakımından ihtiyatlı olduğu katiyen söylenemezdi. Bana bir hafta boyunca işkence yaptı, iftiralar ve kendi amacı için uydurduğu yalanlarla beynimi zehirledi; ancak bunu öyle beceriksizce yaptı ki benim için bir önceki hadisede hazırlamış olduğu tuzağın beni deli olarak içeri tıktırtmak amacına yönelik olduğu yolundaki inancım değişmedi.

Hiç karşı çıkmadan kendi yolunda devam etmesine müsaade ettim, zira ne de olsa talih yıldızımın, zamanı geldiğinde beni kurtaracağını düşünüyordum.

Görünüşteki itaatkârlığım yüzünden işkencecim bana bayılıyordu. Okyanustaki adasında dünyadan yalıtılmış haliyle, komşuları ve maiyeti tarafından hoş karşılanmıyordu ve sonunda,

kendine bir dert ortağı bulma arzusunu açığa vurmuştu. Elli yaşındaki bir adama göre oldukça anlaşılmaz bir naiflikle, bana geçen kış kız kardeşinin aklını kaybettiğini ve bir cinnet anında biriktirmiş olduğu tüm parayı yaktığını söyledi.

Ertesi gün yine bana sırrını açtı. Bu sefer de erkek kardeşinin, deli olduğu için ülkedeki bir yere tıkulmuş olduğunu öğrendim.

Acaba bu sebepten ve buna ek olarak Kaderden öcünü almak için mi beni içeri kapattırmayı hedefliyor, diye sordum kendime.

Bu sırada onun ailevi talihsizlikleri konusunda içtenlikle derdine ortak olmuş ve onu tamamıyla kendi safıma çekmiştim, böylelikle adayı terk edip o civarda bir ev kiralamam mümkün oldu, artık etrafımda kendi hemşerilerim vardı. Bir ay orada kalmamın ardından “arkadaşım” tarafından bir mektup yoluyla geri çağırıldım; erkek kardeşinin bir manik nöbet esnasında kendi kafasını kestiği haberi nedeniyle yıkılmış halde buldum onu. Onu, yani işkencecimi rahatlattım ve sonra, her şeyin üzerine tuz biber ekercesine, karısı gözyaşları arasında bana içini döktü; uzun zamandır, kocasının er ya da geç erkek ve kız kardeşini teslim almış olan kadere yenik düşmesini beklemekte olduğunu söyledi.

Bir yıl sonra gazetelerde arkadaşımın abisinin akli dengesizliğe işaret eden belirtilerin etkisinde kendi hayatına son vermiş olduğunu okudum. Velhasıl şimşeklerle oynamaya kalkan bu adamın kafasına üç tane yıldırım düşmüştü.

Pekâlâ, şöyle diyebilirsiniz: Ne olağanüstü bir tesadüf! Ve daha da ötesi, bu tesadüf içinde öyle bir musibet var ki bu hikâyeyi her anlattığımda başıma bir şey geliyor.

Paris’in üzerine kavurucu temmuz sıcağı çökmüştü ve hayat katlanılmaz hale gelmişti. Yüzlerce umumi tuvalet başta olmak üzere, her şey leş gibi kokuyordu.

Ne olacağını söyleyememekle beraber, bir felaket beklentisi içindeydim.

Sokağın birinde üzerinde *Sansar* yazan bir kâğıt parçası buldum, bir başka sokakta da benzer bir kâğıt parçası üzerine aynı el tarafından *Akbaba* yazılmıştı. Popoffsky tamı tamına bir sansar, karısı da aynı bir akbaba gibiydi. Acaba beni öldürmek için Paris'e mi gelmişlerdi? Utanmaz bir katil olan kendisi, eğer karısını ve çocuklarını zehirleyebiliyorsa her türlü şeyi yapabilirdi.

Ölme Zevki isimli şeker mi şeker minik kitapçığı okumuştum ve beni bu dünyayı terk etme özlemiyle doldurmuştu. Hayat ve ölüm arasındaki sınır çizgisini keşfetmek için yatağıma uzanacak, bir potasyum siyanürü şişesini açacak ve ölümcül dumanın odanın içine sızmasına izin verecektim. Şu yaşlı Orakçı³⁷ son derece cana yakın ve baştan çıkarıcı olarak yanıma yanaşacaktı; zaten her daim son anda biri çıkıyor ya da bir şey oluyor ve işime çomak sokuluyordu. Ya garson bir sipariş getirir ya da pencereden içeri bir eşek arısı girerdi.

Güçler bana bunu yasaklıyor, yalnızca mutluluğun kapısını açık bırakıyorlardı ve ben de onların iradesine boyun eğdim.

Temmuz'un başında tüm öğrenciler çekip tatile gitmişlerdi ve otel bomboş durumdaydı. Hal böyleyken yazı masamın bitişiğindeki odaya verilen bir yabancının gelişiyle birlikte merakım canlandı. Bu adamın ağzından bir kez olsun tek kelime çıkmıyordu; bizi ayıran ahşap bölmenin arka tarafında bir şeyler yazmakla meşgulmüş gibi duruyordu. Bununla birlikte, ben sandalyemi her kırmıldattığımda onun da kendisinininkini kımıldatması tuhaftı. Her hareketimi öyle bir tekrarlıyordu ki sanki taklidimi yaparak sınırimi bozmak istiyordu.

Bu üç gün boyunca sürdü. Dördüncü gün şu gözlemi yaptım: Ben uyumaya gittiğimde masamın bitişiğindeki odada kalan adam da uyumaya gidiyordu; ancak uyumak için diğer taraftaki odaya, yatağımanın bitişiğindeki geçiyordu. Ben yatağıma

37 Azrail figürüne gönderme. -ç.n.

geçerken onun da duvarın öte tarafında kendisinininkine geçtiğini anlıyordum; onun orada, bana paralel şekilde kıvrılmış uzandığını duyabiliyordum. Bir kitabın sayfalarını çevirdiğini, lambayı söndürdüğünü, derin nefes aldığını, öte tarafa dönüp uyuduğunu duyabiliyordum.

Ardından yazı masamın bitişiğindeki odada mutlak sessizlik hüküm sürmeye başlıyordu. Bu olsa olsa onun iki odada kalmakta olduğu anlamına gelebilirdi. Her iki yandan da etrafı sarılmış olmak ne kadar acı!

Yalnız, mutlak bir yalnızlık içinde, artık yemeğimi bir tepsiyle odama getiriyordum ve o kadar az yiyordum ki iyi huylu garson hoşnutsuzdu. Kendi sesimi duymayalı bir hafta olmuştu ve konuşmamak yüzünden onu kaybetmeye başlamıştım. Cebimde metelik yoktu. Bir pul ya da tütün de yoktu.

Son bir çaba içine girmek niyetindeyim. Ateşin yardımıyla kuru yöntemi kullanarak *güya* altın yapacaktım. Para, bir soba, kaplar, kömür, köpükler ve tutamaç temin edilmişti. Ateş şiddetliydi ve bir demirci gibi bileklerime kadar çıplak vaziyette açık ateşin önünde terliyordum. Ne var ki serçeler bacanın üzerine yuva yapmıştı ve duman tekrardan odaya dönüyordu. İlk teşebbüsüm beni çileden çıkarmıştı; bunun sebebi kısmen baş ağrımdı ancak bununla birlikte işlemlerimin beyhudeliği idi, zira her şey ters gitmişti. Malzemeyi üç kez yeniden erittikten sonra kabın içine baktım. Boraks parıl parıl iki göze sahip bir kurukafa oluşturmuştu ki bundaki doğaüstü ironi ruhumu deşip geçti.

Yine de halen tek bir metal zerresi yoktu, böylece ben de deneyi sürdürmeyi bıraktım.

Koltuğumda otururken, İncil'den rastgele açtığım bir kısmı okudum.

“Durup düşünmez, bilmez ve anlamazlar ki şöyle desinler: Onun bir

kısmını ateşte yaktım, ateşinde ekmek pişirdim, et kızartıp yedim. Üstüne bir de geriye kalanından iğrenç bir şey mi yapayım? Bir ağaç destesinin önünde diz mi çökeyim?” Külle beslenirler. Aldanan yürekleri onları saptırır ve ruhlarını kurtaramazlar, şöyle de diyemezler: Sağ elimde tuttuğum şey bir yalan değil mi?

Rab, kurtarıcınız, sizi rahmin içinde şekillendiren diyor ki: Rabbiniz benim işte, her şeyi yaratan, gökleri tek başına çekip çeviren, yeryüzünü yalnız başına ortalığa seren, *yalancılara mumunu söndüren ve falcıları deliye çeviren; benim bilgeleri geri döndüren ve bilgelerini saçmalığa çeviren.*”

İlk kez bilimsel araştırmalarım konusunda kuşkuların hücumuna uğramıştım. Onların sırf saçmalık olduğunu varsaymak mı? Heyhat! Eğer öyleyse kendim, karım ve çocuğum için mutluluk dolu bir hayatı feda ettim demekti, sırf bir kuruntu uğruna.

Vah vah, ne gam, ne deli herifim! Ve ailemden ayrıldığım o saat ile şu uçucu an arasında onulmaz bir boşluk doğmuştu. Bir buçuk yıl, o günlerin tümü, o gecelerin hepsi, tüm o ıstırap – bir hiç uğruna.

Hayır! Böyle olamazdı! Böyle değildi!

Karanlık ormanda kayıp mı olmuştum yoksa? Hayır, Nurun Meleği bana Kutsanmışların Adası'na giden doğru istikamet boyunca yol gösteriyordu ve beni ayartan ya Şeytandı ya da cezalandırılıyordum.

Koltuğuma gömüldüm. Nadiren tecrübe etmiş olduğum bir hissizlik, ruhumun üzerine çöktü. Bana sanki aradaki duvardan manyetik bir sıvı akıyormuş gibi geliyordu ve uzuvlarım uykunun rehabetine yenik düşmüştü. Büyük bir çabayla ayağa kalktım ve açık havaya çıkabilmek için acele ettim. Koridordan aşağı indiğim sırada masamın yanındaki odada iki kişinin fısıldaşmakta olduğunu duydum.

Neden fısıldaşıyorlardı? Gizliliği korumak için, hiç şüphesiz.

Assas Sokağı'ndan aşağı doğru yürüdüm ve Lüksemburg Bahçeleri'ne girdim. Kendimi zar zor oraya sürüklüyordum. Sanki kalçalarımın topuklarıma kadar felç olmuş gibiydim ve Adem ile ailesinin arka tarafındaki bir banka oturdum.

Zehirlenmişim, aklıma ilk gelen buydu. Popoffsky karısını ve çocuklarını zehirli gazla öldürmüştü. Pettenkofer'in meşhur deneyinde yaptığı gibi duvardan içeriye gaz sızıntısı yollamış olsa gerek. Ben ne yapacaktım peki? Polise mi gidecektim? Hayır, şayet ortada kanıt yoksa deli olarak içeri tıklırdım.

*Vae soli!*³⁸ Vahlar olsun yalnız, çatıdaki bir serçe sanki! Varoluşum daha önce hiç bu kadar berbat gözükmemişti ve karanlıktan korkan terk edilmiş bir çocuk gibi ağladım.

Hayatımla ilgili yeni bir teşebbüste bulunmaktan korktuğum için akşam vakti artık yazı masama oturamaz haldeydim. Yatağa gittim ama uyumayı gözüm yemedi. Gece çökmüştü ve ışık açıldı. Penceremin karşısındaki duvarın üzerine düşmüş bir insan gölgesi gördüm; kadın ya da erkek miydi seçemiyordum ancak ben de bıraktığı izlenim itibarıyla bir kadın olsa gerek.

Bakmak için ayağa kalktığımda, bir tangırtı eşliğinde güneşlikler yere düştü. Ardından şu bilinmeyen kişinin yatağımın bitişiğindeki odaya girdiğini duydum. Sonra her şey sessizleşti.

Üç saat boyunca uyanık yattım, uyumak elimden gelmiyordu ki normalde uykuya dalmam zaman almazdı. Üstüme bir huzursuzluk çökmeye başladı. Benimkinin her iki tarafında yer alan odalar arasından geçen bir elektrik akımına kapılmış gibiydim. Gerilim daha da arttı ve göstermekte olduğum dirence rağmen yataktan kalkmak zorunda kaldım. Aklımda sadece tek bir düşünce vardı:

“Biri beni öldürecek! Öldürülmeyeceğim.”

Müstahdeme bakmak için dışarı çıktım, odası koridorun öbür ucundaydı ama heyhat, kendisi orada yoktu. Demek ki kasten

38 (Lat.) Yazıklar olsun! -ç.n.

yollanmış, ortalıktan çekilmiş, gizli suç ortağı yapılmış, rüşvet yemiş!

Mülk sahibini uyandırmak için merdivenlerden aşağı indim ve muhtelif koridorlardan geçtim. Becerebileceğime hiç inanmamış olduğum bir akliselimle, odamdaki kimyasallardan çıkan dumanların kötü hissetmeme sebep olduğunu söyledim ve gece için bana başka bir oda verebilir mi diye sordum.

Çileden çıkmış bir Takdiriilahinin işi olması gereken şu kem talihe bakın ki tek boş oda, düşmanımın odasının hemen altındaydı.

Kendi başıma kalınca pencereyi açtım ve yıldızlı gecenin temiz havasını içime çektim. Assas Sokağı ve Madame Sokağı'nın çatılarının tepeleri üzerinden Büyükayı ve Kutup Yıldızı görülebiliyordu.

O zaman, Kuzeye doğru! *Omen accipio!*

Odanın perdelerini kapatırken tepemdeki düşmanın yatağından kalktığını ve sert bir nesneyi portmantoya bırakıp kapağını kilitlediğini duydum.

Demek ki saklamak istediği bir şeyler vardı; elektrik makinesi mi acaba?

Pazara denk gelen ertesi gün bavulumu topladım ve deniz kenarına gidiyormuş numarası yaptım.

Kapıda arabacıya “Gare Saint-Lazare” diye bağırdım ancak Odéon'a vardığında talimatı yenileyip beni Jardin des Plantes'in yakınındaki Clef Sokağı'na götürmesini söyledim ki burada kimliğimi gizleyerek kalıp, İsveçe gitmek üzere ülkeden ayrılmadan evvel elimdeki çalışmaları bitirmek niyetindeydim.

Sonunda ıstıraplarım bir süreliğine dindi. Köşke giden basamakların en tepesinde koltuğuma kurulmuş olarak, saatlerce bahçe-deki çiçeklere bakar ve geçmiş hadiselerle ilgili düşünür dururdum. Oradan kaçışımın ardından sakinleşmem hasta olmadığının kanıtıydı, basbayağı düşmanlar tarafından kovalanıyordum işte. Gün boyunca çalışıyor ve geceyin huzur içinde uyuyordum. Eski muhitimin oynaslığından yakayı kurtarmış olarak, gençliğimin çiçekleri gülhatmilerin canıma can kattığını hissediyordum.

Parislilerin bilmediği bir Paris harikası olan Jardin des Plantes³⁹ özel parkım haline gelmişti. Duvarlarının içinde Tanrı'nın Eseri'nin tamamı mevcuttu, bir tür Nuh'un Gemisi, Cennete Dönüş gibiydi; vahşi yaratıkların içinde olmama rağmen hiç tehlikeye girmeden aylak aylak dolaşabiliyordum: Mutluluğum boyumu aşıyordu. Başlangıç noktası olarak mineralleri almış, bitki ve hayvan âlemleri içinden ilerleyip sonunda İnsana gelmiş, onun arkasında da Yaratıcıyı bulmuştum. O Yaratıcı ki yaratımı esnasında bizzat kendisi de gelişen muazzam bir sanatçıydı, müsveddeler yapar, sonra onları bir kenara bırakır, sonuçsuz kalmış fikirleri yeniden ele alır, kendisine ait gelişmemiş kavramları çoğaltır ve mükemmelleştirirdi. Çoğunlukla yeni türlerin keşfinde mucizevi gelişmeler yaratırdı; ardından ise Bilim işe karışır, aradaki boşlukları ve kayıp halkaları doldurur, sonra da kendi kendini artık kaybolmuş olan ara formların bulunduğu konusunda ikna eder.

Bu arada, artık kendimi düşmanlarım karşısında emniyete aldığıma emin olduğumdan, Otel Orfila'ya yeni adresimi yolladım; böylece posta aracılığıyla dış dünyayla temas kurmaya devam edebilecektim ki kaçışımdan beri bana tek bir posta ulaşmış değildi.

39 Burası bugün halen Fransa'nın en büyük botanik parkıdır. -ç.n.

Tam kim olduğumu gizlemeyi başarmıştım ki rahatım kaçtı. Beni huzursuz eden şeyler olmaya başladı ve tıpkı eskisi gibi yine nahos hislerin baskısı altına girdim. Her şey, neye yaradıklarını açıklamamın mümkün olmadığı nesnelerin zemin katındaki odamın bitişiğindeki odada kümelenmesiyle başladı. Bir ayın gibi kötücül donuk gözlere sahip yaşlı bir beyefendi, içeriye boş eşya sandıkları, demir levhalar ve tanımlayamadığım başka şeyler taşıdı. Aynı zamanda Grande-Chaumière Sokağı'ndayken canımı sıkan sesler kafamın üzerinde tekrar yankılanmaya başladı. Şuraya buraya kablolar çekiliyor ve insanlar öyle bir çekiç sallayıp gürültü yapıyordu ki şu nihilistlerinkine benzeyen türden bir cehennem makinesi yapıyorlar sanırdınız.

Ardından, orada ikamete ilk başladığım sırada son derece yardımsever olan ev sahibem daha resmî bir tavır takınır oldu. Beni gözetlemeye başladı ve bana hitap etme tarzı sinir bozucuydu.

Daha da ötesi, üst katımdaki odaya yeni kiracılar taşındı. Gürültülü ayak sesini yakından tanıdığım şu suskun ihtiyar beyefendi artık orada değildi. Kendisi uzun yıllardır o evde yaşamakta olan serbest meslekten emekli bir adamdı. Şimdi de oradan ayrılmış değildi; hayır, sadece başka bir odaya taşınmıştı. Neden acaba?

Odamı temizleyen ve bana yemeklerimi getiren hizmetçi kız, ciddi bir ifade takınıyor ve bana acımayla dolu kaçamak bakışlar atıyordu.

Benimkinin üstündeki odaya tüm gün dönüp duran bir tekerlek yerleştirmişlerdi. Ölüme mahkûm edilmiştim! Buna inanıyordum. Ama kim tarafından? Ruslar mı? Yüksek erkân, Katolikler, Cizvitler ya da teosofistler mi? Hangi sebep yüzünden? Bir afsuncu ya da kara büyücü olduğum için mi? Bir ihtimal polisler olabilirdi, anarşistlik yüzünden. Bu, kişisel düşmanlardan kurtulmak için oldukça sık başvurulmuş bir suçlamaydı.

Şunu yazmakta olduğum anda dahi ölümün üzerime atlayı-

verdiği o temmuz gecesi neler döndüğü konusunda en ufak bir fikrim yok; ne var ki bundan çıkarmış olduğum ve bana bir ömür boyu yetecek dersi çok iyi biliyorum ve asla unutmayacağım.

Şayet bu sırâ vâkıf olanlar olur da meydana gelenlerin bir komplo sonucu olduğunu kabul ve itiraf ederlerse, onlara hiç kin gütmeyeceğim; zira artık onların ellerini harekete geçiren şeyin, onların ne bilgisi ne de iradesi dahilinde olan daha güçlü ve başka bir el olduğundan şüphe duymuyorum.

Öte taraftan, şayet ortada dönen bir dolap falan yoksa, o zaman hayal gücümün kuvvetiyle kendimi cezalandırmak için bu disiplinli ruhları yaratan kişi ben olmalıydım.

Olayların gidişatından bu varsayımın ne kadar imkânsız olduğunu göreceğiz.

Son günümün sabahı, öyle bir tevekkülle uyandım ki bunu dinsel diye tarif etsem yeridir. Artık beni hayata bağlayan hiçbir şey yoktu. Evrakı sıraya koydum, mühim olan mektupları yazdım ve yok edilmesi gereken her şeyi yaktım.

Bunları hallettikten sonra Jardin des Plantes'e doğru bir yürüyüşe çıktım, Tanrı'nın Eseri'ne veda etmek için.

Mineraloji Müzesi önünde duran mıknaş taşı blokları, bana memleketim İsveç'in selamını gönderiyorlardı. Akasyaya, Lübnan Sedirine, halen hayatta olan bilimin şaşıalı günlerinin anıtlarına selamlarımı yolladım. Biraz ekmek ve bir miktar kiraz aldım ki bununla eski arkadaşım koca oğlan Martin'e ziyafet çekecektim; o beni kişisel olarak tanıyordu çünkü uyandığı zaman ya da uyumadan önce ona kiraz sunan tek insan bendim. Bu bebek file biraz ekmek uzattım, o da elimdeki her şeyi silip süpürünce suratıma bir şaplak attı; nankör, vefasız genç.

Elveda akbabalar, gökyüzünün mukimleri, çamurlu bir kafese kapatılmışsınız. Elveda bizon, seni canavar, seni gidi prangalı iblis. Elveda size denizaslanları, güzel çift, okyanusu ve onun ufuklarını

kaybetmenin tesellisini izdivacın duygusallığında bulanlar. Elveda size taşlar ve bitkiler, çiçekler ve ağaçlar, kelebekler, kuşlar ve yılanlar, hepiniz iyi bir tanrının ellerinden çıkmanız. Ve siz, büyük insanlar, Bernadin de Saint-Pierre, Linnaeus, Geoffroy Saint-Hilaire, Haüy, siz isimleri tapınağın alınlığına altın harflerle yazılmış olanlar – elveda! Ama hayır: Çok yakında aranızda olacağım zaten.

O dünyevi cenneti bıraktım ve bunu yaparken, *Séraphita*'nın o yüce sözleri aklıma geldi: “Elveda seni sefil dünya! Elveda!”

Otelin bahçesine girdiğimde ben yokken birinin buraya gelmiş olduğunu sezdim. Onu göremiyordum ancak orada olduğunu hissedebiliyordum.

Benimkinin bitişiğindeki odada yapılmış gözle görünür değişiklikler yüzünden huzursuzluğum bir kat daha arttı. Evvela, aşikâr ki bir şeyi gizlemek niyetiyle, bir ipin üzerine belirli uzunlukta bir kumaş gerilmişti. Ocağın baca başında ahşap suntalarla ayrılmış metal tabak yığınları vardı. Her bir yığının üzerine bir fotoğraf albümü ya da bir başka kitap yerleştirilmişti, akülere benzer şeyler olarak tasvir edebileceğim bu şeytani makinelere bir masumiyet görüntüsü kazandırılmak istendiği açıktı. Hepsinin üzerine tuz biber ekercesine, tam benim oturduğum yerin karşı tarafında, Censier Sokağı'ndaki bir evin tepesinde tünেকেleyen iki işçi ilişti gözüme. Orada ne yaptıklarını göremiyordum ancak neye yaradıklarını çıkaramadığım nesnelerle uğraşırken benim balkon kapımı işaret edip duruyorlardı.

Neden mi kaçmadım? Çünkü çok gururluydum, çünkü kaçılmaz olana katlanmak gerekir.

Gece için hazırlıklarımı yaptım. Bir duş aldım ve ayaklarımı tam anlamıyla tertemiz hale getirdim, buna çok önem veriyordum çünkü annem bana çocukken kirli ayakların yüz karası olduğunu öğretmişti. Tıraş olmuş ve üç yıl önce düğünüm için Viyana'dan almış olduğum gömleğin üzerine parfüm sıkmışım...

Lanetlenmiş bir adamın son makyajı.

İncil'den Davud'un kendi düşmanları üzerine Tanrı'nın gazabını çağırdığı mezmurları okudum.

Peki ya pişmanlıkla ilgili mezmurlar ne olacaktı? Hayır, tövbe etmek benim için doğru olmazdı zira kaderime yön vermiş olan ben değildim. Hiçbir zaman, kendi kişiliğimi savunmak dışında, kötülük olsun diye kötülük yapmış değildim. Tövbe etmek, kötü bir eylem yoluyla içimizde oluşan bulantı aracılığıyla bizi arındırmak için bizi günaha iten Takdiriilahiyi eleştirmek anlamına gelirdi.

Hayatla olan hesabımı kapatmıştım. Ödeşmiştik. Şayet günah işlemişsem, aman aman, yeterince cezasını da çekmiştim işte. Cehennemden mi korkmalıyım? Ne var ki işin aslı, bu hayat içinde hiç hız kaybetmeden binlerce cehennem içinden geçmiş ve zaten hep beni tiksindirmiş olan bu dünyanın beyhudeliklerini ve yalan yanlış zevklerini geride bırakmak için içimde ateşli bir arzunun uyanmasına yol açacak kadar dayanmıştım. Bu şekilde doğduğumdan beri Cennete yönelik bir özlem içerisindeydim; bir çocukken dahi varoluşun kirlenmişliği yüzünden ağlar ve kendimi hem ebeveynlerim hem de cemiyet karşısında bir yabancı gibi hissederdim. Çocukluğumdan beri Tanrı'yı aramış ancak Şeytanı bulmuştum. Çocukluğumda Yüce İsa'nın Haçını taşımış ancak kendi işkencecilerinin ellerini eteklerini öpen köleleri yönetmekle tatmin olan bir tanrıyı reddetmiştim.

Balkon kapımın güneşliklerini kapadığım sırada, özel resepsiyon odasında şampanya içmekte olan bir hanımefendi ve beyefendiler takımını fark ettim. Bunların o akşam gelmiş birtakım yolcular olduğu anlaşılıyordu. Gelgelelim sadece zevk için bir araya toplanmadıkları açıktı zira hepsinin ciddi bir görüntüsü vardı. Bir şeyler tartışıyor, önerilerde bulunuyor, sanki komplo kuruyorlarmış gibi fısıltıyla konuşuyorlardı. Otururlarken bu tarafa dönüp

odamı işaret etmiş olmaları gerçeği işkencenin şiddetini artırdı.

Saat onda lambayı söndürdüm ve uykuya daldım, son nefesini veren biri kadar sakın ve tevekkül içindeydim.

Uyandım. Evin içindeki saat ikiyi vurdu, bir kapı kapandı ve sanki bir vakum pompası kalbimi emiyormuşçasına yatağımdan kalkıverdim.

Ayağım daha yere değdi değmedi derken ensemde bir elektrik akımı boşalıp beni yere mıhlayıverdi. Kalkmak için çırpındım, kıyafetlerimi kaptım ve bahçeye doğru fırladım, en korkunç hafakanların avı olarak.

Kıyafetlerimin içine girince makul ilk düşüncem polise gitmek ve onlardan bu mekânı araştırmalarını istemek oldu. Ne var ki hem ana kapı hem de kapıcı kulübesi kilitliydi; böylece ben de yola devam ettim, sağ tarafta bir kapıyı açıp mutfığa girdim ki burada bir gece lambası yanıyordu. Önu kapadım ve oracıkta, zifiri karanlıkta kalakaldım.

Korku beni bir kez daha kendime getirdi ve eğer bir hata yaparsam hapı yutacağım fikrinin verdiği itkiyle tekrardan odama döndüm.

Bahçeye bir koltuk çektim ve yıldızlı gökyüzü altında otururken, olan biten her şeyi kafamda tartmaya başladım.

Bu bir hastalık mıydı? İmkânsız. Kimliksizliğimi sağladığım zamana kadar sağlığım mükemmeldi. Hayatıma yönelik bir kasıt mı peki? Evet, zira bunun hazırlanışını bizzat kendim seyretmiştim. Daha da ötesi, buradaki bahçede tamamıyla kendime gelmiş hissediyordum, düşmanlarımla menzili dışındaydım ve kalbim kusursuz bir normallikte işliyordu. Bu düşüncelerin ortasında, yan odada birinin öksürdüğünü duydum. Anında üstümdeki odadan ilkine cevaben hafif bir öksürük geldi. Bunlar muhtemelen sinyallerdi ve tam olarak Otel Orfilâda geçirdiğim son gecede duyduklarım gibiydi. Öne doğru ilerledim ve zemin

kattaki odanın balkon kapısını açmayı denedim ama kilit müsaade etmedi.

Görünmez düşmanlara karşı beyhude bir mücadeleden yorun düşmüş olarak koltuğa yığıldım. Uyku bana merhametini gösterdi ve işte orada, şeker gibi bir yaz gecesinin yıldızları altında, hafif temmuz esintisinde salınan gülhatmilerin hışırtısı içinde, kendimden geçtim.

Güneş tarafından uyandırıldım ve beni ölümden kurtaran Takdiriilahi sağ olsun, geri döndüm. Var olan birkaç eşyayı topladım ve Dieppe'ye doğru yola çıkmaya hazırlandım; oradaki arkadaşlarımın yanına sığınacaktım, onları da geri kalan herkes gibi ihmal etmişim ancak onlar tüm bahtsız ve kazazede varlıklara karşı cömert ve hoşgörülüydü.⁴⁰

Mal sahibesini sorduğumda bana benimle görüşemeyeceği söylendi, mazereti keyfinin kaçık olmasıydı. Tam da beklemiş olduğum gibiydi, zira onun da suç ortaklarından biri olduğuna emindim.

Ayrıldığıım sırada günahkârların başlarına lanet yağması için ah ettim ve yağmacılar yuvasına ateş yağdırması için Mahşere yakardım. Artık haklı mıydım yoksa haksız mı, bilen bilir!

Dieppe'ye vardığımda nazik arkadaşlarım beni Villa des Orchidées'e çıkan hafif yokuşta, el yazmalarıyla ağırlaşmış çantamla birlikte görünce afalladılar.

"Nereden geldiniz siz, zavallı dostum?"

"Ölümden geldim."

"Ben de öyle düşünmüştüm, bir ceset gibi görünüyorsunuz."

Ve böyle dedikten sonra, evin tatlı ve alımlı hanımefendisi beni elimden tutup kendimi görebileyim diye bir aynanın karşısına götürdü. Yüzüm makinenin dumanıyla kararmıştı, yanak-

40 Norveçli ressam Fritz Thaulow. Kendisinin nezaket ve misafirperverlik gösterdiği bir diğer toplumdışı kimse de Oscar Wilde idi.

larım çökmüştü, kırılmış saçım terden sıırıslıklamdı, gözlerim çöküktü, gömleğim kirliydi, felaket görünüyordum.

Ne var ki bana hasta ve terk edilmiş bir çocuk muamelesi yapan sevimli ev sahibem beni bir makyaj masasının önünde yalnız bırakıp gidince, yüzümü yakından inceledim. Yüzümdeki ifadede içimi titreten bir taraf vardı. Ölümün ya da günahın izini taşıması değildi mesele, başka bir şeydi. Şayet o zamanlar Swedenborg okumuş olsaydım şeytani ruhun buraya damgalamış olduğu izler, zihinsel halimle ve geçmiş haftalarda yaşanan olaylarla ilgili hakikati önüme sererdi.

Ardından kendimden utandım ve tiksindim. Pek çok başka kazazede denizciye yapmış oldukları gibi bana da kapılarını açan bir aileye göstermiş olduğum bu nankörlükten ötürü vicdanım sızladı.

Cezalandırılmam için beni oraya şirret ruhlar sürüklemişti. Burası bir sanatçının güzel mi güzel eviydi; öyle bir yuvaydı ki mutluluk, evlilik saadeti, büyüleyici çocuklar, lüks eşyalar ve lekesiz temizlik, liberal ve insancıl görüşlerle doluydu; ruhuma işleyen bir güzellik ve iyi kalplilik atmosferiyle sarılıydı. Tüm bunların ortasında, lanetlenmiş bir adamın Cennetin ortasında kapılacağı türden bir tatminsizlik hissine sahiptim kendime dair ve işte tam bu noktada, lanetlenmiş olduğumu fark etmeye başladım.

Hayatın insana sunabileceği her türlü nimet önümde seriliydi, o nimetler ki ben hepsini kaybetmiştim.

Bana, ihtiyarların kaldığı bakımevinin bulunduğu tepenin üst taraflarına bakan bir çatı katı verilmişti. Akşam, bahçe duvarına yaslanmış iki adamın bizim villayı gözetlediğini ve hareketleriyle benim penceremi işaret ettiklerini fark ettim. Bana karşı elektrik kullanan düşmanlarım tarafından takip edildiğim fikri tekrar kafama takılmaya başladı.

1896'nın 25 Temmuz'unu 26 Temmuz'una bağlayan geceydi.

Arkadaşlarım beni teskin etmek için ellerinden geleni yapmışlardı. Birlikte benimkinin yanında yöresinde olan tüm çatı katı odalarını, hatta damın altını bile incelemiştik, oralarda canice bir amacı olan kimsenin bulunmadığına ikna olayım diye. Gelgelelim, kereste odalarından birinin kapısını açtığımızda, kendi içinde gayet zararsız bir nesne ne işse ödümü koparıverdi. Bu kilim olarak kullanılmış bir kutup ayısı derisiydi; ne var ki açık duran çenesi, tehditkâr keskin dişleri ve parıldayan gözleri beni korkuttu. Neden bu vahşiyi tam da o anda orada bulmuştuk ki?

Tam takım kıyafetlerim içinde yatağıma uzandım, saat mukadder biçimde ikiye çalınca kadar uyanık kalmaya kararlıydım.

Gece yarısına kadar okuyarak kendimi oyaladım. Bir saat daha geçti ve artık tüm ev halkı uykuya dalmıştı. Sonunda saat ikiye çaldı. Hiçbir şey olmadı. Kibirlendim ve görünmez düşmanlarımı tahrik etmek, aynı zamanda bir ihtimal fiziksel bir deney yapmak amacıyla ayağa kalktım, camları açtım ve iki mum yak-tım. Sonra mumları önüme alarak oturdum ve böylece, göğsüm apaçık, kendimi bir hedef olarak ileri sunarak, bilinmeyene şu sözlerle meydan okudum:

“İşte buradayım, aptallar sizi!”

Bir sızıntı –muhtemelen bir elektrik sızıntısıydı– hissettim. İlk başta epey yavaştı. Yanımda duran pusulaya bakıp bir kanıt bulmaya çalıştım ancak onda da en ufak bir kıpırdanma yoktu; bu yüzden etrafta elektrik falan olamazdı. Bununla birlikte, gerilim arttı ve kalbim hızlı hızlı çarpmaya başladı. Bir direniş gösterdim, ne var ki aniden bedenim beni boğan ve kalbimi sıkıştıran bir akışkanla kaplandı.

Merdivenlerden aşağı koştum ve misafir odasına girdim; burada ihtiyacım olursa diye benim için bir yatak hazırlanmıştı. Beş dakika yatağa uzanıp düşüncelerimi toplamaya çalıştım. Radyan bir elektrik akımı olabilir miydi bu? Hayır, pusula bu ihtimali

ıskartaya çıkartıyordu. Saatin ikiye vuracak olmasının yarattığı korkunun neden olduğu bir hastalık mı? Hayır, zira düşmanlarımı bana saldırmaya davet ettiğim zaman cesaretim yüzümü kara çıkarmamıştı. İyi de neden bu bilinmeyen akışkanı çekmek için mumları yakmak gerekmişti?

Bir cevap bulamadan ve çıkışı olmayan bir labirente sıkışmış halde kendimi uykuya dalmaya zorladım. Ama şimdi de kasırğa gibi şiddetli bir şey üstüme hücum etmiş ve beni yatağımdan kaldırmıştı. Av bir kez daha başlamıştı. Duvarların ardına saklandım, şöminelerin önündeki kapı eşiklerinin altında eğildim. Zihinsel ıstırap beni esir aldı, her şey ve hiçbir şey karşısında duyulan akıldışı bir dehşetin kısıkcındaydım. Odadan odaya kaçtım; nihayetinde, balkona sığınıp oradaki bir istifin altına doğru emekledim.

Sarımsı-gri bir ışık eşliğinde tan çöktü, sepya renkli bulutların öyle tuhaf ve canavarı şekilleri vardı ki çaresizliğim bir kat daha artıyordu. Ressam arkadaşımın stüdyosuna yollandım, orada halının üzerine uzandım ve gözlerimi kapadım. Beş dakika sonra gıcık bir ses tarafından uyandırıldım. Bir fare gözlerini dikmiş bana bakıyor ve belli ki daha yakına gelmek istiyordu. Onu uzaklaştırdım ancak ikinci bir fareyle birlikte gerisingeri geldi. Yüce Tanrım, son üç yıldır tek bir kadeh şarap içmemiş olan ben, titremeli hezeyanlara mı kapılmışım acaba? (Ertesi gün stüdyoda gerçekten fareler olduğunu görerek sakinleştim, yani hiç kuşkusuz bu yalnızca bir tesadüftü. Ancak kim tarafından hazırlanmış ve hangi amaca yönelik bir tesadüf?)

Tekrar yer değiştirdim ve bu sefer lobideki halının üzerine yattım. İşte orada Allaktan işkence çeken ruhumun üzerine uyku çöktü de yarım saat kadar falan ıstıraplarımın bilincinde değildim.

Oldukça net telaffuz edilen bir “Alp!” beni irkilterek uyandırdı. Alp! Kâbus kelimesinin Almancası. Alp! Otel Orfilâda yağmur damlalarının elyazmalarım üzerinde leke bırakarak oluşturduğu kelime.

Peki, sesi çıkaran kimdi? Hiç kimse, evdeki herkes uyuyordu. İblisler oyun oynuyordu. Bu yalnızca şairane bir imgeydi ancak tüm hakikati ifade etmesi yine de mümkündü.

Çatı katındaki odama giden merdivenleri çıktım. Mumlar sonuna kadar yanmıştı, çıt yoktu.

Ardından vücuda gelme duası⁴¹ çınlamaya başladı. Bugün kutsal gündü.

Katolik dua kitabımı aldım ve okumaya başladım: *De profundis clamavi ad te, domine*. Bu içimi rahatlatı ve ölüden beter bir halde yatağıma çöktüm.

26 Temmuz Cumartesi günü Jardin des Plantes bir kasırgayla harap oldu. Felaketin ayrıntıları gazetelerde çıktı ve niye olduğunu açıklayamayacağım şekilde, bunlar benim için istisnai bir ilginçlik taşıyordu. Bu tam da Andrée'nin balonunun Kuzey Kutbu'na gitmek için havalanacağı gündü ve alametler pek iyi değildi. Kasırga muhtelif yerlerdeki birkaç balonu düşürmüş, bir dizi balon pilotunun ölümüne yol açmıştı. Elisée Reclus'un bir bacağı kırılmıştı. Aynı zamanda, Pieska isminde biri Berlin'de en olmadık şekilde intihar etmişti: Kendi bağırsaklarını Japon tarzıdeşerek. Ne kanlı dram ama.

Ertesi gün Dieppe'yi terk ettim, böylelikle hak edilmiş saadeti benim çektiğim eziyet tarafından gölgelenen eve bir iyilik yapmış oldum.

Halen yaşananlarda ruhların bir parmağı olduğunu reddediyor ve kendimi bir sinir hastalığından mustarip olduğuma ikna etmiş bulunuyordum. Bu sebepten ötürü İsveç'e gitmeye ve orada doktor olan bir arkadaşın yardımını istemeye kararlıyım.⁴²

Dieppe'nin hatırası olarak yanıma bir kaya parçası aldım; Gotik bir pencerenin üçlü yoncasının şekline sahip bir tür maden gibiydi ve üzerinde demir dikenini izleri vardı. Bunu bir çocuk

41 İsa'nın vücuda gelmesiyle ilgili bir dizi dua, günde üç kez yapılır. -ç.n.

42 Anders Eliasson.

kumsalda bulup bana vermişti. Bana bu taşların gökyüzünden düştüğünü ve dalgalar tarafından kıyıya yollandığını söyledi.

Bana söylediğine inanmayı çok istiyordum ve her ne kadar ne anlama geldiği benim için halen bir muamma olsa da hediyesini bir tılsım olarak sakladım.

(Bir fırtına olduktan sonra Britanny kıyısı sakinleri storelit adı verilen taşları toplarlar, bunlar haç şeklindedir ve altın görünümüne sahiptir.)

Gittiğim minik sahil kasabası İsveç'in en güney ucunda yer alıyordu.⁴³ Bir zamanlar burası korsanların ve kaçakçıların yuvasıydı; yerkürenin etrafını gemiyle dolaşan denizciler tarafından dünyanın her yerinden oraya taşınmış egzotik izleri de halen koruyordu.

Örneğin, doktorumun kaldığı yer bir Budist manastırına benziyordu. Bir kat yukarıdaki binanın dört kanadı arasında dört köşeli bir avlu bulunuyordu; bunun ortasında kubbe biçiminde bir bina vardı, Semerkant'taki Timurlenk'in mezarının bir taklidiydi. Çatının deseni ve üstünü kaplayan Çin şeritleri insana Uzakdoğu'yu hatırlatıyordu. Kaldırım taşlarının üzerinde kayıtsız bir kaplumbağa tıngır mıngır emekliyor ya da sanki sonsuza kadar orada kalacakmışçasına bir Nirvana hali içinde kabuğunun içine çekiliyordu.

Tek başıma yaşamakta olduğum doğu kanadının duvarlarını Bengal güllerinden oluşan bir buket süslüyordu. Eve ait olan iki bahçeye ulaşmak için bir avludan geçiyordunuz; burası içinde bir ceviz ağacı ve birkaç öfkeli siyah tavuk barındıran dar, karanlık, nemli bir yerdi.

Çiçek bahçesinin içinde Budist tapınağına benzeyen yazlık bir ev vardı, etrafı tamamıyla yabanasmasıyla kaplıydı.

Sayısız odaya sahip bu manastırda yalnızca tek bir insan oturuyordu: Bölge hastanesinin başyöneticisi. Kendisi dul bir mün-

43 Ystad.

zeviydi, etin hayat okulu içinde kendi bağımsız yolundan ilerlemişti ve hemcinsi insanoğullarına, insanın kendi benliği de dahil olmak üzere her şeyin bir bakıma değersiz olduğuna dair deruni bilgiden gelen sağlam, asil küçümsemeyle üstten bakıyordu.

Bu adamın hayatıma girişı öylesine beklenmedik bir şekilde oldu ki ona teatral bir *Deus ex machina*⁴⁴ gözüyle bakasım geliyor.

Dieppe’den gelişimden sonraki ilk karşılaşmamızda şöyle bir süzerek bana baktı ve feryadı bastı:

“Neyin var senin? Sinirlerin bozuk! Tamam ama bir şey daha var. Üzerinde kem göz var senin, hatırladığım kadarıyla eskiden sende böyle bir şey yoktu. Neler peşindesin? Zamparalık mı, yoksa hile hurda mı? Yanılsamalarından kurtuldun ya da dine falan mı sardın? Anlat bana, ihtiyar oğlan.”

Ne var ki ona hiçbir şey anlatamazdım zira kuşkucu zihnimi esir alan ilk fikir, bana karşı evvelden önyargılara sahip olduğuydu. Biri onu benim vaziyetimden haberdar etmişti ve beni içeri tıkacaklardı.

Bir mazeret olarak uykusuzluğa, tedirginliğe ve kâbuslara sığındım, bunların sonrasında başka birkaç konu üzerine daha konuştuk.

Doktor beni evindeki minik bir kata yerleştirdi. Burada dikkatimi hemencecik çeken ilk şey demirden Amerikan karyola oldu ki bunun pirinç tokmaklarla çevrili dört ayağı elektrik makinesinin alıştırma kollarına benziyordu. Buna ek olarak esnek bir şilte vardı, bakırdan yapılma yayları döne döne Ruhmkorff endüksiyon bobininkilere benzer spiraller oluşturunuyordu. Kendimi bu şeytani kem talih alameti karşısında bulunca nasıl hiddete kapıldığımı tahmin edebilirsiniz.

Bir başka yatak rica etmenin mümkünü yoktu, zira bu muhtemelen benim akıl sağlığımla ilgili kuşkular uyandırırıldı. Üst katımda saklanan bir şeyler olmadığından emin olmak için tavan

44 (Lat.) Tanrı’nın eli -e.n.

arasına çıktım. İşte orada, sanki diğer şeyler yetmezmiş gibi, yalnızca tek bir nesne buldum: Tam benim yatağımın üzerine yerleştirilmiş devasa bir zincirli zırh. “Bu olsa olsa bir aküdür” dedim içimden. “Şayet bir fırtına çıkarsa, ki bu civarlarda sıklıkla başa gelen bir şeydir, demir kütlesi yıldırımını üzerine çekecek ve ben de tam iletkenin üzerinde yatıyor olacağım.” Ancak bu konuda kimseye tek bir laf etmeyi gözüm yemedi. Aynı zamanda bir makinenin sabit gürültüsüne benzeyen bir sestən dolayı da oldukça rahatsızdım. Aslına bakılırsa, Otel Orfila’yı terk ettiğimden beri kulaklarımda bir çınlamadan mustariptim, bu ses bir su değirmenin tangirtısına benziyordu. Bundan ötürü duyduğum gürültü gerçek mi değil mi diye şüpheyə düştüm ve bunu araştırdım.

“Yan taraftaki matbaanın baskı makinesi.”

Her şeyin basit ve doğal bir açıklaması vardı, ancak tam da ileri sürülen bu açıklamalardaki basitlik beni diken üstünde tutuyor ve deliye döndürüyordu.

Ardından tüm dehşetleriyle birlikte gece çöktü. Gökyüzü bulutlarla kaplı, hava bunaltıcıydı; etrafta şimşekler çakıyordu. Yatağa gitmeye cesaret edemedim ve iki saatimi mektup yazarak geçirdim. Yorgunluktan harap olmuş vaziyette üzerimi çıkardım ve yorganın içine sokuldum. Lambayı kapadığım sırada evde korkunç bir sessizlik hâkimdi. Kasvet içinde birinin beni izlediğini hissedebiliyordum; o kişi bana hafifçe dokundu, elleriyle kalbimi aradı ve sıktı.

Kendimi derhal yataktan dışarı attım, camı açtım ve hızlı adımlarla avluya doğru ilerledim; ne var ki gülden oluşan çalılıklar oracıkta duruyordu ve üstümdeki gömlek onların diken darbelerine karşı hiç de iyi bir koruma sağlamıyordu. Parça parça çizilmiş ve kanar halde giderken çıplak ayaklarım taşlar tarafından soyuldu, devedikenleri tarafından dağlandı, ısırgan otları tarafından dalandı ve hiç durmadan birtakım nesnelere basıp kaydı; avluyu geçip doktorun katına çıkan mutfak kapısına ulaştım. Kapıya vurdum. Cevap yoktu. İşte ancak o zaman yağmur

yağdığının farkına vardım. Ah, sefaletin derinlikleri! Böylesi bir işkenceyi hak etmek için ne yapmıştım? Hiç şüphe yok ki bu Cehennemin ta kendisiydi. *Miserere! Miserere!*⁴⁵

Kapıyı tekrar tekrar vurdum.

Ben saldırıya uğradığım sırada asla kimsenin ortalıkta olması ne kadar da olağandışıydı!

Suç işlenirken insanlar hep başka yerlerde oluyordu, demek herkesin içinde olduğu bir komplo vardı!

Nihayet doktorun sesini duymuştum.

“Kim var orada?”

“Benim, hastayım. Kapıyı açın yoksa öleceğim!”

Kapıyı açtı.

“Neyin var senin?”

Ona hikâyemi anlatmaya başladım; ta Clef Sokağı’ndayken hayatıma kastedilmesi teşebbüsünden söze girmiştim ki bunun, kendi amaçları için elektrik kullanan düşmanlarımin işi olduğunu söyledim ona.

“Sessiz ol, mutsuz adam. Sen zihinsel bir rahatsızlıktan mustaripsin.”

“Dur bakalım orada! Zekâmı test et ya da her gün elimden çıkan ve yayımlanan yazıları bir oku.”

“Hiş! Kimseye tek bir şey söyleme. Delilik üzerine ders kitapları tüm bu elektrikçi hikâyeleriyle dolup taşıyor.”

“Şeytan götürsün onları! Sizin ders kitaplarınız falan umurumda değil ve tüm bu meseleye bir açıklık getirmek üzere hemen yarın Lund’daki akıl hastanesine gidecek ve kendimi tetkik ettireceğim.”

“Eğer bunu yaparsan ayvayı yersin. Tek bir kelime daha etme; git ve yan taraftaki odada uzan.”

Beni dinlemesi için ısrar ettim ancak o konuşmama müsaade etmedi.

Yalnız başıma kalınca kendime şu soruyu sordum: Kendini her

45 (Lat.) Merhamet et! -ç.n.

zaman kirli işlerden uzak tutmuş şeref timsali bir adam olan bu arkadaşın, şimdi, şerefli kariyerinin sonuna geldiği sırada, ayartılmış olması mümkün müdür? İyi de onu ayartan kimdi? Cevap aklıma gelmiyordu ancak kafamdan pek çok olasılık geçmekteydi.

Her adamın bir fiyatı vardır. Gelgelelim, eğer mevzubahis fiyat bu adamın erdemiyile doğru orantılı olarak verilmişse o zaman epey yüksek olması gerekir; peki, bunun amacı neydi? Doğrudan intikamın getirisi son derece kısıtlı olur. Son derece mühim birtakım çıkarların işin içinde olması gerekir. Ama durun, buldum! Ben altın yapmıştım. Vaktiyle doktor bunu yarı gönüllü kabul etmişti ancak bugün ona mektup yoluyla iletmış olduğum deneyleri kopyaladığını inkâr etmişti. Bunu inkâr etmişti etmesine, ne var ki o akşam parça parça avlunun kaldırımları üzerine fırlattığı örneklerle rast gelmiştim. Demek ki yalan söylemişti.

Daha da ötesi, yine aynı akşam, şayet altın yapmak mümkün olsaydı insanoğlunun katlanmak zorunda kalacağı talihsiz neticeler üzerine uzun uzadıya yazmıştı. Evrensel iflas, genel kafa karışıklığı, anarşi ve dünyanın sonu.

O zaman altın yapanları öldürmek dışında yapılacak başka bir şey yoktu. Bunlar onun son sözleri olmuştu.

Değinilmesi gereken bir başka önemli nokta daha var. Arkadaşımın ekonomik durumu oldukça sıkıştıktı. İşte bundan ötürü, yakın gelecekte içinde yaşamakta olduğu evi satın almayı planladığını duyduğumda, bu beni epey şaşırtmıştı. Borç içindeydi, epey köşeye sıkışmıştı ancak yine de bir mülk sahibi olma hayali kuruyordu.

Bütün koşullar beni bu hayırhah dostumdan şüphelenmeye itiyordu.

Yoksa takip edilme hissinden mi mustarıptım? Diyelim ki durum böyle olsun, o zaman hayatı cehenneme çeviren bu akıl yürütmeler arasındaki nakışları hangi zanaatkâr örüyordu? Neredeydi o?

“O zaman altın yapanları öldürmek dışında yapılacak başka bir şey kalmaz.” Gündoğumu esnasında uykuya dalarken, işkence çeken zihnimi meşgul eden son düşünce işte buydu.

Soğuk su tedavisine başladık ve bana uyumam için başka bir oda verildi. Artık gecelerim arada bir depreşmeler dışında tahammül edilebilir bir sessizlikle geçiyordu.

Bir akşam doktor yatağımın yanındaki komodinin üzerinde duran dua kitabını fark etti ve hiddete kapıldı.

“Hâlâ dinle falan uğraşıyorsun! Bunun bir semptom olduğunu anlayamıyor musun?”

“Ya da tıpkı başka şeyler gibi bir mecburiyet.”

“Sessiz ol! Ben ateist falan değilim ama şuna eminim ki Rabbin bugün bu türden eski moda yakınlıklarla işi kalmamıştır. Artık Tanrı’ya yaltaklanma devri geçti ve ben Muhammed’in takipçilerinin temel ilkesine sıkı sıkıya bağlıyım; yani kişinin varoluşun yükünü tevekkülle kaldırmak dışında hiçbir şey için dua etmesi gerekmediği ilkesine.”

Bu gösterişli lafların kıssasından kendime biraz hisse aldım.

Dua kitabını ve İncil’i benden aldı.

“Seni heyecanlandırmayan şeyler oku; yani tali öneme sahip şeyler, örneğin dünya tarihi ya da mitoloji, bir de şu saçma sapan hayalperestlerden uzak dur. Her şey bir yana, bilim istismarından başka bir şey olmayan okültizmden sakın. Yaratıcıya ait sırları keşfetmek bizlere yasaklanmıştır, vahlar olsun onların peşine düşenlere.”

Paris’te bir okültizm okulu kurulduğunu söyleyerek ona itiraz ettiğimde şöyle kükredi: “Vahlar olsun onlara.”

O akşam bana Victor Rydberg’in *Germen Mitolojisi* kitabını verdi ancak bunda bir art niyet taşımadığına kesinlikle eminim.

“Bak, al sana seni ayakta dikilirken bile uyutabilecek bir şey. Bu, sakinleştiriciden çok daha kuvvetlidir.”

Şayet bu dünyalar iyisi dostumun nasıl bir fitili ateşlediğinden haberi olsa, herhalde başka bir şeyi seçerdi.

Toplamda yaklaşık bin sayfadan oluşan iki ciltlik bu mitoloji kitabını daha yeni elime almıştım; sanki kendiliğinden, elimin içinde açılıverdi ve gözlerim aşağıdaki satırların üzerine takıldı kaldı ki bunlar ateşten kelimeler olarak kendilerini hafızama kazıyacaktı:

Efsaneye göre, her şeyi kutsal babasından öğrenmiş olan Bhriğu, kendi bilgisinden öyle emin hale gelmişti ki ustasını geride bıraktığını düşünüyordu. Bu yüzden ustası onu gururu kırılсын diye yeraltına gönderdi ki daha önce hakkında hiçbir şey bilmediği pek çok korkunç şeye tanık olmak zorunda kaldı.

Tam da benim durumum işte: Kibir, kendini beğenmişlik, böbürlenme sebebiyle babam ve ustam tarafından cezalandırılmak. Ve aynı zamanda Cehennem'in içindeydim ve burada Güçler peşime düşmüştü.

Ustam kimdi peki? Swedenborg mu?

Bu muhteşem kitabın sayfalarını çevirmeye devam ettim.

Bu, haksız olanın ayaklarını sokan Diken Tarlası şeklindeki Germen miti ile kıyaslanabilir ve ...

Ama yeter, yeter artık! Şu dikenler bile yahu! Bu kadarı da fazla.

Hiç şüphe yoktu. Cehennemdeydim. Sahiden, görünüş itibarıyla gerçekdışı duran bu fikrî olgular o denli destekliyordu ki sonunda buna gerçekten inanmıştım.

Doktor bana en zıt duygular arasında bölünmüş gibi geliyordu. Bazen kafası dolu oluyor, sinsi sinsi beni izliyor ve bana küçük düşürücü bir yabanılıkla muamele ediyordu. Başka zamanlardaysa bizzat kendisi mutsuz oluyor, bana tıpkı hasta bir

çocuğa yapacağı gibi ilgi gösterip sıkıntımı alıyordu. Ardından bir kez daha önemli bir adamı ayaklarının altında çiğneyebilme gücünün tadını çıkarıyor, işkenceci rolüne geçip bana şöyle vaaz veriyordu:

Çalışmak senin görevin. İçinden taştan hırsını törpülemelisin. Ülke-
ne ve ailene karşı yerine getirmen gereken bir görevin var. Kimya-
nın peşini bırak. Hepitopu bir vehim bu ve zaten o alanda bir sürü
uzman var; konu üzerinde otorite sahibi, profesyonel bir eğitimden
geçmiş ve ne yaptığını bilen insanlar.

Bir gün, bayağı Stockholm gazetelerinin en beteri için yazı yaz-
mamı teklif etti; iyi ödeme yapıyorlarmış.

Onu, Paris'te ve dünyada en önde gelen gazete bana sütun-
larından birini önermişken Stockholm gazetelerinden en kötüsü
için bir şeyler yazamayacağımı söyleyerek cevapladım. Şüpheli
tavırlar takındı ve bana palavracı bir tipmişim gibi davrandı;
Figaro'da yer alan yazılarımı okumuş ve *Gil Blas*'ta çıkmış en iyi
yazarlarımdan birinin tercüme edilmesi için bizzat uğraşmış olma-
sına rağmen.

Ona karşı öfke duymuyordum zira yalnızca Takdiriilahi tara-
findan ona bahşedilmiş rolü oynadığını biliyordum.

Doğaçlama işkence çektiren bu iblise karşı yükselen nefreti-
mi bastırmak için kendimi zorladım ve cömert bir arkadaşına karşı
hislerimi minnetten nankörlüğe çevirmeye çalıştığı için Kadere
lanet ettim.

Doktorun kötücül niyetlerine dair şüphelerimin alevini harla-
yan bir dizi ufak tefek hadise gerçekleşti.

Bir gün, bahçeye bakan verandanın altına birkaç balta, testere
ve çekiç yerleştirmişti. Oldukça yeniydiler ve görünen o ki hiçbir
şey için kullanılmıyorlardı. Aynı zamanda odasına iki tüfek ve bir
tabanca koymuştu; ev içi kullanım için fazlaca büyük olan başka

bir balta koleksiyonunu da koridora yerleştirmişti. Bu cellat ve işkenceciye ait teçhizatın benim gözlerimden kaçması olanaksız yerlere yerleştirilmiş olması tam da şeytanın elinden çıkma bir kötü şanştı. Öylesine garip ve öylesine işe yaramaz duruyorlardı ki huzursuzluğa kapılıyordum.

Gecelerim sessizleşmişti, ne var ki öte taraftan, doktor diken üzerinde etrafta dolanmaya başlamıştı. Son derece karanlık bir gecenin ortasında, bir silahın ateşlendiğini işiterek uyandım. Ketum davranıp hiçbir şey duymamış gibi yaptım ancak sabah olunca kendisi suçu, bahçeye uçararak onun uykusunu kaçırmış bir saksauan sürüsüne atarak duruma açıklık getirdi.

Başka bir hadise daha yaşandı. Bu defa gece yarısını takip eden saatlerde çatlak sesler çıkaran kişi evin hizmetçisiydi. Yine bir başkasında doktor inledi ve derin bir şekilde iç çekip “Ev Sahipleri Tanrısı”na yalvardı.

Bu perili bir ev miydi acaba? Ve beni buraya gönderen kimdi?

Beni kovalayan kâbusun aynı zamanda gardiyanıma da musallat olduğunu görünce gülümsemeden edemiyordum. Bu kötü-cül neşemin ardından tak diye cezam kesildi. Korkunç bir nöbete tutuldum ve bilinmeyen bir sesin şu kelimeleri haykırdığını duyarak uyandım: “Luthardt, eczacı.”

Eczacı! Hiyosiyamin, afyon, yüksükotu ya da atropin gibi delilięe yol ačan alkaloitler tarafından zehirleniyor muydum acaba?

Bir bilgim yoktu ancak o andan itibaren şüphelerim ikiye katlandı. Beni doğrudan öldürmeye değil de ancak el altından yöntemlerle delirtmeye cüret edebiliyorlardı ki böylece bir tımarhanenin kapıları ardında eriyip gitmeme sebep olabileceklerdi.

Kendini gösteren şeyler artık daha da kuvvetli şekilde doktorun aleyhineydi. Bana ait altın sentezini geliştirdiğini keşfettim, yani benim bu konuda bildiğimden daha fazlasını biliyordu. Üstüne üstlük bir dediğiyle öbürü birbirini tutmuyordu ve onun

yalanlarıyla yüz yüze kalınca, hayal gücüm gemi azıya alıp aklın çizdiğin sınırların ötesine doğru bir fişek gibi fırladı.

8 Ağustos'ta kasabanın civarında bir sabah yürüyüşüne çıktım. Yolun kenarındaki bir telgraf direği uğultu çıkarıyordu. Kulağımı dayayıp sanki büyülenmişim gibi dinlemeye başladım. Direğin dibinde tesadüf eseri olarak bir at nalı duruyordu. İyi bir işaret! Onu aldım ve yanımda eve götürdüm.

10 Ağustos akşamında, son birkaç gündür davranışlarıyla hiç olmadığı kadar huzurumu kaçırmış olan doktora iyi geceler diledim. Son derece sır küpü bir görünüme bürünmüştü, sanki kendiyle mücadele ediyordu. Gözlerinin ferisi kaçmıştı, yüzü sol-gundu. Tüm gün boyunca ıslık çalıyor ya da şarkı söylüyordu. Üzerinde derin bir etki bırakan bir mektup almıştı.

O günün öğleninde elleri bir ameliyattan dolayı kana bulanmış halde eve geldi, yanında iki aylık bir fetüs getirmişti. Bir kasap gibi görünüyordu ve annenin kurtarılması konusunda kendini öyle bir ifade etti ki bundan daha nahoşunu düşünemezdim.

“Zayıf olanı öldürmeli ve güçlü olanı korumalıyız. Hassas kalpliliğin canı cehenneme; bu, ırkın yozlaşmasından başka bir işe yaramıyor.”

İçimi korkuyla doldurmuştu ve odalarımızı ayıran eşikte birbirimize iyi geceler diledikten sonra onun her hareketini not etmeye devam ettim. Önce bahçeye çıktı ancak orada ne yaptığını duyamıyordum. Ardından yatak odamın dışındaki verandaya döndü. Orada durdu, çok ağır bir nesneyle uğraştı ve kesinlikle bir saatin takım taklavatına ait olmayan bir yayı kurdu. Her şey son derece sessizce olup bitti, yani ya bunu gizemli bir hale getirmek istiyor ya da birtakım şüpheli manevralarla uğraşıyordu.

Yarı çıplak vaziyette hareketsiz olarak öylece durdum, bu gizemli hazırlıkların neticesini nefesimi tutarak bekliyordum.

Ardından, yatağımın bitişiğindeki odaları bölen duvarın içinden, bana doğru akan şu bilindik elektrik akımını duyumsadım;

göğsümü yakalayıp kalbime doğru uzanmaya çalıştığını hissediyordum. Gerilim arttı. Kıyafetlerimi kaptım, camdan dışarı kaçtım ve kapının epey ötesine geçinceye kadar üzerimi falan giyinmedim.

Bir kez daha gecenin bir vakti kapının önüne konulmuş, sokağın sert kaldırım taşlarına vurmuştum kendimi; ne var ki bu sefer son sığınağım, tek arkadaşım da arkada kalmıştı. Hiç durmadan yürüdüm, amaçsızca. Sonrasında daha berrak düşünmeye başladım ve doğruca kasabanın sağlık sorumlusu doktorun evine yöneldim. Kapıyı çaldım ve bekledim, bu sırada arkadaşımı zan altında bırakmadan bu adama ne diyebileceğimi düşünüyordum.

Sonunda doktor kapıda belirdi. Ondan bu geç saatteki ziyareti mazur görmesini istedim zira ben hasta bir adamdım, uykusuzluktan ve baygınlık nöbetlerinden mustarıptım, kendi doktoruma olan güvenimi yitirmiştım falan filan... Misafirperverliğine diyecek bir şeyimin olmadığı aziz arkadaşımın beni hastalık hastası olarak gördüğünü ve dinlemeyi reddettiğini söyledim.

Sanki tam da gelişimi bekliyormuş gibi, doktor beni içeri davet etti ve bana sigarayla bir bardak şarap ikram etti.

Tepeden tırnağa bir aptalmışım gibi her yaptığıma karışılmasının ardından nezih bir adam muamelesi görüp buyur edilmek rahatlatıcıydı. İki saat boyunca oturup muhabbet ettik ve ben de bu doktorun korkuya kapılmadan ya da kendimden ödün vermeden her şeyi anlatabileceğim bir teosofist olduğunu keşfettim.

Nihayetinde, gece yarısını biraz geçmişken, bir otelde oda bulayım diyerekten kalktım ancak doktor bana tekrardan arkadaşımın yanına dönmemi tavsiye etti.

“Asla, herhalde beni öldürür falan.”

“Peki ya ben de seninle gelirsem?”

“Tamam, o zaman birlikte gider ve düşmanın ateşinin karşısına dikiliriz. Ne var ki beni hiç affetmeyeceğine eminim.”

“Yine de gideceğiz.”

Velhasıl geldiğim yolu birlikte döndük ve kapıyı kilitli bulunca, şiddetle vurdum.

Bir dakika sonra arkadaşım kapıyı açtı ve bu sefer şefkat gösterme sırası bana geçmişti. En ufak bir acıma göstermeksizin başkalarına acı vermeye alışmış bir cerrah, taammüden cinayetin peygamberi olan bu adam, ne kadar da acınası bir görüntü içindeydi. Bir ceset gibi beti benzi atmıştı, hem titriyor hem kekeliyordu ve arkamda duran doktoru görünce öyle bir dehşet içinde yere çöktü ki bu bana evvelden vuku bulmuş tüm korkutucu şeylerden daha ürkütücü geldi.

Bu adamın cinayet işlemeyi planlıyor oluşu ve bunun ortaya çıkmasından korkuya kapılmış olması mümkün müydü? Kesinlikle hayır! Böylelikle bu kâfirce düşünceyi kafamdan attım.

Kendi adıma yarı şaka yollu sözlerle katıldığım, aramızda yaptığımız birkaç kelimelik manasız bir konuşmadan sonra, o gece için ayrıldık.

Bazen hayatlarımızda öyle korkuyla yüklü şeyler olur ki zihnimiz bunları karşılaştığı ilk anda kabul etmeyi reddeder. Ne var ki oluşturdukları intiba başından itibaren orada kalır ve çok geçmeden dayanılmaz bir kuvvetle geri döner.

Gece ziyaretimin peşinden eve dönmemden sonra, doktorun oturma odasında kısa bir anlığına dikkatimi çekmiş olan bir manzara birdenbire aklıma düşüverdi.

Doktor biraz şarap doldurmaya gitmişti. Tek başıma kalınca, hangisi olduğunu unutmuş olmakla beraber içinde ceviz ağacı ya da gürgenden bölmeleri olan bir dolaba doğru bakmaya başladım. Her zaman olduğu gibi, ahşabın damarları pek çok şekil türetiliyordu. Baktığım sırada, bir ustanın elleri tarafından kesilerek kopartılan bir keçi kafası görmemle birlikte hemen sırtımı dönüverdim. Bu bizzat Pan'ın⁴⁶ kendisiydi işte! Tıpkı antik dönemin

46 Gövdesi insan, bacakları, kulakları ve boynuzu keçi şeklinde olan Antik Yunan'ın doğa tanrısı. -ç.n.

onu resmettiği hali gibiydi. Pan! Ortaçağ onu alıp Şeytana dönüştürmüştü. Ta kendisiydi işte!

Kendimi burada mevzunun çıplak bir anlatımıyla sınırlamış bulunuyorum. Şayet dolabın sahibi olan doktor bu bölmenin fotoğrafını çekerse, okültizm bilimi için büyük bir hizmette bulunmuş olur. Doğanın tüm alanlarında oldukça yaygın olan bu fenomeni, Dr. Marc Haven *L'Initiation* (Kasım 1896) içinde tartışmıştır. Okura yengecin kabuğunda çizili olan suratı dikkatle incelemesini tavsiye ederim.

Bu maceranın ardından arkadaşım ve ben, birbirimize karşı husumetimizi açıktan beyan ettik. Benim oradaki mevcudiyetimin lüzumsuz olduğunu doğrudan söyledi bana. Bir otele taşınmaya hazırlandığımı ancak önemli mektupların gelmesini beklediğimi bildirdim ona. O zaman da hakarete uğramış gibi yaptı.

İşin aslı, para kıtlığından dolayı oradan gitmem olanaksızdı ve bunun yanında, kaderimde bir değişikliğin gerçekleşmek üzere olduğu önsezisine sahiptim.

Şimdi sağlığım yerine gelmişti. Geceleri iyi uyuyor ve gündüzleri de çalışıyordum. Takdiriilahi memnuniyetsizliğini daha fazla ifade etmeye bir son vermişti ve çabalarımın hepsi başarıya ulaşıyordu. Doktorun kütüphanesinden rastgele bir kitap aldığım da, içinde tam da ihtiyacım olan bilgiyi bulabiliyordum. Örneğin, eski bir kimya kitabında altın yapmış olduğum sırada takip ettiğim sürecin sırrını buldum; yani böylelikle metalürji sayesinde, hesaplamalar ve benzeşimler yoluyla altın yapmış olduğumu ve insanların bunun yalnızca maden cevherinden çıkarılabilir bir şey olduğunu sanırken aslında her daim altın yaratmış olduklarını kanıtlayabiliyordum.

Konuyla ilgili bir makale Fransız bilim dergilerinden birine yollandı ve hemen kabul edildi. Bunu, gerçekleri inkâr edemediği zaman doğrudan benden duyduğu memnuniyetsizliği açığa

sermeyi yeğleyen doktora göstermek için aceleci davrandım.

Bunun ardından artık onun arkadaşım olmadığını kabullenmek zorundaydım zira benim başarım ona acı veriyordu.

12 Ağustos. Bir kitapçıdan defter gibi bir şey aldım. Nefis bir işlenmiş parlak deriyle kaplıydı. Dikkatimi çeken işlemenin tasarımını olmuştur zira ne tuhaftır ki bu içinde bir kehanet barındırıyordu. Bunun yorumu hikâyenin devamında verilecektir. Tam bir sanatkârlık eseri olan kompozisyonu, sol tarafta yeni yeşillenen bir dal tarafından etrafı kaplanmış yeni ayın ilk çeyrekliğini gösteriyordu; ayın içinden üç atın kafası çıkıyordu; bunun üzerinde bir defne dalı ve altında da üç adet şerit vardı (3 kere 3). Sağ taraftaysa içinden bir çiçek demetinin sallanmakta olduğu bir çan ve aynı zamanda güneşe benzer bir tekerlek vardı.

13 Ağustos. Saint Michel Sokağı'ndaki saat tarafından önceden belirlenen gün gelip çatmıştı. Bir şeylerin meydana gelmesi beklentisi içindeydim ancak bu boşunaydı. Yine de bir yerlerde bir şeylerin meydana gelmiş olduğu ve neticenin çok yakında bana iletileceği inancına sahiptim.

14 Ağustos. Yolda bir ofis takviminden koparılmış bir yaprak buldum. Üzerinde büyük karakterlerle 13 Ağustos tarihi yazılıydı (yine saatin söylediği tarih). Altındaysa, küçük karakterlerle şöyle diyordu: "İnsan içinde yapmayacağı şeyi gizli olarak da asla yapma." (Kara büyü!)

15 Ağustos. Karımdan bir mektup geldi. Kaderime lanet ediyor, beni halen sevdiğini söylüyor, çocuğumuzun onun yanında olduğunu ve onun hayrına aramızın iyileşmesini umduğunu belirtiyor. Vaktiyle benden nefret eden akrabaları, çektiğim ıstıraplara karşı kayıtsız değillermiş ve beni, büyükannesiyle birlikte taşrada yaşayan kızımı –o minik meleş- görmek için davet etmişler.

Benim için bu tekrardan hayatın içine çağrılmak demekti. Çocuğum, kızım, annesinin yerini almıştı. Bir ara kendisine zarar

vermeye hazırlanmış olduğum bu masum minik böcüğü kucaklamak için yanıp tutuşuyordum. Ona beni affetmesi için yalvarmak, hayatını minik, babacan ilgiler yoluyla daha mutlu kılmak istiyordum. Yıllardır içimde istiflediğim tüm şefkati ona sunmak hevesindeydim. Uzun ve şeytani bir rüyadan uyanıyormuşçasına, tekrardan doğmuş gibi hissediyordum. Tüm bunlarda, beni son derece ağır ama anlayışlı eliyle cezalandıran o acımasız Efendinin iyi niyetini görüyordum. İşte şimdi Eyüp Kitabı'ndaki o yüce ancak karanlık sözcükleri anlayabiliyordum: “Deyin ki mutlu olan kişi Tanrı tarafından yola getirilmiş olandır.”

Mutluydum vesselam zira o “ötekiler” için kendini öyle pek zahmete sokmazdı.

Tuna'ya gittiğimde karımı orada bulup bulamayacağımı bilmiyordum ve bunun benim için önemi pek azdı zira aramızda tarifsiz bir uyumsuzluk mevcuttu. Kutsal yolculuğum için hazırlandım; bunun bir kefarete yolculuğu olacağını ve beni yolda bekleyen yeni cefalar bulunduğunu gayet iyi biliyordum.

Otuz günlük işkence. İşkence odasının kapıları açılınca kadar bekleyecek az zamanım kalmıştı.

İşkenceci arkadaşşımdan herhangi bir tatsızlık olmadan ayrıldım. O yalnızca Takdiriilahinin elindeki bir maşaydı.

“Deyin ki mutlu olan kişi Tanrı tarafından yola getirilmiş olandır.”

Berlin'de bir taksi beni Stettiner'den alıp Anhalter İstasyonu'na götürdü. Bu yarım saatlik yolculuk benim için dikenli bir çitle sarılı olarak sürüklenmek gibiydi, can verdiği hatıralar sebebiyle kalbim delik deşikti. Evvela arkadaşım Popoffsky'nin vaktiyle ilk karısıyla birlikte, tanınırlıktan uzak ya da daha doğru bir deyişle görmezden gelinen biri olarak, yoksulluk ve ıstırap ile mücadele içinde yaşamış olduğu sokaktan geçtim. Artık hem karısı hem de çocuğu ölmüştü –her ikisi de şu sol taraftaki evde ölmüştü– ve aramızdaki arkadaşlık da çirkin bir düşmanlığa dönüşmüştü.

İşte sağ tarafta da birahane duruyordu, burası hem yazarların ve sanatçıların buluşma noktası hem de pek çok entelektüel ve şehvet cümbüşünün sahne aldığı yerd.

Hemen ileride Cantina Italiana vardı ki burası üç yıl önce nişanılımla sürekli buluştuğumuz yer ve aldığım ilk telif ücretini şaraba döktüğümüz mekândı.

Yeni evli bir çift olarak birlikte yaşadığımız Schiffbauerdamm ve Fulda Pansiyonu da orada duruyordu. Ve işte tiyatrom, kitapçım, terzim ve eczacım da şuracıktaydı.

Acaba şoförümü beni gecenin bu vaktinde hayaletler gibi ayağa kalkan hatıralarla örülü bu *via dolorosa*⁴⁷ içinden geçirmeye iten ölümcül itki neydi? Neden bilhassa Kara Domuz'un az ilerisindeki bu sokaktan geçmek istediğini aklım almıyordu; burası bir zamanlar bizim dinlence alanımızdı ve Heine⁴⁸ ile E.T.A. Hoffmann'ın⁴⁹ en sevdikleri uğrak olarak nam salmıştı. Ev sahibi de oradaydı; dışarı çıkmış, bir işaret levhası olarak asılmış canavar kafasının altındaki merdivenlerin üzerinde dikiliyordu. Bana

47 İsa'nın yargılanma yeri ile hükmünün infaz edildiği yer arasındaki yol. -ç.n.

48 1797-1856 yılları arasında yaşamış Alman romantik şairi. -e.n.

49 1776-1822 yılları arasında yaşamış, gizemli öyküleriyle tanınan Alman yazar. -e.n.

baktı ama beni görmedi. Yalnızca tek bir saniyeliğine içerideki avize, pencerenin önüne konulmuş yüzlerce şişe tarafından renklendirilen bir ışık yolladı dışarıya; hayatımın keder ve neşe, arkadaşlık ve aşk bakımından diğerlerinden daha bereketli bir senesine ait hatıralarını yatıştırdı böylece. Aynı zamanda tüm bunların geçip gittiğinin ve mazide kalması gerektiğinin son derece farkındaydım, ileride olacaklar için içimde yer açıyordum.

O gece Berlin’de uyudum ve sabah uyandığımda çatıların üzerinden gökyüzünün doğu tarafında karanfil çiçeği pembesi, gül gibi bir kızartının beni karşıladığını gördüm. Ardından ayrılımdan önceki akşam Malmö’de de aynı rengi görmüş olduğumu hatırladım. Şu an ayrılmakta olduğum Berlin, vaktiyle benim ikinci vatanımdı. Hayatımın *seconda primavera*’sını⁵⁰ burada geçirmiştim ki bu aynı zamanda geçirdiğim son bahardı. Anhalter İstasyonu’nda yalnızca hatıralarımı değil, bununla birlikte yeni bir bahar yaşama umudunu ve hiç ama hiçbir zaman geri gelmeyecek bir aşkı da arkamda bıraktım.

Gül pembesi kızarıklığın peşimi bırakmadığı Tabor’da bir gece geçirdikten sonra, Tuna boyunca Bohemian Ormanı içinden ilerledim. Burada demiryolu bitiyordu ve Danube’den ta Grein’a varan sınıra kadar ülkenin derinliklerinden yoluma at arabasıyla devam ettim. Yolum elma ve armut ağaçları, mısır tarlaları ve yeşil bayırlar arasından ilerliyordu. Nihayet uzakta, nehrin öte tarafındaki tepenin üzerinde, hiç ayak basmadığım şu kiliseyi gördüm; ne var ki burası o unutulmaz mayıs sabahında kızımın doğduğu kır evimizden görülen en dikkat çekici yerdi. Köylerin içinden geçtim, kaleleri ve manastırları arkamda bıraktım; bu öyle bir yoldu ki üzerinde pek çok pişmanlık şapeli, Çilehaneler, sunulmuş adaklar, yıldırımlar ya da ani ölümler gibi kazaları anmak için dikilmiş

50 (İt.) İkinci bahar. -e.n.

anıtlar vardı. Hiç şüphesiz ki bu kutsal yolculuğumda şimdiye dek katettiğim mesafenin sonunda, Golgotha'da çarmıha gerilmenin on iki durağını⁵¹ beni bekler halde bulacak olsam gerekti.

Aşağı yukarı her yüz metrede bir kafasındaki dikenli tacıyla çarmıha gerilmiş figür beni selamlıyor, cesaretimi arttırıyor ve Kutsal Haç ve ona ait ıstıraplar için bana sıcak bir karşılama sunuyordu.

Kendi nefsimi köreltmek için, gittiğim yerde karımın olmayacağını telkin edip durdum kendime ki işin aslı bunu zaten biliyordum. Ne var ki o orada bulunmayıp şu fırtınalı aile kavgalarını önleyemeyeceği için, artık onun daha yaşlı akrabalarından gelen misillemelere katlanmak zorunda kalacaktım. Onların evini en son terk ettiğimde şartlar o denli beterdi ki onlara veda etmekten bile geri durmuştum. Şimdiyse tekrardan huzura kavuşabileceğim ümidiyle cezalandırılmak fikrine boyun eğmiş olarak geri dönüyordum ve son köy ile son çarmıhı da geride bıraktığımda, içim halihazırda lanetlenmiş bir adamın çekeceği eziyetlerin beklentisiyle dolmuştu.

Onu terk ettiğimde kızım altı haftalık bir bebektir; şimdiyse iki buçuk yaşında minik bir kız olmuştur. İlk karşılaşmamızda suratında ciddi olmakla birlikte gaddar olmayan bir ifadeyle beni süzdü; ruhumu derinliklerine kadar deşiyor, herhalde onun uğruna mı yoksa annesi için mi geldiğimi anlamaya çalışıyordu. Kendinden emin hissettiğinde onu öpmeme izin verdi ve minik kollarını boynuma doladı.

Bu Dr. Faust'un uyanınca bir kez daha dünyevi bir varoluş kazanması gibiydi, ancak ondan daha tatlı ve daha saftı. Şu ufaklığı kollarımda tutmaktan, minik kalbinin benimkine doğru atışını hissetmekten hiç bıkmadım. Bir erkek bir çocuğu sevince bir

51 Golgotha, Kudüs'ün dış kısmında İsa'nın çarmıha gerildiği yerdir. On iki durak, bu idamın kiliselerde yer alan on iki (ya da on dört) resimden oluşan temsilini ifade etmektedir. -ç.n.

kadına dönüşür; kendi erkekliğini bir kenara atar ve Swedenborg'un, mekânı Cennet olanların cinsellikten azade sevgisi olarak tarif ettiği şeyi tecrübe eder. İşte Cennet için kendimi hazırlamaya böyle başlayabilirdim. Ne var ki öncelikle günahlarımın kefaretni ödemeliydim.

İşte durum kısaca buydu. Karım evli kız kardeşiyle birlikte başka bir yerde yaşıyordu; zira tüm aile mülkünün sahibi durumundaki büyükanne evliliğimizin sona ermesi gerektiği hükmünü vermişti. İhtiyar hanım nankörlüğüm ve birtakım başka sebepler yüzünden benden nefret ediyordu. Bana ait olduğu gerçeği hiç değişmeyecek olan çocuğumu görmek için buyur edilmiştim ve belirsiz bir süreliğine kayınvalidemin evinde misafir olarak kalabilirdim. Bu durumu mevcut haliyle kabullendim ve bunu memnuniyetle yaptım. Derinden dindar bir kadının nazik ve uyusal ruhuyla, kayınvalidem her şey için beni affetmişti.

1 Eylül, 1896. Ayrı kaldığımız iki yıllık süre boyunca karımın kullanmış olduğu odayı bana verdiler. Ben Paris'te kendi çilemi doldururken o işte tam burada eziyet çekmişti. Zavallı, gariban karım. Aşkî hafife alarak işlediğimiz suçun karşılığında mı çekiyorsunuz bu cezayı acaba?

Geçen gün akşam yemeğinde tuhaf bir şey oldu. Küçük kızım kendi yemeğini yiyemiyordu; velhasıl ben de ona yardım etmek istediğim için eline oldukça nazik bir şekilde ve tüm iyi niyetimle dokunuverdim. Çocuk feryadı bastı, elini çekti ve korku dolu gözleriyle bana baktı. Büyükannesi ona sorunun ne olduğunu sorunca şu yanıtı verdi:

“Canımı yaktı.”

Şaşkın ve tek kelime edemez vaziyette öylece kalakaldım. Zaten kasti olarak pek çok zarar vermiştim; şimdiyse bunu istemeden yapıyor olabilir miydim?

O gece rüyamda bir kartalın beni cezalandırmak için elimi galadığını gördüm. Ne için olduğunu bilmiyordum.

O sabah kızım geldi ve beni yumuşakça selamlayıp sevgiyle okşadı. Benimle birlikte kahve içti ve ben de ona resimli kitaplar gösterirken yazı masamda bir süre oturmasına müsaade ettim. Daha şimdiden iyi arkadaş oluvermiştik ve kayınvalidem de kendisine bu ufaklığın yetiştirilmesiyle ilgili yardım edecek biri çıktığını düşündüğü için zevkten dört köşeydi. Akşam olunca minik meleşim onun yatağa yatmasını izlemem ve ettiği duaları dinlemem için ısrarcı oldu. O bir Katolik'ti ve beni de kendisiyle birlikte dua etmeye ve istavroz çıkarmaya zorlayınca ona ne diyeceğimi bilemedim; zira ben, pek tabii ki bir Protestan'dım.

2 Eylül'de büyük bir gürültü patırtı koptu. Buradan birkaç kilometre ötede nehrin aşağı tarafında yaşayan kayınvalidemin annesi, benim oradan sepetlenmem için emir yollamıştı. Hemen orayı terk etmemi istiyor ve emirlerine uyulmazsa küçük kızı mirasından yoksun bırakmak tehdidini savuruyordu. Kayınvalidemin, kendisi de boşanmış olan ince ruhlu, iyi kalpli kız kardeşi fırtına dininceye kadar komşu bir köyde onunla kalmam için beni davet etti. Bu düşünceyle beni almak için eve geldi. İki kilometre uzunluğundaki bir tepeden yukarı çıktık ve zirveye ulaştığımızda, çevredeki dağların arasında kalmış olan dairesel bir vadinin manzarası ayaklarımızın altında uzanıyordu. Vadinin içinde de diken gibi çam ağaçlarıyla kaplı sayısız tepe volkan kraterleri gibi yükseliyordu. Bu huni şeklindeki vadinin tam merkezinde köy ve ona ait kilise duruyordu; dik bir kayanın üzerinde de ortaçağ hisarı gibi görünen kale vardı. Etrafa dağılmış olarak duran mısır tarlaları ve çayırlar mevcuttu, buraları sulayan akıntı kalenin alt kısmındaki boğazdan ilerleyerek geliyordu.

Kendine has bir özelliği olan, bu ender rastlanan manzarayı görünce içim hayretle doldu taşı. Burayı daha önce görmüş olduğum kafama dank etti; iyi ama nerede, nerede?

Tabii ya, Otel Orfila'daki o çinko banyoda, demir oksit yoluyla oluşmuş olan resimde. Bu aynı manzaraydı işte, en ufak bir şüphe yoktu.

Teyzem diyebileceğim bu hanımefendiyle beraber tepelerden aşağı köye doğru ilerledim; aynı zamanda bir fırın, kasap ve taver-naya ev sahipliği yapan bir binada üç odalı bir yeri vardı. Binanın tepesinde bir paratoner bulunuyordu çünkü geçen sene düşen yıldırım yüzünden çatı katı yanmıştı. En az kız kardeşi kadar dindar olan nazik teyzem beni bana ayırdığı odaya götürdüğünde, sanki bir hayal görüyormuş gibi eşikte öylece kaldım. Duvarlar pembeye boyalıydı, pembesi yolculuğum esnasında peşimi bırakmamış tan kızıllığıyla aynı tondaydı. Perdeler de pembeydi ve pencerelerin önü içeri giren ışığı renklendiren çiçeklerle doluydu. Her şey mis gibi tertemizdi ve saçığıyla birlikte duran eski, sayvanlı karyola tam bir bakireye layıktı. Tüm oda ve içerisinin döşenme tarzı bir şiirdi, yalnızca kısmen bu dünya üzerinde yaşayan bir zihnin ilhamına aitti. Hiç hac falan yoktu, sadece kötücül ruhları uzak tutmak için bir Kutsal Bakire figürü ve bir tas kutsal su vardı.

Beni utanç bastı. On yıldan fazla bir zaman önce gömmüş olduğu tek aşkının mezarı üzerinde bu tapınağı Kutsal Meryem hayrına kuran saf bir ruhun yaratısını kirletmekten korkuyordum. Tereddütlü laflarla onun asil teklifini geri çevirmeye çalıştım ancak nazik hanımefendi geri adım atmadı.

“Dünyevi sevgini Tanrı sevgisi yoluna ve şefkatini de kendi çocuğuna vermen sana iyi gelecektir. İnan bana, dikenlerden azade bu sevgi kalbini ferahlatacak, zihnini sakinleştirecektir ve Bakirenin koruması altında, gecelerin dinginleşir.”

Yaptığı fedakârlıklar karşısında hissettiğim minnetin bir işareti olarak elini öptüm ve evvelden bende olabileceği hiç aklımdan geçmemiş olan vicdan azabı hisleriyle teklifini kabul ettim; içten içe Güçlerin benim için bir erteleme imkânı sunacaklarına emin dim ki kendi iyiliğim için bana uygulamak niyetinde oldukları

cezalandırmaları şimdilik başka bir zamana bırakmış gibi duruyorlardı.

Bazı nedenlerden ötürü Saxen'de bir gece daha kalma hakkı tanıdım kendime ve oradan ayrılmayı ertesi güne bıraktım. Böylece teyzemle birlikte çocuğumun yanına dönmek üzere yola koyuldum ancak sokağa çıktığımızda gözüme çarpan şey, paratonerin çubuğu ve kablusunun tam olarak benim yatağımın bulunduğu nokta üzerinde sabitlenmiş olmasıydı.

Ne şeytan işi bir kem talih! Eziyetin seçilmiş kurbanı olduğumdan şüphe duymuyordum.

Daha da ötesi, penceremden görebildiğim tek manzaranın, bazıları bir ayağı çukurda olan hasta insanlar ve serbest kalmış suçlular tarafından kullanılan yıkık dökük bir ev olduğunu fark ettim. Ne üzücü bir yoldaşlık ve insanın gözünün önünde olmak için ne de kasvetli bir manzara!

Saxen'e geri geldiğimde eşyalarımı topladım ve oradan ayrılmak için hazırlandım. Kendisinden böylesine gurur duyar hale geldiğim kızımdan ayrılmaya mecbur kalmak bana acı veriyordu. Beni karımdan ve çocuğumdan ayıran ihtiyar kadının zalimliğine içereleyesim tuttu ve bir hiddet dalgası içinde onun yatağımın üzerinde duran yağlıboya tablosuna sıkılmış yumruğumu geçiriverdim. Bu harekete dudaklarımdan dökülen bir küfür de eşlik etti.

İki saat sonra köyde korkutucu bir gök gürültülü fırtına patlak verdi; çakan şimşekler birbirlerini kesiyor ve karanlık gökyüzünden yağmur boşanıyordu.

Ertesi gün Klam'a vardığımda gül pembesi odam benim için hazır bekliyordu; gelgelelim kafamı yukarı çevirdiğimde, teyzemin evinin üzerinde dolaşan ejderha şeklinde bir bulut gördüm. Daha da ötesi, komşu bir köye düşen yıldırımın yangın çıkardığını ve sağanak yağmurun kiliseyi harap ettiğini, ot yığınlarını mahvedip köprüleri alaşağı ettiğini öğrendim.

(10 Eylül'de oldukça şiddetli bir kasırğa Paris'i altüst etmişti. Bir ölüm sessizliğinin içinde Saint-Sulpice'in arka tarafındaki Lüksemburg Bahçeleri'nde başlamış, Châtelet Tiyatrosu ve Emniyet Müdürlüğü civarından ilerlemiş ve en son elli metrelik demir parmaklıkları söküp attıktan sonra Saint-Louis Hastanesi'nin önünde sona ermişti. Mevzubahis kasırğa ve onu önceleyen Jardin des Plantes'teki başka bir tanesi hakkında, teosofist arkadaşım bana şu soruları yöneltmişti:

“Kasırğa nedir? Nefret dalgaları mıdır, ıstırap kabartıları mı yoksa psişik güç salınımları mı?” Buna daha sonra şunu eklemişti: “Papus'un⁵² takipçileri kendi ürünleri olan tecellilerin farkındalar mı?”

Şans eseriymiş gibi görünmekle birlikte hiç de öyle olmayan bir şekilde, ona bir mektup yazmıştım ve aynı zaman zarfı içinde o da bana yazmıştı. Hinduların gizemleri içine dalmaya başlamışken, ona şu muğlak soruyu yöneltmiştim:

“Hindu rahipleri kasırgalar meydana getirebilirler mi?”

Gerçek şuydu ki büyü konusundaki ustaların bana işkence ettiğinden şüphelenmeye başlamıştım, ya altın yaptığım için ya da onlara boyun eğmeye bu denli inatla karşı çıkmam yüzünden. Aynı zamanda Rydberg'in *Germen Mitolojisi* ve Hiltén-Cavallius'un *Wärend och Wirdarne*⁵³ kitaplarını okumam sonucunda öğrenmiştim ki cadılar bazen bir fırtına ya da kısa, şiddetli bir rüzgâr dalgası görünümüne bürünerek eğleniyorlardı.

Swedenborg'un öğretileri üzerine yürüttüğüm çalışmanın öncesine denk gelen dönemde kafamın ne halde olduğuna biraz ışık tutmak için tüm bu şeylerden bahsediyorum.)

Pembe ve beyazlar içindeki tapınak hazırды ve Aziz ile onun müridi orada kalacaklardı; mürit ikisinin ortak vatanı olan yerden

52 Takma adı bu şekilde olan Fransız okültist, Gérard Encausse. -ç.n.

53 Güney İsveç'te bir bölge olan Wärend'in ve Wirdar adını taşıyan oradaki halkın kadim alışkanlıkları ve folkloru üzerine bir kitap.

buraya çağrılmıştı, sırf yakın zamanlarda kadınların doğurduğu tüm diğerleri arasında Tanrı inayetinin lütfuna en fazla mazhar olan şu adamın hatırasını canlandırabilsin diye.

Fransa İsveçlileri kutsamak için Ansgar'ı⁵⁴ göndermişti ve bin yıl sonra, müridi Saint-Martin'in⁵⁵ dolayısıyla Fransızları kutsaması için İsveç Swedenborg'u yollamıştı. Saint Martin cemiyeti yeni bir Fransa'nın kuruluşunda oynadığı rolü gayet iyi bilmektedir. Ne bu kelimelerin anlamını ne de milenyum içindeki bin yıllık zamanın önemini değersizleştirmeye kalkmayacaktır.

54 Hristiyanlığı Kuzey Avrupa'ya yayan aziz. -ç.n.

55 1743 – 1803, Louis Claude de Saint-Martin, Fransız teosofist.

Kayınvalidem ve teyzem tek yumurta ikizleri; karakterleri tam olarak aynı, hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları şeyler de, o yüzden biri diğerinin kopyası gibi duruyor. İkizlerden biri yokken diğeriyle konuştuğumda, o an orada olmayan ikiz de her zaman ne demiş olduğumu tam olarak biliyordu; böylelikle kendimi tekrar etmek zorunda kalmadan her ikisine de açılabiliyordum. Bu bakımdan onlar arasında bir ayırım yapmıyorum; zira bu, üsluba ve edebi biçime yönelik yüksekte atıp tutan bir roman değil.

Birlikte geçirdiğimiz ilk akşam onlara tarifi imkânsız deneyimlerimi itiraf ettim, kuşkularımı ve korkularımı anlattım. Tatmin olmuş bir havayla ikisi birlikte şöyle haykırdılar:

“Bir düşün sadece, sen bizim geride bıraktığımız aşamaya şimdi gelmiş bulunuyorsun.”

Onlar da dinle ilgilenmeye tıpkı benim gibi bir kayıtsızlıkla başlamış ve okültizm üzerine de çalışmışlardı. Bunun ardından uykusuz geceler, ölümcül ıstıraplarla dolu esrarlı hadiseler ve sonunda gece yarısı saldırıları gelmişti; böylelikle onların da kimi zaman deliliğin kıyısına kadar sürüklendikleri olmuştu. Göze görünmeyen gazaplar onların da yakalarını bırakmadan peşlerine düşmüştü, ta ki ikisi sonunda güvenli bir liman buluncaya kadar: din. Ne var ki oraya ulaşmalarından evvel koruyucu bir melek, yani Swedenborg’un ta kendisi, sahneye çıkmıştı. Kendileri, bir hata sonucu, benim aynı memleketten olduğum bu şahsiyetin öğretilerine aşına olduğumu düşünmüş ve cehaletim karşısında şaşkınlığa uğramışlardı. Bu iki iyi kadın bana eski bir Alman kitabı verdiler; gelgelelim arka planda tuttukları bir şey olduğunu ima edecek bir çekingenlikle yaptılar bunu.

“Alın ve okuyun ama korkmayın.”

“Neyden korkmayayım?”

Gül pembesi odamda tek başıma kaldığımda, kitabı rastgele bir yerinden açıp okumaya başladım.

Gözlerim bir Cehennem tasvirine iliştiği zaman neler hissettiğimi hayal etmeyi okura bırakıyorum; ayrıca bunun içinde Klam'daki manzarayı, sanki Doğadan alınıp çizilmiş gibi duran çinko küvetimdeki manzarayı gördüm. Bitişikteki vadi, çamlı tepeler, koyu ormanlar, oyuktan akarak gelen akıntı, köy, kilise, yıkık dökük ev, gübre yığınları, çamur birikintileri, domuz ahırları, hepsi oradaydı işte.

Cehennem mi? Ne var ki hayali bir kavram olarak Cehenneme derin bir küçümsemeyle bakacak şekilde yetiştirilmiştim ben; modası geçmiş tüm diğer önyargılarla birlikte çürüğe ayrılmış bir şeydi bu. Yine de şu gerçeği yadsıyamazdım ki elimden gelen tek şey, ebedi lanetlenmeyi bu yeni yoldan açıklamaktı: Biz zaten Cehennemdeyiz. Cehennem olan dünyanın kendisi, bizimkinden daha yüksek bir zekâ tarafından bizim için inşa edilmiş bu hapis-hanede diğerlerinin mutluluğuna zeval getirmeden tek bir adım bile atamıyorum ve benim dostum olan yaratıklar da bana ıstırap vermeden kendi mutluluklarının tadını çıkaramıyorlar.

İşte böylelikle Swedenborg, muhtemelen bunun farkında olmadan, Cehennemi tarif etmeye çalıştığında bizim dünyadaki hayatımızı tasvir ediyor.

Cehennem ateşi, bu dünyada kendimize isim yapma arzudur. Güçler içimizdeki bu arzuyu uyandırır ve lanetli olanların hedeflerine ulaşmalarına izin verir. Ne var ki dileğimiz yerine gelip amaca erişildiğinde, her şey değersizleşir ve zaferimiz anlamsız hale gelir. Beyhudeliklerin beyhudeliği, hepsi beyhude. Sonra, ilk düş kırıklığımızın ardından, Güçler arzu ve hırsın ateşini harlarlar. Bununla birlikte bizi en fazla zehirleyen şey doyrulmamış açlık değil tatmin edilmiş açgözlülüktür ki bu bizi her şeye karşı bir mide bulantısıyla baş başa bırakır. İşte bu yüzden Şeytan her dileğinin yerine getirilmesi yoluyla ebedi bir cezaya

mahkûm edilmiştir; her dileği anında yerine gelir ki böylece artık hiçbir şeyden zevk alamaz olur.

Swedenborg'un Cehennem tasvirini *Germen Mitolojisi* içinde bahsedilen azaplarla kıyasladığımda, aralarında su götürmez bir benzerlik olduğunu gördüm; gelgelelim kişisel olarak benim için esas mühim olan, bu iki kitabın aynı anda başımı döndürmüş olduğu gerçeğiydi. Cehennemdeydim ve dibine kadar lanetlenmiştim. Geçmiş hayatımı şöyle yakından bir tetkik edip çocukluğumu düşündüğümde, onun bile bir hapis cezası, bir engizisyon mahkemesi gibi geçmiş olduğunu gördüm. Masum bir çocuğun maruz kaldığı işkenceler, şimdikinden önce bir varoluşumuzun bulunduğunu, oradan kopartılıp buraya kendimizin bizzat hatırlamadığı eski kabahatlerimizin neticesine katlanmak için yollandığımızı varsaymak dışında başka hiçbir şekilde açıklanamazdı. Sıklıkla başıma musallat olan pısrıklığım yüzünden, Swedenborg okumamın üzerimde bırakmış olduğu etkiyi ruhumun en ücra köşelerine ittim. Mamafih Güçler artık bana huzur yüzü göstermeyecekti.

Köyün civarında bir yürüyüşe çıktığımda, minik akıntı beni iki tepenin arasındaki oyuğa götürdü. Parçalanmış kaya kütlelerinin arasında bulunan hakikaten muhteşem giriş kısmı, tuhaf ve dayanılmaz cazibesiyle beni içine çekti. Viran durumdaki kalenin bulunduğu kayalığın dikey kısmı, doğruca dibe doğru geliyor ve tam akıntının değirmen oluşuna dönüştüğü yerdeki oyuk için bir kapı oluştuyordu. Şu doğanın işine bakın ki kayanın tepesi bir Türk kafasına benziyordu; o denli benziyordu ki civardaki herkes bunu fark etmişti.

Altında, kayaya yaslanmış şekilde, değirmencinin yük arabası duruyordu. Kapı tokmağında bir keçi boynuzu asılıydı, arabaları yağlamak için gerekli yağ içinde duruyordu ve hemen yakında, duvara yaslanmış şekilde duran bir katırtırnağı vardı.

Tüm bunlar tamamıyla doğal ve olması gerektiği gibi olmasına

rağmen, keçi boynuzu ve katırtırnağını, cadıların alameti olan şu iki şeyi tam oraya ve bilhassa bu sabah benim yolumun üzerine hangi iblisin yerleştirdiğini kendime sormadan duramıyordum.

Karanlık, nemli patikadan yürümeye kesin bir huzursuzluk hissi eşliğinde devam ettim ve alışılmadık bir görüntüsü olan ahşap bir binanın önüne gelince tak diye durdum. Burası alçak ve enlemesine uzundu, altı adet fırın kapağına sahipti. Fırınlar!

Yüce Tanrım, şimdi nereye gitmem gerekiyordu peki?

Günahkârların, hazinelerin topluca ateşler içinde kızardığı Dante'nin Cehennemi'nin imgesi canlandı gözlerimde... Ve ona ait altı fırın kapağı. Bir kâbus muydu bu? Hayır, sıradan bir gerçeklikti; domuz ahırından gelen leş gibi bir koku, çamur akıntısı ve guruldamalardan oluşan bir koro da bunu tastamam, açıkça ortaya koyuyordu.

Tam Türk'ün kafasının altında, değirmen evi ile, bir duvar oluşturan kayanın arasında yol dar bir geçide dönüşüyordu. Yürümeye devam ettim ancak arka tarafta devasa bir Danimarka çoban köpeği çarptı gözüme; kurt rengindeydi, görüntüsü Paris'teki Santé Sokağı'nda yer alan stüdyonun muhafızlığını yapmış olanla aynıydı.

Geriye doğru birkaç adım attım, ardından Jacques Coeur'un lafı geldi aklıma: "Cesur bir yürek için imkânsız olan hiçbir şey yoktur." Ve hızla dar sokağa doğru ilerledim. Kerberos beni görmezden geldi ve ben de çift sıra halindeki alçak, kasvetli evlerin arasından yürüdüm. Horoz ibiğine sahip kara bir tavuk vardı. Uzaktan güzel gözüken ve alnında kan kırmızısı, yarımaya benzer bir iz taşıyan bir kadın vardı; gelgelelim yanına yaklaştığımda, dişlerinin dökük ve çok çirkin olduğu ortaya çıktı.

Şelale ve değirmen tekerleğinin çıkardığı gürültü, Paris'teki o sıkıntılı ilk gecelerden itibaren kulaklarımda çınlayıp duran vızıltıyla aynıydı. Yalancı melekler kadar beyaz olan değirmen işçileri makineyi infaz görevlileri gibi idare ediyor ve büyük çark aşağı

giden suyu tekrar ve tekrar yukarı göndermek şeklindeki Sisifos-
çu görevini yerine getiriyordu.

Biraz daha ileride nalbant vardı; demirci maşaları, kıskaçlar, balyozlarla silahlanmış olan kirli ve çıplak demirciler ateşin, kıvılcımların, kızgın demirin, eritilmiş kurşunun önünde duruyor ve etraftaki şamata başımı döndürüp kalbimin yerinden çıkacakmış gibi zonklamasına sebep oluyordu.

Ardından biçmek için bir makine ve ona ait devasa testere geldi; raf üzerinde uzanmış duran dev kütükleri kıtır kıtır keserken dişlerini gıcırdatıyordu ki bu sırada onlardan da zemindeki çamur deryasına renksiz bir kan dökülüyordu.

Bardaktan boşalır gibi yağan yağmurlar ve hortumlar tarafından harap edilmiş dağ geçidi, akıntının güzergâhını takip ediyordu. Kayıp ayağımı incitmeme yol açan sert çakıl taşlarının üzerini, seller nedeniyle griye benzeyen yeşil bir balçık kaplamıştı. Su yolunun karşısına geçmek istiyordum; ne var ki tahta köprüünün yerinde yeller esiyordu ve ben de kayalığın oyulmasıyla oluşmuş boşlukta sarkan bir çıkıntının altında durmak zorunda kaldım. Aşağıda duran Kutsal Bakire imgesinin üzerine neredeyse düştü düşecekti, sanki burayı olduğu haliyle tutan tek şey onun kutsal ve narin omuzlarıydı.

Geldiğim yoldan geri döndüm; bir araya getirildiklerinde, dudak uçuklatıcı olmakla beraber hiç de doğaüstü olmayan bir büyük resim oluşturan tesadüfi rastlaşmalar dizisini düşünmeye dalmıştım.

Gül pembesi odamda sekiz günü ve geceyi sakince geçirdim. Kızımın günlük ziyaretleri ruhuma huzur verdi. O beni seviyordu, ben de onu; zira o bana karşı her zaman nazikti, oysa akrabalarım bana sanki fakir, şımarık bir çocukmuşum gibi yaklaşıyorlardı.

Günlerimi Swedenborg okuyarak geçiriyordum ve tasvirlerinin gerçekçiliği karşısında kendimden geçmiştim. Tüm

gözlemlerimi, tüm izlenimlerimi ve fikirlerimi, her şeyi ama her şeyi orada buluyordum; bu yüzden onun tasavvurları gerçekten tecrübe edilmiş, hakikaten insani belgeler görüntüsüne sahipti. Körü körüne imandan eser yoktu. Kişinin tek yapması gereken okumak ve orada yazan şeyi kendi tecrübesiyle kıyaslamaktır.

Şu an elimde olan baskının yalnızca seçmelerden oluşması talihsizlikti. Ruhsal hayatımızın temel bilmecelerinin cevaplarını ancak çok sonraları, *Arcana Coelestia*'nın eksiksiz basımının elimine geçmesiyle birlikte keşfedebilecektim.

Bu sırada, Tanrı'nın var olduğu ve günahkârları cezalandırdığı yolundaki kanaat bende birtakım kuşkular uyandırmıştı; ne var ki bunların ortasındaiken Swedenborg'dan bazı satırlar içimi rahatlatıyordu ve kibrim ve kendimi temize çıkarma yeteneğim dakika kaybetmeden hortlayıverdi. İşte böylelikle bir akşam, kayıvalideme alışıldık itiraflarımdan birini yaparken, ona şöyle dedim:

“Gerçekten benim lanetli olduğuma mı inanıyorsun?”

“Hayır ama yine de şimdiye dek seninki gibi bir insan yazgısıyla hiç karşılaşmış değilim. Seni Tanrı'ya yöneltecek doğru yolu henüz bulmadığına eminim.”

“Ancak” dedim, “Cennete ulaşmak konusunda Swedenborg'un vecizlerini hatırlıyor musun? İlk sıraya, yüce bir hedefe dönük olarak hükmetme arzusunu koyuyor. İşte bu benim karakterimin en baskın özelliği, gerçi hiçbir zaman şeref madalyaları ya da mutlak iktidar için mücadele etmedim. Ardına, ortak iyiliğin geliştirilmesine yönelik refah ve servet sevgisini koyuyor. Benim hiçbir zaman kâr elde etmekle ilgilenmediğimi ve paradan tiksindiğimi biliyorsunuz. Şimdi ya da sonra, olur da altın yaparsam, bu yoldan kazanacağım tüm paranın insancıl, bilimsel ve dinsel amaçlara hasredileceğine dair, Güçlere en kutsal yeminimi verdim. En son da izdivaç sevgisi geliyor. Söylememe gerek var

mı bilmem ama gençliğimden beri, bir kadına yönelik hissettiğim her türlü sıcak duygu evlenme ve aile hayatı fikirleri etrafında yoğunlaşmıştır. Şayet hayat benim için halen hayatta olan bir adamın boşanmış olduğu eski eşiyle bir evlilik yürütme bah-tını uygun gördüyse, bu yalnızca Kaderin havsalamın almadığı bir ironisidir. Bekârlık hayatımın derbederliklerine gelince, onlar sayılmaz.”

İhtiyar kadın bir süre düşünceli oturdu, sonra şöyle dedi:

“Söylediğin şeylerdeki hakikati inkâr edemem. Kitaplarını okuduğumda, onların içinde zirveleri hedefleyen ancak kendine rağmen başarısız olan bir ruh gördüm. Başka bir dünyada işlemiş bulunduğun günahlardan dolayı cezalandırılıyor olduğuna şüphe yok. Herhalde önceki bir varoluşunda müthiş bir insanlık düşma-nıydın ve işte bu yüzden, cezanın tamamlanması için gerçekten ölmenden önce binlerce kez ölüm azaplarına katlanmak zorunda kalacaksın. Şimdi biraz dindar olmuşsun ya, bu iyi yolda devam et.”

“Bana ibadetine bağlı bir Katolik olmam gerektiğini mi söyle-meye çalışıyorsun?”

“Elbette.”

“Ama Swedenborg kişinin atalarına ait dini reddetmesinin yanlış olduğunu söylüyor, zira her birey kendi halkının doğduğu ruhani bölgeye aittir.”

“Katolik dini onun peşine düşen herkese ihsan edilmiş yüce bir inayettir.”

“Ben o kadar yüce olmayanına da razıyım. En kötü şartlar altında bile mahşer yerinde Yahudiler ve Müslümanların arkasında durmaya hazırım ki hiç şüphesiz, onlar da orada olacaklar. Ben alçakgönüllülüğe inanıyorum.”

“Sana bağışlanmak sunuluyor, doğumdan gelen hakkın ola-rak. Sense gidip saçma sapan şeyleri seçiyorsun.”

“‘Uşağın Oğlu’⁵⁶ için mirastan en büyük payı alma hakkı mı

56 Strindberg’in özyaşamöyküsünün başlığı.

dediniz? Aman ne büyük, ne büyük onur bu böyle!”

O andan itibaren, Swedenborg tarafından iyileştirilmiş olarak, tekrardan kendimin Eyüp olduğunu hayal etmeye başladım; kötülere namuslu bir adamın adaletsizce uygulanan eziyete nasıl katlanabileceğini göstermek için Tanrı tarafından sınava tabi tutulan, hakşinas ve kabahatsiz adamdım.

Bu anlayış zihnimde kendini iyice oturttu ve dindarca bir ihtiyaçla kabardıkça kabardım. Başıma gelen felaketlere sanki bunlar iyi şeylermiş gibi böbürleniyor ve hiç durmadan şöyle haykırıyordum: “Bakın ne kadar eziyet çektim!” Akrabalarım tarafından gördüğüm iyi muameleye hayıflanıyordum. Gül pembe odam bana yapılmış acı bir şaka gibiydi; insanlar da bana nezaket göstererek ve ince ince benimle ilgilenerek çektiğim samimi acıyla dalga geçiyorlardı. Kısaca, ben seçilmiş olanlardan biriydim; Swedenborg böyle demişti ve bu yüzden, Tanrı tarafından korunduğuma emin olarak, iblislere meydan okudum.

Gül pembe odada kalmaya başlamamın sekizinci gününde, Tuna kıyılarının aşağı taraflarındaki büyük-büyükannenin hastalandığı haberini aldık. Kusma, uykusuzluk ve gece vakti kalp sıkışmalarının eşlik ettiği bir tür karaciğer yetmezliğinden mustarıptı. Yanında kaldığım teyze onun başucunda beklemek üzere çağırılmıştı, böylece ben de yeniden kayınvalidemin Saxen'deki evine davet edildim.

İhtiyar kadının bunu yasaklamış olduğunu söyleyerek itiraz ettiğimde, onun beni uzaklaştırma kararını geri çekmiş olduğu ve canım nerede isterse orada kalabileceğim söylendi bana.

Böylesine cadaloz bir kadının birdenbire fikrini değiştirmesine oldukça şaşırdım ancak olayların gidişatının böylesine arzu edilir bir yola girmiş olmasını, onun başına gelen musibete bağlamaya girişmedim.

Ertesi gün hasta kadının durumunun kötüleştiğini söylediler bana. Kayınvalidem bir barışma nişanı olarak bana kendi annesinin gönderdiği bir buket çiçeği verdi ve ihtiyar kadının, karnında bir yılan olduğu ve tabiatı itibariyle buna benzer saçma fikirlerin hülyasına kapıldığını söyledi.

Daha sonra öğrendik ki hasta kadının 2000 markı çalınmıştı ve kendi özel hizmetçisinden şüpheleniyordu. Hizmetçi ise haksız yere kendisinden şüphelenilmesine o denli içerlemişti ki hanımını, iftira attığı için dava açmakla tehdit ediyordu. Bu sebepten ötürü, huzur içinde ölebilmek uğruna dünyadan elini eteğini çekmiş bu umutsuz yatalak, artık sakın bir yuvaya bile sahip değildi.

Onun evinden gelen her elçi bize çiçek, meyve, oyun, sülün, tavuk ya da turnabalığı getiriyordu.

Acaba ona darbeyi indiren şey ilahi adaletti de hasta kadın bunun farkına mı varmıştı? Acaba bir keresinde sonunda hastaneye düşmeme sebep olan yola beni itenin kendisi olduğunu mu hatırlamıştı? Yoksa batıl inançlı mıydı? Benim ona büyü yapma gücüm olduğuna inanıyor ve tüm bu hediyeler de büyücüye intikam açlığını dindirmesi için sunulmuş ateşli kurbanlar mı oluyordu?

Aksi gibi tam o sıralarda Paris'ten gelen, büyüyle ilgili bir kitap geçmişti elime. Ondan efsunlama denen pratik hakkında birkaç şey daha öğrenmiştim. Kitabın yazarı okurlarını yalnızca zarar vermeye dönük kara büyüleri kullanmaktan sakınmakla töhmet altında kalmaktan kurtulamayacakları konusunda uyarıyordu. Kendi şeytani arzularına gem vurmaliydılar, ki bunlar kendi başlarına bir kişi üzerinde etki doğurmaya muktedirlerdi, böyle bir kişi gerçekte mevcut olmasa dahi.

Bu bilginin iki uçlu bir neticesi vardı. Evvela, içinde bulduğumuz mevcut durumdan dolayı vicdanımı sızlatıyordu zira bir hiddet dalgası içinde lanetler yağdırmış ve yumruğumu ihtiyar kadının portresine indirmiştim; ikinci olarak da bizzat kendimin gizliden gizliye menfur eylemlerin nesnesi haline getirildiğim

yolundaki eski şüphelerimi canlandırıyordu.

Bir elde pişmanlık, ötekinde korku; işte bu iki çark dişlisi beni içten içe yiyordu.

Swedenborg'un Cehenneme dair çizdiği resim şöyledir: Lanetlenmiş varlık büyüleyici güzellikteki bir yere yerleştirilir, oradaki hayatın tadına varır ve kendisinin seçilmişler arasında olduğuna inanır. Bir bir tüm zevkler duman misali uçup gitmeye başlar ve sefil yaratık kendisinin perişan bir mezbeleğe kapatılmış olduğunu fark eder, etrafı pislikle çevrilidir (hikâyenin devamına kulak kesilin).

Elveda, gül pembesi oda! Kayınvalidemin odasının bitişiğinde ki büyük odaya girdiğimde, buradaki ikametimin uzun sürmeyeceğini iliklerime kadar hissediyordum. Aslına bakarsanız fiiliyat itibariyle, kişinin varoluşunu zehirleyebilecek bilumum ıvır zıvır şey, elimdeki çalışmanın gerektirdiği huzuru yok etmek amacıyla artık bir komplo etrafında birleşmiş bulunuyordu. Ayağımın altındaki tahta döşemeler sallanıyordu, sandalye sendelemekteydi, masa dingildiyordu, komodin eğik duruyordu, yatak gıcırdayor ve mobilyanın geri kalanı da odanın içinde yürüdüğüm zaman titriyordu. Lamba duman çıkarıyordu; mürekkep şişesinin ağzı çok dardı ve bu yüzden kalem sapı mürekkebe batmıştı. Burası gübre, çöp, sülfürlü hidrojen, amonyum sülfat ve karbon disülfat kokan bir taşra villasıydı. Domuzlar, buzağılar, tavuklar, hindiler ve kumruların curcunası tüm gün boyunca devam ediyordu. Sinekler ve arılar beni gün içinde, sivrisinekler de gece vakti gıcık ediyordu.

Köydeki bakkalda satın alınacak neredeyse hiçbir şey yoktu. Daha iyisi olmadığından, ellerindeki mürekkeple idare etmek zorundaydım; o da karanfil pembesiydi. Bir başka tuhaf şey de bir paket sigara kâğıdının, geri kalan yüzlerce beyaz kâğıdın arasında pembe bir tane barındırmasıydı. Pembe! Bu kısık bir

ateşin üzerinde kavrulmak gibiydi; her ne kadar büyük acılara dayanmaya alışkın olsam da bu küçük iğne batıkları yine de canımı çok yakıyordu, kayınvalidemin her isteğimi yerine getirmeye çalışmasına rağmen yine de tatmin olmadığımı düşünmesi de üstüne tuz biber ekiyordu.

17 Eylül. Gece uyandım ve köy saatinin on üç kez çaldığını duydum. Birdenbire bilindik elektriklenme hisleri geri geldi, aynı zamanda üstümdeki çatı katında bir gürültü olduğunu fark ettim.

19 Eylül. Çatı katını araştırmak için yukarı çıktım, burada bulduğum bir düzine çıkırık aklıma elektrik makinelerini getirdi. Kocaman bir sandığın içini açtım; siyaha boyanmış beş adet çubuk dışında bomboştu. Hangi niyetle orada olduklarını bilmiyordum, ancak sandığın dibinde bir pentagram oluşturacak şekilde dizilmişlerdi. Bu numarayı bana çeken kimdi ve bu ne anlama geliyordu? Soruşturma cüreti göstermem ve esrar çözülmeden kalır.

Gece saat on ikide, ikiye kadar süren korkutucu bir fırtına patlak verdi. Genelde fırtınanın şiddeti kısa bir süre içinde diner ve sonra da uzaklaşırdı; ancak bu seferki tam iki saat boyunca benim köyden gitmedi ve bunun kişisel olarak bana yönelmiş bir saldırı olduğundan, her şimşegin aslında beni hedef almakla birlikte isabetsiz kalmış olduğundan şüphe duymuyordum.

Her akşam kayınvalidem bana civarda olup bitenleri bir bir sayıp döküyordu. Ailevi ve başka türden trajedilerden oluşan ne devasa bir yığın! Zina eylemleri, boşanmalar, akrabalar arasındaki davalar, cinayetler, hırsızlıklar, tecavüzler, ensest ilişkiler, iftiralar. Kaleler ve villalar, pek tabii bunun yanında kulübeler de her cinsten çürümüşlüğe ev sahipliği yapıyordu ve ben ne zaman çıkıp yollarda yürüsem Swedenborg'un Cehennemi'ni düşünüyordum. Dilenciler, her iki cinsiyetten deliler, hasta ve sakatlar ana caddenin yan tarafındaki hendekleri dolduruyordu; ya bir haçın

dibinde ya da Kutsal Bakire'nin yahut bir şehidin resminin önünde diz çökmüş olarak.

Gece olunca uykusuzluk ya da kâbuslardan mustarip şu talih-sizler, onlara uyuma kudretini yeniden kazandıracak bir yorgunluk eşiğine ulaşmak amacıyla, tarlalarda ya da ağaçlıklarda dolanmaya başlıyordu. Bu dertli yaratıklar arasında üst sınıflardan insanlar, iyi eğitilmiş kadınlar vardı – neden olmasın, cemaatin papazı bile oradaydı!

Evimizin oldukça yakınında düşmüş kadınlar için tevkif evi olarak hizmet gören bir rahibe manastırı vardı. Aslına bakılırsa burası en sert kurallarla yönetilen gerçek bir kodesti. Kış vaktinde, eksi yirmi derece sıcaklık şartlarında, hapistekiler hücrelerindeki buz gibi yassı döşeme taşlarının üzerinde uyumak zorunda kalıyorlardı ve ateş yasak olduğu için, elleri ve ayakları çatlak soğuk şişlikleriyle kaplanıyordu.

Bu kadınlar arasında bir papazla günah işlemiş bir tanesi vardı, ölümcül bir günahı bu. Pişmanlıktan canı çıkmış ve umutsuzluğa kapılmış olarak, günah çıkarıcı rahibe gitmişti; ancak adam onun itirafını dinlemeyi ya da onun için tören yapmayı reddetmişti zira ölümcül günahın cezası lanetlenmektir. Ardından sefil kadın aklını kaybetmiş ve şimdiden öldüğü hülyasına kapılmıştı. Köyden köye dolanıyor, ruhbanlığı merhamet etmeye ve onun kutsal toprağa gömülmesine izin vermeye çağırıyordu. Aforoz edilmiş ve yem olmuş haliyle, bir geyik gibi bir şu yana bir öbürüne gidiyor ve insanlar da onu gördüklerinde istavroz çıkarıp şöyle diyorlardı: “İşte lanetli olan geçiyor!”

Ruhunun şimdiden sonsuz ateşin azabında olduğundan kimsenin şüphesi yoktu; bu sırada hayaleti yeryüzü üzerinde, ürkütücü bir ibret olması için, ayaklı bir ceset olarak dolaşıyordu.

Aynı zamanda bana sözü edilenler arasında ruhu şeytan tarafından ele geçirilen bir adam da vardı ki talih-siz mahlûkun karakteri değişime uğramış ve kendi iradesi dışında küfürler

ederek ortalıkta dolanmaya başlamıştı. Uzun zaman bir ruh kovucu aranmasının ardından, sonunda genç bir Fransisken keşişi bulmuşlardı ki kendisi bir bakirdi ve kalbinin saflığıyla meşhurdur. Kendisini bu görev için perhizler ve ezalarla hazırladı; büyük gün geldiğinde, ruhu ele geçirilmiş adam kiliseye götürüldü ve burada tüm cemaatin önünde itirafta bulundu. *Coram populo*⁵⁷. Ardından genç keşiş dualar ve yakarmalar yoluyla sabahdan işe koyuldu, ta ki nihayet Şeytanı defetmeyi başardığı gece vaktine kadar. İblis öyle bir kaçıp gitmişti ki izleyenler sonrasında bunun lafını açmaya cüret edememişti. Bir yıl sonra, Fransisken öldü.

Böyle hikâyeler ve bundan daha da beter olan benzerleri, bu bölgenin mukadderatının bir cezalandırma mekânı olmak olduğuna ve buradaki taşra ile Swedenborg'un tasvir ettiği Cehennemi konumlandığı yerler arasında mistik bir çakışma bulunduğuna yönelik inancımı daha da kuvvetlendirdi. Acaba Avusturya'nın bu aşağı kısımlarını ziyaret etmiş ve Napoli'nin güneyindeki bir bölgeyi tasvir etmiş olan Dante gibi, çizdiği cehennemleri buradaki hayattan mı çıkarmıştı?

Çalışmalarımı ve incelemelerimi sürdürdüğüm on dört günün ardından, barınağımdan sürüklenerek çıkarıldım. Sonbaharın yaklaşmasıyla beraber, hem teyzem hem kayınvalidem Klam'a taşınmak istediler; böylece kampı dağıttık. Kendi bağımsızlığımı korumak için, kızımın yaşadığı yerin oldukça yakınında iki oda bir mutfaklı minik bir kulübe kiraladım.

Yeni meskenime sahip olduğum günün akşamında korkutucu bir fiziksel tedirginlik hissettim, sanki bizzat havanın kendisi zehirli gibiydi. Annemi görmeye gittim ve ona şöyle dedim: "Eğer bu gece orada uyursam yarın beni yatağımda ölü bulursunuz. Evsiz bir adama tek geceliğine barınak sağlayın, canım Anneciğim."

57 (Lat.) Umumun önünde. -ç.n.

Gül pembe oda derhal bana ayrıldı ancak görünce şaşır-
dım. Aman Tanrım, teyzem taşındığından beri burası nasıl bir
dönüşümden geçmişti! Siyah mobilyalar, açık kalmış ağız gibi
duran boş rafları olan bir kütüphane, uzun, dar, hayalet gibi siyah
dökme demirden bir soba vardı, çiçekler pencerenin önünden
kalkmıştı ve her taraf semenderler ve ejderhalar gibi kasvetli ve
fantastik şekillerle süslenmişti. Öyle ahenksiz bir izlenim veriyor-
du ki kendimi epey hasta hissettim. Aslına bakılırsa her şey sini-
rime dokunuyordu çünkü ben oldukça düzenli alışkanlıkları olan
bir adamdım ve saati saatine yaşamayı seviyordum. Ne kadar üz-
gün olduğumu saklamak için elimden geleni yapsam da annem
gizli düşüncelerimi nasıl okuyacağını biliyordu.

“Hiç tatmin olmaz benim çocuğum.”

Elinden geleni ardına koymuyordu ve bundan da ötesi, bunu
beni memnun etmek için yapıyordu; ne var ki bir nifak ruhu her
daim araya çomak sokuyordu ve işleri yoluna koyacak hiçbir şey
yok gibiydi. Zevklerimin ve alışkanlıklarımın neler olduğunu ha-
tırlamaya çalışıyordu ancak işler hep yanlış gidiyordu. Örneğin,
benim dana beyni ve kahverengi tereyağından daha fazla tiksini-
diğim pek az şey vardır.

“Bugün acayip iyi bir şey var elimde, sırf seni memnun etsin
diye” diyecekti.

Ve ardından önüme dana beyni ve kahverengi tereyağı koya-
caktı. Onun bir hata yapmış olduğunun farkına varacak ve oturup
yiyecektim; gelgelelim öyle isteksizdim ki hiçbir şen şakrak mu-
habbet bunu saklayamazdı.

“Hiçbir şey yediğin yok senin!”

Ve sonra tabağımı önümden alıverecekti.

Bu kadarı çok fazlaydı. Eskiden tüm talihsizliklerimde kadın
fesadının parmağı olduğunu düşünürdüm; ancak bu kadının ma-
sum olduğunu fark ettim ve asıl müsebbibin Şeytan olduğuna ka-
rar verdim.

Gençlik zamanlarımdan beri sabah yürüyüşlerim, o günkü çalışmalarım için tefekkür etmeye hasredilmiştir. Hiçbir zaman birinin bana eşlik etmesine izin vermedim, karımın bile.

Gerçek şu ki sabahları zihnim bir denge halinin ve esrikliğe yaklaşan bir genleşme hissinin tadını çıkarıyor. Yürümüyorum aslında, uçuyorum. Vücudum ağırlıktan yoksun oluyor, efkârım buharlaşıyor ve saf ruhtan ibaret hale geliyorum. Bu benim için içe dönük yoğunlaşma, dua, tapınma saati.

Ancak şimdi her şeyi feda etmek, kendimi ve en meşru tercihlerimi bir kenara bırakmak zorunda olduğum için, Güçler beni geriye kalan son ve yücelerin yücesi bu zevkten de mahrum bırakmanın bir yolunu bulmuşlardı – küçük kızım bana eşlik etmek istiyordu.

Onu sıcak bir şekilde kucaklayarak bundan vazgeçirmeye çalıştım ancak o benim kendi düşüncelerimle bir başıma kalmaya ihtiyacım olduğu mazeretini bir türlü anlayamıyordu. Ağlamaya başladı ve böyle olunca ona kıyamayacağım için onu da yanıma aldım, ancak kendi haklarımın bu şekilde istismarının devam etmesine izin vermeyeceğim konusunda kafamı netleştirmiştım. Bir çocuk elbette büyüleyicidir, doğal oluşu, gamsızlığı, en minik şey karşısında dahi minnettar kalışı bakımından çekicidir; tabii kişinin uğraşacak başkaca hiçbir şeyi yoksa. Ancak kişi kendi düşüncelerine gömüldüğünde, kendini soyutlamış ve dalgın haldeyken, sonu gelmeyen soruları, hayalleri ve kaprisleriyle bir ufaklık insan için dehşet bir ruh katili haline gelebilir pekâlâ! Düşüncelerimin kıskanç bir âşığı olan minik kızım, ağzını açmasının akıllıca bitleştirilmiş bir fikirler şebekesini en iyi şekilde yerle bir edebileceği anı bekliyordu. Hayır, elbette bunu kasten yapmıyordu; masumane bir minikliğin karşısında her zamanki gibi kasti bir entrikanın kurbanı olduğuma dair yanılısamamın ıstırabını yaşıyordum.

Yavaşça tırmanmakla yetindim, artık uçmuyordum. Ruhum

esir alınmıştı, bir çocuğun idrak seviyesine inmek yolundaki çabalarım yüzünden beynim bomboştu. Neredeyse işkence görüyormuş gibi acı çekmeme yol açan şey, kendisinin başıma bela olduğunu ve artık ondan hoşlanmadığımı düşündüğü zamanki keskin ve sitem dolu bakışlarıydı. O içten, pırıl pırıl minik suratı kararırverdi; uzaklara baktı ve kendi kabuğuna çekildi, ben de bu minik çocuğun kasvetli ruhumun üzerine yaydığı nurdan mahrum kaldım. Onu öptüm, kollarıma aldım, onun için çiçekler ve çakıl taşları topladım, minik bir dalı koparıp ona verdim ve sanki onun otlatmaya götürdüğü bir inekmişim gibi yaptım.

Sonra o mutlu oldu; hayat da bir kez daha bana gülümsedi.

Genelde fikirlerimi toparladığım saati feda etmiştim. Bir delilik anında, bu meleksi minikliğin başına açmaya kendimi hazırlamış olduğum bela için çektiğim bir cezaydı bu.

Bir suçun cezasını kendimizi sevdirecek çekmemize izin veriyor oluşu ne tuhaf! Aslında, Güçler bizim kadar zalim değiller.

EKİM-KASIM 1896.

Brahmin hayata karşı görevini dünyaya bir çocuk getirerek ifa eder. Bunu bir kez yapınca, kendini çöllere vurur ve yalnızlık ile nefsi inkâra adar.

*Annem.*⁵⁸ “Bedbaht adam, Kaderin sana bu kadar kötü muamele etmesini gerektirecek ne yaptın bundan önceki vücuda gelişinde?”

Ben. “Bir tahmin et! Bir adam düşün ki ilk evliliğini başka bir adamın karısıyla yapıyor ki ben öyle yaptım. Sonra ondan ayrılıp Avusturyalı bir kızla evleniyor ki ben öyle yaptım. Ve sonra insanlar onun minik Avusturyalıısını ondan koparıyorlar, tıpkı benden koparmış oldukları gibi; tek çocukları da Böhmer Wald’ın bayırlarında bir yerlere konuluyor, tıpkı benim çocuğum gibi. *Açık Deniz Kenarında* romanımın kahramanını, okyanustaki bir adada acınası bir şekilde ölen adamı hatırlıyor musun?”⁵⁹

Annem. “Yeter! Yeter!”

Ben. “Babamın annesinin adının Neipperg olduğunu bilmiyorsun...”

Annem. “Hişt, bedbaht adam seni!”

Ben. “Ve benim minik Christine de yüzyılın en büyük canisine benziyor, perçemi dahil. Baksana şuna, minik despot, iki buçuk yaşındayken bile insanlara boyun eğdiriyor!”

Annem. “Delisin sen!”

Ben. “Evet. Peki ya siz kadınlara ne demeli? Sizin yazgınız bizimkinden daha zalimce olduğuna göre, ne günahkârdınız siz kim bilir! Kadınların bizim şeytanlarımız olduğunu söylerken ne

58 “Annem” derken Strindberg’in kastettiği, “Mutter” diye hitap ettiği kayınlıdır.

59 Strindberg burada kendisinin Napoleon’un yeniden vücut bulmuş hali olduğunu ima etmektedir.

kadar haklıyım görüyorsun. Herkes layık olduğunu alır.”

Annem. “Doğru, kadın olmak iki kez cehennemdir.”

Ben. “Ve kadın, bizzat şeytanın iki misli değil mi? Reenkarnasyona gelince, Hristiyanlık öğretisinin ruhbanlık tarafından ıskartaya çıkartılmış bir özelliği bu. Yüce İsa, Yahya Peygamber’in İlyas’ın reenkarnasyonu olduğunu söylüyor. Şimdi o bir otorite mi, yoksa değil mi?”

Annem. “Elbette, ancak Katolik Kilisesi bizden saklanan şeyi araştırmayı bizlere yasaklıyor.”

Ben. “Ve okültizm buna müsaade ediyor. Bilimin her alanı bize açıktır.”

Nifak ruhları ellerinden geleni artlarına koymadılar ve her ne kadar onların oynadığı oyunun ve bunun karşısında her iki taraf olarak bizim suçsuz olduğumuzun tamamıyla farkında olsak da, sıklıkla geride acı tatlar bırakan yanlış anlamalara düştük.

Bu kadarla kalsa iyi, her iki kız kardeş de bende ki gazez ile annelerinin gizemli hastalığı arasında bir alaka olduğundan şüphelenmeye başladı. Beni karımdan ayıran engelin ortadan kalkmasında çıkarım olduğunu göz önüne alarak, ihtiyar kadının ölümünün beni muhakkak memnun edeceği yolundaki son derece doğal fikri kafalarından atamıyorlardı. Bu isteğin bende yalnızca mevcut olması bile beni nefret uyandıran biri haline getiriyordu ve bir ikiyüzlü muamelesi görmemek için annelerinin durumunu sormaya artık cüret edemez olmuştum.

Durum gergindi ve eski arkadaşlarım görüntüm, karakterim, fikirlerim ve çocuğuma karşı duygularımın samimiliği gibi meseleler üzerinden sonu gelmez tartışmalarla birbirlerini yiyorlardı. Gün oluyor beni bir aziz, ellerimdeki çatlakları da dinsel işaretler olarak düşünüyorlardı. Sahiden de avuçlarımdaki izler büyük çivilerin açtığı kocaman delikler gibi gözüküyordu; gelgelelim, azizliğe yönelik bir hak iddiam olduğu fikrini yok etmek için,

onlara çarmıhtan inmiş ve Cennete giden istikameti bulmak için kutsal yolculuğunu yapan iyi hırsız⁶⁰ olduğumu söyledim.

Bir başka günse, bendeki gizem hakkında daha fazla faraziye ortalıkta dolaşınca, bu sefer benim Robert le Diable⁶¹ olmam gerektiğinde karar kıldılar. Aynı sıralarda, halk tarafından taşla tutulmaktan ürkmeme yol açan bir iki şey daha oldu. Size gerçekleri olduğu gibi anlatmakla yetineceğim. Benim minik Christine baca temizlikçisinden aşırı derecede korkmaktaydı. Bir akşam yemek-
teyken, aniden en yüksek sesiyle cıglık atmaya ve sandalyemin arkasındaki görünmez bir nesneyi işaret etmeye başladı, bu sırada şöyle bağırıyordu:

“Bakın, temizlikçi orada işte!”

Çocukların ve hayvanların kâhin olduğuna inanan annemin rengi attı. Ben de korktum, bilhassa da çocuğun kafası üzerinde istavroz çıkardığını gördüğümde. Bunu ölümcül bir sessizlik takip etti ve bu durum hiç içime sinmedi.

Sonbahar gelmişti, beraberinde fırtınaları, yağmuru ve kasveti de getirerek. Hem köyde hem de yıkık dökük evde yoksulların, hastaların, ölüm döşegindekilerin ve ölenlerin sayısı arttı. Gece-
leri, şifa duası törenine giden kilise korosundaki çocuk tarafından minik çanın çalındığını duyardım. Gündüz vakti olduğunda çan kilise kulesinden çalınır ve peşi sıra bir cenaze töreni diğerini izlerdi. Yaşam ölümüne donuk ve kasvetliydi. Gece vakti gelen nöbetlerim tekrar başladı. Adıma dualar okunuyor, tespihler çekiliyordu; odamdaki kutsal su maşrapasını rahip bizzat gelip dol-
duruyordu.

“Tanrı’nın eli tüm ağırlığıyla üzerinde duruyor” diyordu

60 Luka İncili içerisinde, İsa ile birlikte çarmıha gerildiği anlatılan iki hırsızdan biri. İsa’nın merhametini dilediği için iyi hırsız olarak bilinir ve geleneksel olarak Aziz Dismas olarak anılır. -ç.n.

61 Bir ortaçağ efsanesi olarak kendinin şeytanın oğlu olduğunu fark eden Normandiya şövalyesi Şeytan Robert ile bağlantılı, Giacomo Meyerbeer tarafından 1831’de yazılmış bir opera. -ç.n.

annem, bu haşin sözlerle beni tekrardan yeryüzüne indirerek. Bunun üzerine ben de kafamı eğdim ancak çok geçmeden tekrar kaldırırdım.

Tabiatı itibariyle derinlere kök salmış bir şüphecilikle silahlanmış esnek bir zihnim olduğu için, ruhumu bu karanlık hülyalardan kurtarmayı başarmıştım; okültizm eserlerini okumamdan sonraysa, canımı yakanların karabasanlar, dişi vampirler gibi ilkel ve doğal ruhlar olduğuna kendimi ikna ettim ki bunlar tüm güçleriyle beni simya üzerine çalışmalarımı tamamlamaktan alıkoymak için uğraşmaktaydı. Tarikat üyelerinin tavsiyelerine uyarak bir Dalmaçya hançeri edindim ve kendimi kötücül ruhlara karşı koruma altında hissettim.

Köyden ateist ve kâfir olan bir kunduracı ölmüştü. Sahibi olduğu cüce karga, efendisinin ölümünden sonra bir komşunun çatısına yuva yapmıştı. Ölü bekleme gününde cüce karga odada belirmiş ancak orada bulunan insanlardan hiçbiri içeri nasıl girmiş olduğuna bir açıklama getirememişti. Cenazenin olduğu gün gömülme törenini bizzat kuş yönetmiş ve işlerin tam ortasında tabutun kapağının üzerine konuvermişti. Sabah yürüyüşlerimi yaptığım yollar boyunca bu mahlukat benim peşime takılırdı ki bu durum köylülerin batıl inançları yüzünden beni hayli tedirgin ederdi. Bunun gerçekleştiği son gün, kâfirden öğrenmiş olduğu kaba sözcüklerin de araya karıştığı korkunç çığlıklar atarak köy sokakları boyunca önümden uçtu. Ardından iki minik kuş, bir nar bülbülü ve kuyruksallayan daldı hadiseye ve çatıdan çatıya cüce kargayı takip ettiler. Cüce karga köyün dışına uçtu ve bir kulübenin bacasının üzerine kondu. Tam aynı anda bir kara tavşan evin önünden seğirtip çimenliklere doğru ortalıktan kayboldu. Birkaç gün sonra cüce karganın ölmüş olduğunu duyduk. Hırsızlık yaptığı için ondan nefret eden minik oğlanlar tarafından öldürülmüştü.

Bu sırada, ben günlerimi kulübemde çalışarak geçiriyordum;

gelgelelim, bir süredir Güçlere karşı nankörlük içinde bulunduğum gün gibi ortadaydı. Eve girdiğim zaman içerideki hava sanki zehirlenmiş gibi ağır oluyordu ve ben pencerelerle kapıyı açarak çalışmak zorunda kalıyordum. Kalın bir pelerin ve kürkten bir kaskete bürünmüş olarak, göğsüme kramplar ve sırtıma hançerler sokan şu elektrik nöbetleri denen şeye karşı mücadele ede ede masamda oturdum. Sıklıkla sanki sandalyemin arkasında biri duruyormuş hissine kapılıyordum. Sonra da bir düşmanla mücadele ettiğim hülyası içinde hançerimi arka tarafa doğru sallıyordum. Bu böyle akşam saat beşe kadar devam ediyordu. Şayet bu saatten sonra da çalışmaya kalkarsam, mücadele tam anlamıyla içinden çıkılmaz bir hal alıyor ve ben de bitap düşmüş vaziyette fenerimi yakıyor ve annem ve çocuğumla uyumak için aşağı gidiyordum. Kimya üzerine bir makaleyi bitirmek amacıyla yalnızca bir kez mücadeleyi saat altıya kadar uzatabilmişim. O zaman da ikili hatta üçlü bir cereyanın ortasında oturmak zorunda kalmıştım zira açık duran cama rağmen odamın içindeki hava ağır ve boğucu geliyordu. Bir çiçek demetinin üzerinde bir uğurböceği geziniyordu. Siyah benekli sarı rengi Avusturya'nın rengiyle aynıydı ve ihtiyatla ilerleyip aşağı doğru inmeye çalışıyordu. Sonunda, yazı kâğıdımın üzerine inip kanatlarını çırpıttı, tıpkı Notre-Dame-des-Champs'ın tepesindeki horozun yapmış olduğu gibi. Bunun ardından elyazmasının köşesi boyunca ilerleyerek sağ elime ulaştı ve üzerine tırmandı. Bana baktı ve ardından cama doğru uçtu. Masamın üzerindeki pusula onun kuzeye doğru hareket ettiğini gösteriyordu.

“İyi” dedim içimden, “öyleyse Kuzeye gidelim ama boş zamanıma denk gelsin ve bana uygun düşen bir zaman olsun. Bir sonraki emre kadar olduğum yerde kalacağım.”

Saat altıyı vurduktan sonra o perili yerde bir saniye daha durmak imkânsızdı. Bilinmeyen kuvvetler beni sandalyemden kaldırdı ve dükkânı kapatıp gitmek zorunda kaldım.

Ruhlar Günü'nde⁶², öğlen saat üç civarında, güneş parlıyordu ve hava sakindi. Sancaklar ve müzik eşliğinde, rahiplerin önderlik ettiği köylüler, aramızdan ayrılmış olanları selamlamak için kilise avlusuna doğru ilerliyordu. Kilise çanları çalmaya başladı. Birdenbire, en ufak bir giriş faslı olmadan, öncesinde solgun mavi gökyüzünden hiçbir işaret vermeyen bir fırtına patlak verdi. Sancaklar sallandı ve direklerle vurdu, geçit yürüyüşündeki kadınların ve erkeklerin kıyafetleri rüzgârda uçtu, fırl fırl dönen toz bulutları havalandı, ağaçlar büküldü ve sallandı. Hakikaten mucizevi bir hadiseydi.

Bir sonraki gecedен korkuyordum ve annem de bunun tehlikeleri hakkında önden ikaz edilmişti. Bana boynuma takmam için bir tılsım verdi. Bir Meryem Ana ve bir zamanlar, mazisi bin yıldan öncesine dayanan bir kilisenin kirişlerinden birinin parçası olan kutsal ahşaptan yapılma bir haçtan oluşuyordu. Bunu nazikçe sunulan kıymetli bir hediye olarak kabul ettim ancak atalarımın dininin birtakım kalıntıları onu boynuma takmaktan beni alıyordu.

Saat sekiz civarında akşam yemeğimizi yedik. Kandilin etrafında toplanmış minik grubumuzda meşum bir sessizlik hüküm sürüyordu. Dışarısı zifiri karanlıktı, ağaçlardan çıt çıkmıyordu, her taraf sessizlik içindeydi. Sonra kuvvetli bir rüzgâr patlak verdi, sadece bir tane. Penceredeki metal yarıklar içinden, bir ağız tamburasına benzer bir inilti çıkararak geçti. Ardından da durdu.

Annem korku içinde bana baktı ve çocuğu kollarının arasına aldı. Onun bakışının neyi ima ettiğini hemen anladım:

“Lanetli herif seni, git buradan ki bu masumların üzerine iblislerin gazabı çökmesin!”

Dünyam başıma yıkıldı. Kızımın yanında olmak, yani kalan son saadetimin de elimden alınmıştı ve tek kelime etmeden kederler

62 Ölmüş ve arafta kalmış ruhlar için dua edilen, 2 Kasım günü. İngilizcede “All Soul’s Day” olarak geçmektedir. -ç.n.

içinde orada oturduğumuz sırada, ben içimden hayata sessizce veda ettim.

Yemek sona erdiğinde kalkıp, bir zamanlar pembe, şimdilerde siyah olan odama çıktım ve kendimi geceleyinki mücadele için hazırladım; zira tehdit altında olduğumu hissediyordum. Kim tarafından peki? Bilmiyordum; gelgelelim, ister Şeytan olsun ister Tanrı, Görünmez Olana meydan okudum ve Yakup'un Tanrı'yla ettiği gibi cenk etmek için hazırlandım.

Kapı çalındı. Gelen annemdi, bunun benim için kötü bir gece olacağı içine doğmuş ve oturma odasındaki kanepede uyumam için beni çağırmaya gelmişti.

“Çocuğun yakınında olması seni korur” dedi.

Ona teşekkür ettim; bununla birlikte, ortada bir tehlikenin bulunmadığı ve vicdanım rahat olduğu için korkacak bir şeyimin olmadığı konusunda onu temin ettim.

Bir gülümseme eşliğinde bana iyi geceler diledi.

Pelerinimi, şapkamı ve botlarımı kuşandım; savaş kıyafetlerim bunlardı işte, tamamıyla giyinmiş olarak uyumaya ve hayatı cesurca göğüslemiş gözü pek bir savaşçı gibi ölüme meydan okumaya kesin kararlıyım. Ne var ki saat on bire doğru odanın havası ağırlaştı ve cesaretim ölümcül bir tedirginliğe yenik düştü. Gidip pencereyi açtım. Cereyan yüzünden kandil sönecek gibi oldu ve bu yüzden tekrar kapadım. Kandil ötmeye, inlemeye ve sızlanmaya başladı. Sonra tastamam bir sessizlik çöktü.

Yakınlarda bir köpek sefilce havlamaya başladı ki bu ses geleneksel yorumlamaya göre bir cenaze marşıydı.

Pencereden dışarı baktım. Gökyüzünde yalnızca Büyükayı görülebiliyordu. Aşağı taraftaki yıkık dökük evde tek bir mum halen yanıktı; ihtiyar bir kadın meşgul olduğu şeye doğru eğilmiş halde duruyor, ya serbest bırakılmayı bekliyor ya da uyumaktan ve göreceği rüyalardan ürküyordu.

Yorgun düşmüş halde, yatağıma uzandım ve uyumayı

denedim. Hemen şu eski bilindik oyun tekrar başlayıverdi. Bir elektrik akımı kalbimin olduğu yeri bulmaya çalıştı, akciğerlerim çalışmayı durdurdu; ya ayağa kalkacak ya da ölecektim. Bir sandalyenin üzerine oturdum; hiçbir şey okuyamayacak kadar yorgundum ve yarım saat boyunca sersem bir şekilde orada oturmaya devam ettim.

Sonrasında, gün doğuncaya kadar etrafta dolanmaya karar vermiş olarak dışarı çıktım. Gece karanlıktı, köy uykudaydı ama köpekler değildi; içlerinden bir tanesinin çağrısı üzerine bütün bir sürü etrafıma toplandı, açık çeneleri ve ateş saçan gözleriyle beni hızla kaçmaya zorluyorlardı.

Geri dönüp de odamın kapısını açtığımda, sanki mekânın tamamı hayat dolu ve düşmanlık gösteren varlıklarla sarılmış gibi geldi bana. Nefes alacak hiçbir yer kalmamıştı ve yatağıma doğru gitmeye çalışırken sanki bir insan kalabalığının arasından ilerlemeye çalışıyormuşum gibi hissettim. Teslim olmuş ve ölmeye hazır halde, yatağın üzerine bıraktım kendimi. Ne var ki son anda, tam ben görünmez akbabanın ellerinde can çekişmekteyken, biri beni yatağımdan çekti ve şirret ruhların kovalamacası tekrar başladı. Yenilmiş, tüm cesaretimi kaybetmiş ve deliye dönmüş olarak, Görünmez Olana boyun eğdim ve denk olmayanlar arasındaki mücadeleye ait bu savaş sahasını terk ettim.

Koridorun öbür tarafındaki oturma odasının kapısını tıkladım. Halen ayakta ve kendini dua etmeye kaptırmış olan annem, kapıyı açtı.

Beni görür görmez suratına oturan ifade, kendime karşı derin bir tiksinti hissi doğurdu içimde.

“Ne istiyorsun, çocuğum?”

“Ölmek ve sonra yakılmak ya da en iyisi, diri diri yakılmak istiyorum.”

Tek bir söz daha etmeme gerek yoktu. O beni anlamıştı; bununla birlikte, bizzat hissettiği korkuya karşı koyması gerektiği

sırada bile şefkati ve dindarca merhameti baskın çıktı ve çocukla birlikte uyudukları içerideki odaya çekilmeden önce, kanepeyi benim için kendi elleriyle hazırladı.

Şans eseri, hep aynı şeytani şansın eseri, kanepenin tam karşısındaydı ve yine aynı şansa uygun olmak üzere, pencerede perde yoktu. Gecenin karanlığına bakan kara pencere gözlerini suratıma dikmişti ve daha da ötesi, yemek masasında oturduğumuz o akşam kuvvetli rüzgârın ısıklık çalarak geçtiği pencere tam buydu işte.

Dayanma gücümü tüketmiş olarak kanepeme çöktüm; beni açıkça takip edilme paranoyasına sokma niyetiyle peşimi bırakmayan bu her yerde hazır ve nazır, kaçmanın mümkün olmadığı şansa lanetler yağdırıyordum.

Beş dakika boyunca dinlenmeme müsaade edildi, gözlerim karanlık dikkörtgene sabitlenmiş duruyordu. Sonra görünmez bir heyula tırmanarak vücudumun üzerine çıktı ve ben de ayağa kalktım. Bir heykel gibi odanın ortasında dikilerek kim bilir ne kadar durdum; bir çilekeşe dönmüş, bir uyuyor bir uyanıyordum.

Bana bu çektiğim ıstıraba katlanma gücünü veren kimdi? Çektiğim işkencelerden kurtulmamı sağlayacak ölüme kavuşmaktan beni alıkoyan kimdi?

Acaba bu, *Ölme Zevki* eserini okumamın ardından, ebedi hayat için yeterince olgunlaştığıma inanarak intihar üzerine deneyler yapmış olmamdan dolayı gücendirmiş olduğum, hayatın ve ölümün Efendisi miydi?

Ben, kendini beğenmişliği yüzünden Tartarus ya da Promete'nin acılarını çekmeye mahkûm olmuş, Güçlerin sırlarını ölüm-lü insanın önünde ifşa ettiği için üzüntünün akbabası tarafından cezalandırılmış Phlegyas mıydım yoksa?

(Bunları yazarken Çile⁶³ hikâyesinden şu sahne geliyor aklıma: Askerler İsa'nın suratına tükürür, bazıları yumruklar, bazılarıysa

63 Hristiyanlık inancında İsa'nın hayatının son dönemini, Kudüs'e girişinden çarmıha gerilişine kadar geçen kısmı anlatmaktadır. -ç.n.

avuçlarının iiyle tokatlar ve bu sırada şöyle demektedirler: “Söyle bakalım bize kehanetini, Mesih seni, kimmiş sana vuran bu kişi?”

Gençlik arkadaşlarım, bu kitabın yazarının hikyedeki asker rolünü oynadığı heyecan verici bir Stockholm akşamını hatırlıyor olmalıdırlar.)

“Kimmiş sana vuran bu kişi?” İşte cevaplanmamış soru, şüphenin, tekinsizliğin, esrarın kaynağı buydu; yani kısaca, benim Cehennemim.

Hiç durmadan düşündüğüm şey şuydu: “Bir kez olsun kendini gösterse, onunla kavgaya tutuşur ve ona meydan okurum.”

Ne var ki onun kaçındığı şey tam da buydu, sırf beni deli etmek, vicdan azabıyla kıvrandırmak uğruna; bu da dört bir yanda düşman aramam için yetiyor da artıyordu. Düşmanlar, evet, hani benim gazezimden dolayı zarar görmüş olanlar; ne zaman yeni bir düşmanın peşine düşecek olsam, vicdanım sızladığı için oluyordu bu.

Birkaç saatlik uykunun ardından, ertesi gün benim minik Christine’in cıvıltılarıyla uyandım ve her şey unutuldu gitti. Kendimi her zamanki uğraşlarıma verdim ve bunlar gayet iyi gitmekteydi. Yazdığım her şey derhal kabul ediliyordu; bu, sağduyumun ve idrak kabiliyetimin zarar görmemiş olduğunun yeterli kanıtıydı.

Aynı sıralarda, gazeteler Amerikalı bir bilimcinin gümüşü altına çevirmenin yolunu keşfettiği yolundaki söylentileri yaymaktaydılar. Bu bir kara büyücü, delinin teki ya da şarlatan olabileceğime dair şüphelerden kurtulmamı sağlıyordu. İşte tam bu zamanda, bana maddi yardımda bulunmakta olan teosofist arkadaşım, beni kendi tarikatına kazanmak için uğraş veriyordu.

Bana Bayan Blavatsky’nin *Gizli ğreti* kitabını yolladığında, bu konuda ne düşündüğümü öğrenmek için duyduğu heyecanı gizleyemiyordu. Bu beni bir tür ikilemin içine sokuyordu zira aramızdaki arkadaşça ilişkilerin kaderinin ona vereceğim cevaba

bağlı olduğunu seziyordum. Okültizmin sözde kuramlarının bir bulamacı, antik ve modern bütün bilimsel sapkınlıkların yeniden ısıtılması olan *Gizli Öğreti*, hanımefendinin kendi burnu havada ve budalaca fikirlerini ifade etmesi açısından tastamam değersiz, yalnızca içindeki –az bilinen yazarlardan yapılan– alıntılar bakımından ilginç, bilinçli yahut bilinçsizce kandırmacaları ve Evliyaların varlığına dair anlattığı hikâyeler sebebiyle faydalıydı. Erkekleri kendi oyunlarında yenmek isteyen, doğa bilimlerini, dini ve felsefeyi tahtından etmekle böbürlenene ve Mesih’in sunağı üzerinde bir Isis rahibeliği kurmak isteyen cadalozun tekinin işiydi.

Arkadaş olmamızdan ileri gelen bir ihtiyat ve temkinlilikle, ona görüşlerimi sundum; açık yüreklilikle kolektif bir tanrı, yani Karma fikrinin beni cezbetmediğini ve bu sebepten ötürü, benim dinsel ihtiyaçlarımı karşılayan tek inanç olan kişileşmiş bir tanrının mevcudiyetini reddeden bir tarikata katılamayacağımı belirttim. İşte imanım hakkında benden beklenen itiraf buydu; her ne kadar sözlerimin bir kırılmaya ve buna müteakip olarak da ödeneklerimin kesilmesine yol açacağına kani olsam da, düşündüklerimi söylemem icap ederdi.

Bu benim dürüst ve asil zihinli arkadaşımı intikamcı bir iblise çevirdi. Bir cümleyle beni aforoz ediverdi, okült güçleri üzerinden beni tehdit etti, bir tür cebir uygulamayı ima ederek gözdağı verdi ve kâfir, kurbanlık bir rahip gibi kehanetler savurdu. Sözlerini, beni bir okült mahkemesinin önüne çıkıp 13 Kasım’ı asla unutmayaçağıma yemin etmeye çağırarak sonlandırdı.

Acı verici bir ikilem içindeydim. Bir arkadaşımı kaybetmiştim ve muhtaç duruma düşme tehlikesi altındaydım. Şeytani bir kötü şansın eseri olarak, tam biz posta üzerinden yürüttüğümüz savaşın ortasındaiken, olabilecek en talihsiz şeylerden biri vuku buldu.

L’Initiation hâkim astronomi sistemlerini eleştirdiğim bir

makalemi yayınlamıştı. Birkaç gün sonra, Paris Gözlemevi'nin başyöneticisi Tisserand öldü. Aşırı bir şakacılıkla, Pasteur'ün tam benim *Sylva Sylvarum* kitabımın ilk dağıtımının ertesi günü öldüğünü hatırlatarak, bu iki olay arasında bir bağlantı olabileceğini ima ettim. Teosofist arkadaşımın mizah anlayışı sıfırdı. Dünyadaki en safdil herif olduğundan ve muhtemelen kara büyüye benden daha yatkın olması nedeniyle, benim efsun yaptığımı inandığını söyleme noktasına geldi.

Haberleşmemizi sona erdiren mektubun ardından İsviçre'nin en önde gelen gökbilimcisinin ölmesiyle, kapıldığım korkuyu bir hayal edin. Tedirginliğim arttı, pek tabii ki boş yere değil. Büyücülükle suçlanmak kişinin hayatını tehlike altına sokar ve "böyle birini katleden kişinin cezalandırılmaktan korkmasına gerek yoktur."

Telaşıma tuz biber ekercesine, bir aylık bir zaman dilimi içerisinde, az ya da çok tanınırlığı olan en az beş gökbilimci peşi sıra vefat etti.

Korkumun kaynağı olan adam bir fanatikti; bana kalırsa bir ruhbanlık üyesinin zalimliğinin yanında, Hint büyücülerinde olduğu iddia edilen uzaktan öldürme kudretine de sahipti.

Kahredici korkudan mürekkep yeni bir Cehennem! O günden itibaren iblisleri unuttum ve aklımı tamamıyla teosofistlerin ve Hint büyücülerinin tehlikeli dalaverelerine yönelttim ki kendileri bunlarla meşhur olmalarının yanında, inanılmaz güçlerle de donanmış bulunuyorlardı. İşte şimdi gerçekten ölmeye mahkûm edildiğime inanıyordum ve mühürlü bir mektubun içerisine, ani ölümüm halinde bundan katillerimi sorumlu tutan bir kâğıt koydum. Ardından beklemeye koyuldum.

Tuna Nehri boyunca on kilometre daha doğuya gidildiğinde, bölgedeki en önemli yer olan Grein'a varıyordunuz. Kasım ayının sonlarına doğru, kış çoktan tam gaz bastırmaya başlamışken,

kendini turist olarak tanıtan Zanzibar'dan bir yabancının oraya yerleştiği haberi ulaştı bana. Bu, hasta bir zihnin yatkın olduğu ne kadar kuruntu ve karanlık hülya varsa hepsini ayağa kaldırmak için yeter de artardı. Bu yabancı hakkında daha fazlasını, gerçekten Afrikalı olup olmadığını, burada ne yaptığını, nereden geldiğini öğrenmeye çalıştım.

En ufak bir bilgi sahibi olamayacaktım. Ne gece ne gündüz aklımdan çıkmayan bu bilinmeyen adamı bir gizlilik örtüsü sarıyordu. Buna fazlaca ihtiyacım olduğu için ve başından sonuna Eski Ahit'in ruhuna sadık kalarak, beni koruması altına alsın ve düşmanlarımdan alacağım intikamın önünü açsın diye Tanrı'ya yakardım.

Düşüncelerimi en iyi ifade edeni Zebur'du ve ihtiyar Yakup tanrım haline gelmişti. Seksen altıncı mezmur en fazla aklımda kalanıydı ve ara sıra içimden tekrarlıyordum.

Ey Tanrım, kendini beğenmişler bana saldırıyor
Canımı almak istiyor şu zorbalar sürüsü,
Onlar ki gitmezler senin yolundan.

Göster bana iyiliğinden bir parça;
Benden nefret edenler görsün de bunu utansın,
Çünkü sen, Rabbim, yardım ettin bana ve avuttun beni.

Dilime doladığım işte bu parçaydı ve dikkat et, ey okur, ne kadar da çabuk işitilmişti duam.

11 TANRI'NIN SESİ

Haftalar boyu bir gıdım gün ışığı yüzü göstermeyen sarımsı gri bir gökyüzü eşliğinde kış geldi. Çamurlu yollar yürümeyi imkânsız hale getiriyor, düşmüş yapraklar çürüyor, Doğanın tamamı bozulma ve çürüme kokuyordu.

Sonbaharın hayvan kesimleri başlamıştı. Tüm gün boyunca gri gökyüzü kurbanların acınası çığlıklarıyla inliyordu. İnsan leşler arasındaki kanlar içinden yürüyordu.

Her şey korkunç boğucuydu; bense neşesizliğimin acısını, bana kendi dertli çocuklarıymışım gibi sevgiyle yaklaşan hayırsever kız kardeşlerden çıkarıyordum. Gizlemem gereken fakirliğim ve felakete sürüklenmekten kaçınma girişimlerimin meyve vermeyişi, beni daha da mahzun kılıyordu.

Bunun yanında, arkadaşlarım kendi iyiliğim için onların yanından ayrılmamı istiyorlardı. Yalıtılmış varoluşumu, bir erkek için gayritabii bir hayat olarak görüyorlardı. Daha da ötesi, her ikisi de bir doktora görünmem gerektiği konusunda hemfikir idiler.

Kendi vatanımdan gelmesi gereken para için boşuna bekledim; böylece, kendimi yalınayak kaçmaya hazırlamak için, yolları arşınladım.

Yaban hayattaki bir kaşıkçıkuşu gibiyim.

Viran diyarların baykuşuna döndüm.

Varlığım akrabalarım için bir eziyet haline gelmişti ve çocuğun bana karşı sevgisi olmasa, beni kapı dışarı ederlerdi. Artık kar ve çamur yüzünden yürümesi imkânsız olduğu için, benim minikliği yollar boyunca kollarımda taşıyordum. Tepelere tırmanıyor

ve kayaların üzerinden geçiyordum, ihtiyar hanımlar beni daha dikkatli olmam için uyarana kadar.

“Sağlığına zarar veriyorsun, eğer böyle gidersen bitip tükenecek ve kendi ölümüne çanak tutacaksın.”

“Ne tatlı bir ölüm olurdu ama!”

Gri, kasvetli, menfur bir gün olan 20 Kasım’da akşam yemeği masasında oturmaktaydık. Uykusuz bir gecenin ve görünmez hasımlarımla mükerrer kavgaların sonrasında yıpranmıştım; hayatıma lanetler yağdırıyor ve güneşin ortalıkta olmayışına hayıflanıyordum.

Annem, güneşin tekrardan bize yüzünü göstereceği Hz. Meryem Yortusu’na⁶⁴ kadar sağlığını geri kazanamayacağımı tahmin ediyordu.

“Benim biricik gün ışığım burada işte” dedim, karşımda oturmakta olan benim minik Christine’i göstererek.

Tam o anda, geçtiğimiz haftalar boyunca gittikçe daha da kalınlaşan bulutlar birdenbire dağıldı ve yüzümü, masa örtüsünü ve porselenleri aydınlatan bir gün ışığı huzmesi odaya girdi.

“Bak baba, güneş! Bu güneş!” diye bağırdı çocuk ellerini çırparak.

En tezat duyguların esiri olarak, kafam karışık halde masadan kalktım. Bu tesadüf müydü? Hayır, dedim kendime. Bir mucize ya da işaret mi? Hayır, kendim gibi tasvip edilmeyen biri adına çok fazlasını beklemek olurdu bu. Hem zaten Tanrı kendisini bir solucanın tırırısı işleriyle meşgul etmezdi.

Gelgelelim, bu gün ışığı huzmesi, hoşnutsuzluğumun ortasındaki kocaman bir gülümseme gibi benimle kaldı.

Kulübeme yürüdüğüm sırada geçen iki dakika boyunca, bulutlar en tuhaf şekillere girerek kümelandiler ve birbirlerinden koptukları doğu tarafında gökyüzü yeşildi – zümrüt yeşili, yazın ortasındaki çayırılar gibi.

64 2 Şubat. -ç.n.

Odamda ayakta dikilerek durdum; tanımlanamaz bir şeyi beklerken, sakın ve korkudan azade bir pişmanlık hissi içinde kaybolup gitmiştim.

Ardından, öncesinde şimşekler tarafından haber edilmeyen bir gök gürültüsü geldi; tam kafamın üzerinde, tek bir gürlemeydi. Her zamanki gibi yağmur ve fırtınanın gelmesini beklediğim sırada, ilk hissettiğim şey korkuydu. Hiçbir şey olmadı. Tam bir sakinlik hüküm sürüyordu. Her şey sona ermişti.

Neden, diye soruyordum kendime, Tanrı'nın sesinin önünde neden kendimi yerden yere atmamıştım ki?

Çünkü Kadir-i Mutlak bir böcekle konuşmaya tenezzül ettiğinde ve bunu haşmetini ortaya sererek yaptığında, böceğin itibarı büyür; kendisine bahşedilen şerefle şişir ve gururu ona, muhakkak ki özel olarak kıymetli bir birey olduğunu fısıldar. Hakikat şu ki ben Tanrı'nın eşiği olduğuma inanıyordum; O'nun kişiliğinin mütemmim cüzü olduğuma, O'nun varlığından ortaya çıktığıma, O'nun bünyesinin bir parçası olduğuma inanıyordum. Kendisini ortaya sermek için bana muhtaçtı; yoksa hemen oracıkta bir yıldırımla beni ortadan kaldırıverirdi.

Bir faninin böyle hudutsuz bir kibre kapılmasına sebep olan neydi? İsyankâr meleklerin, bir köleler diyarı üzerinde hüküm sürmekten hoşnut olan bir hükümdara karşı birleşerek ayaklandığı zamanın başlangıcında mı ortaya çıkmıştım ben? Dünya üzerindeki kutsal yolculuğumun, alçakların en alçağının beni değneklerle dövmekten, suistimal etmekten, kirletmekten ve üzerime tükürmekten zevk aldığı bir kırbaçlama töreni gibi geçmiş olmasının nedeni bu muydu yoksa?

Akla gelebilecek tüm aşağılanmalar arasından bir tanesi yoktu ki acısına katlanmamış olayım; ne var ki yine de gururum gitgide büyüyordu, zilletimle tam olarak aynı oranda. Bunun anlamı neydi? Tanrı ile dövüşen ve bu mücadeleden kısmen sakat olsa da savaşın şerefıyla çıkan Yakup vardı. Ya Eyüp, sınava tabi tutulmuş

ve adaletsizce verilen ceza karşısında kendini haklı çıkarmakta sebat etmemiş miydi?

Tüm bu tutarsız fikirlerle sarsılırken, yorgunluk beni teslim olmaya zorladı. Şişkin egom çöktü ve ufalandı; öyle ki tüm bu faraziyeleri gündeme getirmiş olan hadise bir hiç, Kasım ayında çakan bir şimşek mertebesine düşüverdi!

Ne var ki çakan o şimşegin yankısı tekrardan duyuldu ve bir kez daha coşkunun esiri olarak, İncil'in rastgele bir sayfasını açtım ki bu sırada, onu anlayabilmem adına benimle daha yüksek sesle konuşması için Tanrı'ya dua ediyordum.

Gözlerim oracıkta Eyüp Kitabı'ndan şu dizeler üzerine duruverdi:

Yoksa sen benim hükmümü boşa mı çıkaracaksın?

Kalkıp beni mi suçlayacaksın, kendin haklı çıkasın diye?

Tanrı'daki gibi bir bilek mi var sende?

Onunki gibi bir sesle gürleyebilir misin?

Artık şüphem kalmamıştı. Tanrı konuşmuştu işte.

"Tanrım! Benden talep ettiğin nedir? Konuş ki hizmetkârın kulak versin sözlerine."

Cevap yok.

Öyle olsun. Kendimi Tanrı'nın önünde küçük düşüreceğim ki kendisi, Kendi hizmetkârının önünde Kendini küçük düşürmeye tenezzül etmiştir. Ama kitlelerin ya da güçlünün önünde diz çökmek denirse, işte bunu asla yapmayacağım.

O akşam, nazik annem beni öyle bir tavırla selamladı ki bu benim için gizemini halen korumaktadır. Gizlice ama meraklı bakışlarla beni seyretti, sanki bu görkemli ve harikulade icraatın üzerimde ne gibi bir iz bıraktığını keşfetmek istiyor gibiydi.

"Duydun mu?" diye sordu.

“Evet, sahiden. Çok tuhaftı, kış vaktinde gök gürlemesi!”

En azından artık benim lanetlenmişlerden biri olduğuma inanmıyordu.

Tam bu sırada, mustarip olduğum gizemli hastalığın gerçek doğasına dair kafa karışıklığımı artırmak adına, *L'Événement*'in bir sayısı şu haberi tedavüle sokuyordu:

Talihsiz Strindberg kadın düşmanlığını da kendisiyle birlikte Paris'e getirdi, ne var ki çok geçmeden buradan kaçmak zorunda kaldı. O gittiğinden beri onun gibi olan herkes, feminizmin bayrağıyla karşılaştığında dillerini tuttular. Trakyalı Bakhalar tarafından kafası vücudundan koparılan Orfeus'un kaderini paylaşmak istemiyorlar.

Demek ben Clef Sokağı'nda yaşadığım sırada birilerinin benim için tuzak hazırlamış olduğu doğrudu; hayatıma kastetmeye yönelik bir teşebbüste bulunulduğu ve bunun halen belirtilerini taşımakta olduğum illetin doğrudan sebebi olduğu da doğrudu. Ah, şu kadınlar! Hınçlarının sebebi, belli ki kadınlara tapan arkadaşım Danimarkalının çizmiş olduğu feminist resimler üzerine yazdığım bir makaleye dayanıyordu. Nihayet olgusal bir şeye, elle tutulur bir gerçekliğe sahiptim ki bu beni, bir zihinsel rahatsızlığa dair tüm o dehşet verici korkulardan kurtarabilirdi.

İyi haberi alınca koştur koştur anneme gidip şöyle dedim:

“Buraya bak sadece, işte bu sana benim deli olmadığımı göstermelidir.”

“Hayır, elbette değilsin, sen sadece hastasın. Doktor biraz bedensel bir faaliyete girişmen gerektiğini söylüyor, odun kesmek gibi mesela.”

“Bu beni kadınlardan hoşlanmaya sevk edecek mi yoksa tam tersi mi?”

Sert cevabım o kadar aceleyle gelmişti ki aramız açılmıştı. Aziz bir hanımın da en nihayetinde kadın –yani, erkeğin düşmanı– olduğunu unutuvermişim.

Hepsini aklımdan çıkardım; Rusları, Rothschild ailesini⁶⁵, büyüücüleri, teosofistleri, hatta Tanrı'yı bile. Eyüp'ün kurbanıyım ben. Suçsuzdum. Kadınlar, *Sylva Sylvarum*'u yazmış, ölü doğa bilimlerini canlandırmış olan adamı, Orfeus'u öldürmek istemişlerdi. Bir kararsızlık ormanı içinde kaybolmuştum. Güçler tarafından yüce bir hedef uğruna doğaüstü bir müdahale yapılmış olduğuna dair oldukça yakın zamanda edindiğim fikri bir kenara bıraktım. Hayatıma yönelik kasti bir teşebbüste bulunulduğu çıplak gerçeğinin ayrıntılarını ortaya çıkarmak için hiç uğraşmadım. Suçun gerçek mucitlerinin kimler olduğunu açığa çıkarmaya çalışmadım.

İntikama susamış olarak, bir tanesi Paris'teki Polis Merkezi'ne, bir diğeri Paris basınına gönderilmek üzere iki ihbar mektubu hazırlamaya başladım. Şans eseri hadiselerin akışı içerisinde tam zamanında bir değişim gerçekleşti; bir güldürüye dönüşme riski içerisinde bulunan bu sıkıcı drama son verdi.

Sarımsı gri bir gün, saat birdeki öğle yemeğinden sonra, ben her zamanki öğle uykum için kulübeme gitmek üzereyken benim minik Christine bana eşlik etmek konusunda ısrarcı oldu. Karşı konulacak gibi değildi ve ben de onun yalvarmalarına boyun eğdim.

Oraya vardığımızda, Christine kalem ve kâğıt istedi; sonra da resimli kitapları için emirler verdi, onlara da bakmamı ve içindekileri açıklayıp onun için bir şeyler çizmemi istiyordu.

“Uyuma baba.”

Yorgun, tamamıyla tükenmiş halde, neden çocuğa uyduğumu aklım almıyordu; ancak sesinde karşı koyamadığım bir şey vardı.

Ardından, hemen kapının dışında bir laternacı bir vals çalmaya başladı. Çocuğa onunla birlikte gelmiş olan dadısıyla dans etmesini önerdim. Müziğin sesinin cazibesine kapılmış komşu çocukları da çok geçmeden içeri geldi ve laternacı da mutfağa davet edildikten sonra, salonumda doğaçlama bir balo gerçekleşiyordu.

65 Meşhur bir Avrupalı banker aile. -ç.n.

Bu böyle bir saat boyunca devam etti ve keyifsizliğim kayboldu. Ancak olan biten şeylerden kafamı uzaklaştırmak ve aynı zamanda uyuma isteğimi üzerimden atmak için, her zamanki ilham kaynağım İncil'i elime aldım ve rastgele bir sayfa açıp okumaya başladım:

Artık Rabbin ruhu Saul'den ayrılmıştı ve Rabbin gönderdiği kötü bir ruh ona sıkıntı veriyordu. Hizmetkârları Saul'a dediler ki, "Bakın, Tanrı'nın gönderdiği bir kötü ruh musallat oluyor size. Efendimiz şimdi, önüne gelmiş biz hizmetkârlarına emir versin, lir çalmakta usta birini bulalım; öyle ki Tanrı'nın gönderdiği kötü ruh üzerinize gelince, o çalmaya başlar elleriyle ve siz de rahata kavuşursunuz."

Kötü bir ruh! Ben de tam bundan şüpheleniyordum işte.

Ardından, tüm saadetin ortasında, annem çocuğa bakmaya geldi ve sürmekte olan dansı görünce, hayretler içinde kalakaldı. Bana dediğine göre, soylu, iyi bir aileden olan kadın son bir saat içinde birdenbire delirivermişti.

"Deliliği ne şekilde ortaya çıktı?"

"Dans ediyor, o ihtiyar kadın dans ediyor; bir gelin gibi giyinmiş, yorulmak nedir bilmeden dans ediyor. Kendisinin Bürger'in Leonora'sı⁶⁶ olduğunu düşünüyor."

"Dans ediyor, diyorsun. Başka bir şey var mı peki?"

"Evet, ağlıyor ve Ölümün gelip onu götürmek için yolda olduğunu söylüyor."

Bu korkunç durumu daha da kötü hale getiren şey şuydu ki mevzubahis kadın bir zamanlar bu kulübede yaşamış ve kocası da tam şu an dans edilmekte olan odada ölmüştü.

Siz doktorlar, psikiyatrlar ve psikologlar, bunu açıklayın bakalım ya da bilimin iflas etmiş olduğunu itiraf edin.

66 Mezarından geri dönmüş bir kadın karakteri konu edinen, 1773 tarihli Gottfried August Bürger şiirine atfen. -ç.n.

Kızım Şeytanı kaçırmıştı ve onun masumiyeti tarafından sürülmüş olan kötü ruh doğruca bağımsız bir düşünür olmakla övünen ihtiyar kadına gitmişti.

Ölüm dansı tüm gece boyunca sürdü; kadın arkadaşları ona göz kulak oluyor ve onu mütecavizinin saldırılarından koruyordu. Kendisi kötü ruhların varlığını reddettiği için, buna Ölüm diyordu. Ne var ki ara sıra ölmüş kocası tarafından takip edildiğini iddia ediyordu.

Ayrılık vaktim ertelendi ve uykusuz geçen bu kadar gecenin ardından gücümü tekrar kazanmak için, teyzemin sokağın diğer tarafında bulunan evindeki bir odaya taşındım. Velhasıl gül pembesi odadan ayrılmıştım. (Eski güzel günlerde, Stockholm'deki işkence odasına Gül Odası denmesi ne olağanüstü bir tesadüftür!)

İlk gecemi sakın bir odada geçirdim. Beyaza boyanmış duvarlar erkek ve kadın azizlerin resimleriyle kaplıydı ve yatağımın üzerinde bir haç asılı duruyordu.

Ne var ki ikinci gece, ruhlar eski oyunlarına tekrardan başladılar. Okuma yaparak biraz vakit geçirmek amacıyla mumları yaktım. Meşum bir sessizlik hüküm sürüyordu ve kalp atışlarımı duyabiliyordum. Ardından elektrik çıtırtısına benzer ufak bir sesle irkildim.

Ne olabilirdi bu?

Mumun üzerinde oluşmuş büyük bir damla yere düşmüştü. Başka hiçbir şey değil ama tam olarak bu, benim ülkemde her zaman ölüm habercisi olarak kabul edilirdi. “O zaman, bu da ölüm için düşüyor” dedim içimden. On beş dakika daha okuduktan sonra, yastığın altına koymuş olduğum mendilimi kullanmak istedim. Orada değildi ama bakınınca onu zeminin üzerinde buldum. Almak için eğildim. Kafamın üzerine bir şey düştü ve parmaklarımı saçlarımın arasında dolaştırdım, bunun bir başka mum damlası olduğunu fark ettim.

Tedirgin olmak yerine kendimi gülümsemekten alıkoyamadım, zira hadise son derece saçma duruyordu. Ölüme gülümsemek! Şayet hayatın kendisi bu kadar saçma olmasaydı, bu mümkün olmazdı. Bir dolu velvelenin sonunda bu kadar az netice. Hatta ruhumuzun derinliklerinde, bu dünyadaki her şeyin bir maskaralıktan, görüntüden, yanılsamadan ibaret olduğuna ve tanrıların çektiğimiz ıstıraba bakıp keyif çattığına dair muğlak bir fikir pusuda bekliyor olabilir.

Yukarılarda, kalenin dikili olduğu kayanın üzerinde, geri kalanların tümüne baskın çıkan bir sarp kayalık yükseliyor ve infernovari vadiye yukarıdan bakan bir manzara sunuyordu. Buraya yaklaşmanın yolu, belki de bin yaşında olan meşe ağaçlarının arasından geçiyordu. Efsaneye göre burası bir rahipler koruluğuymuş, zira limon ve elma ağaçlarının üzerinde her yerde bol bol ökseotu yetişiyordu. Patika bu park alanından dik bir şekilde çıkıyor ve çamlardan oluşan kara bir ağaçlığın içinden geçiyordu.

Pek çok kez bu zirveye ulaşmaya çalışmıştım ama her seferinde öngörülmedik bir şey beni bundan alıkoyuyordu. Şimdiyse, beklenmedik sıçrayışıyla sessizliği bozan bir erkek karaca, biraz sonrasındaysa herhangi bir sıradan yabantavşanına benzemeyen bir yabantavşanı ya da korkutucu çılgılığıyla haykıran bir örümcekkuşu olacaktı. Ayrılma arifesindeki son sabahımda, tüm engellere meydan okudum ve karanlık ve kasvetli çam ağaçlığının içinden ilerledikten sonra doğruca zirveye tırmandım. Oradan bakınca Tuna Vadisi ve Styria Alpleri'nin harika manzarasına ulaşıyordum. O vadinin karanlık hunisinden çıkınca ne zamandır ilk kez serbestçe nefes almıştım. Güneş, bitimsiz ufuklarıyla çevre köyün ve bulutlara karışan Alpler'in beyaz zirvesinin üzerinde ışıldıyordu. Cennet kadar güzeldi. Acaba yeryüzünün hem Cenneti hem de Cehennemi içinde barındırıyor olması ve aslında cezalandırma ve ödüllendirme için başka hiçbir yer bulunmaması

mümkün müydü? Belki de. Bir şey kesindi. Hayatımdaki en güzel anları düşündüğümde onları cennetten çıkma, diğerlerini ise cehennem gibi hatırlıyordum.

Acaba gelecek, vesveseli bir itina ve mümkün mertebe temiz bir vicdan olmadıkça elde edilemeyecek bu mutluluk saatleri ya da dakikalarından, birazını daha tutuyor muydu benim için elinde?

Yukarı doğru çıkmaya devam ettim, ısırap diyarına tekrar inmeye hiç niyetim yoktu; sarp kayalığın arkasındaki düzlükten yeryüzünün güzelliğine hayran kalarak yürüdüğüm sırada, fiili olarak zirveyi oluşturan tecrit edilmiş durumdaki sarp kayalığın Doğa tarafından bir Mısır sfenksi şeklinde yontulmuş olduğunu gördüm. Kocaman kafasının üzerinde bir anıtmezar duruyor, tepesindeyse üstüne bir parça beyaz kumaş geçirilmiş bir değnek bayrak olarak sabitlenmiş bulunuyordu.

Bayrağı alıp yanımda götürmek için dizginlenemez bir arzuya kapıldım ve tehlikeyi görmezden gelip, bir an olsun neden oraya konmuş olabileceğini durup düşünmeden yar boyunca fırtına gibi koşup bayrağı kaptım. Tam aynı anda, Tuna'nın berisindeki bayırlardan gelen, bir düğün marşının beklenmedik ezgilerini işittim, söylenen neşeli şarkılar da buna eşlik ediyordu. Ben göremiyordum ancak geleneksel tüfek atışlarından anlaşıldığı üzere bir nikâh töreniydi.

En gündelik ve doğal hadiselerin içinden şiir çıkartabilmek için yeterince çocuksu ve fazlasıyla mutsuz olarak, bunu iyi bir işaret kabul ettim.

Son derece isteksizce ve ayaklarımı sürüye sürüye acının, ölümün, uykusuz gecelerin ve iblislerin diyarı olan o vadiye doğru indim. Benim minik Beatrice⁶⁷ beni ve ona getirmeye söz vermiş olduğum ökseotunu bekliyordu; yok mu şu ökseotu, karlı yerlerde yetişen ve gerçekte altın bir orakla kesilmesi gereken şu yeşil ince dal hani.

67 Strindberg burada kendini Dante, kızını ise Beatrice olarak düşünmektedir.

Uzun zamandır büyük-büyükanne beni görme isteğini ifade edip duruyordu; ya aramızı düzelterip barışmak adına ya da kendisi bir medyum ve kâhin olduğu için, okült kökleri olabilecek sebepler yüzünden, hangisi olduğunu bilmiyordum. Onu görmeyi ertelememi sağlayacak muhtelif mazeretler uydurmuştum; ne var ki ayrılma tarihim netleştğinde, annem, muhtemelen bir daha mezarın bu tarafında göremeyeceğim bu ihtiyar kadına veda etmek için yanına uğramam gerektiğinde ısrarcı oldu.

Soğuk ve berrak bir gün olan 26 Kasım'da, annem, çocuğum ve ben Tuna'nın kıyısındaki aile villasına doğru kutsal yolculuğumuza çıktık.

Hep birlikte hana yerleştik ve kayınvalidem benim ziyaretimi haber vermek üzere annesinin evine gitti. Onun dönmesini beklerken, iki yıldır görmemiş olduğum araziler ve koruluklarda dolaştım. Hatıralar üzerime çullandı, karımın imgesi her şeyin içine karışmıştı. Sonbahar yağmuru ve kırağı, yıkımlarının izini bırakmıştı; bir zamanlar ikimizin tüm bahar, yaz ve güz çiçeklerini topladığımız yerlerde tek bir çiçek, bir tutam ot yoktu. Öğlen vaktinde ihtiyar hanımı ziyarete götürüldüm; villaya ait yazlık kulübede yaşıyordu ki benim çocuğum da burada doğmuştu. Adaba uygun bir şekilde bir araya geldik fakat sıcaklıktan uzaktı. Görünen o ki, mirasyedinin geri dönüşünü andıran bir sahne olacağı düşünülüyordu. Böylesi gösterilere karşı mide bulantısı dışında bir şey hissetmem, işte bu yüzdendir ki kendimi yitik bir cennetin hatıralarını yâd etmekle sınırladım. Kapıyı ve pencere kenarlıklarını karımla beraber minik Christine'in hayata gelişinin şerefine boyamıştık. Dış duvarları süsleyen gül ve akasmaları kendi ellerimle dikmiştim. Bahçenin içinden geçen patikayı bizzat temizlemiştim. Ne var ki Christine'in doğduğu günün ertesinde dikmiş olduğum ceviz ağacı ortalıktan toz olmuştu. Ona verdiğimiz isimle "Hayat Ağacı", artık ölüydü.

O bankın üzerinde, bense Paris'e uzanan yolumda beni Linz'e kadar bırakacak teknenin içindeyken vedalaşmamızın üzerinden iki yıl, iki asır geçmişti.

İlişkinin kesilmesinden hangimiz sorumluydu? Bendim bu, kendi aşkımı ve bunun yanında onunkini de katletmiş olan ben. Elveda, Dornach'ın beyaz evi, dikenlerin ve güllerin bahçesi. Elveda, Tuna Nehri. Kendimi sizin hiçbir zaman bir rüyadan ötesi olmadığınız fikriyle rahatlatıyorum; yaz kadar kısa, gerçek olmayacak kadar tatlıydınız ve bilin ki arkanızdan ağlamıyorum.

Geceyi handa geçirdik. Acil isteğim üzerine, annem ve çocuğum beni ölüm ile bir kez daha cebelleşmekten korumak için yanımda kaldılar ki böyle olacağı, birbirini takip eden işkence dolu altı ayda geliştirmiş olduğum altıncı his sağ olsun, içime doğuyordu.

O akşam saat onda, bir rüzgâr dalgası koridora açılan kapıyı titretmeye başladı. Tahta takozlar koydum. Yararı olmadı, titremeye yine devam etti. Bunun ardından rüzgâr ısıklık çalarak camdan geçti, soba bir köpek gibi havladı ve bütün ev bir gemi gibi sallandı.

Uyuyamıyordum. Bazen annem inliyor bazen de çocuk ağlıyordu.

Sabah olduğunda uykusuzluk ve benden gizlediği öteki dertler yüzünden annem tamamıyla tükenmiş vaziyetteydi.

"Git artık, çocuğum" dedi. "Cehennemin dumanından yeterince soludum."

Velhasıl ben de gittim, Kuzeye doğru kutsal bir yolculuk yapmaya; kefarete yolunun bir başka durağında, düşmanın ateşiyle yüzleşecektim.

İsveç'te doksan tane kent vardır; gelgelelim, Güçler beni içlerinden en nefret ettiğime mahkûm etti.⁶⁸

İşe doktorları ziyaret ederek başladım.

İlki rahatsızlığımı sinir zayıflığı, ikincisi göğüs sıkışması, üçüncüsü paranoya (zihinsel bir hastalık), dördüncüsüyse amfizem olarak belirledi. İşte bu kadarı, bir tımarhaneye tıklılma ihtimaline karşı kendimi güvende hissetmeme yetti.

Bu sırada, ekmeğimi kazanmak için bir gazeteye yazı yazmak zorundaydım ancak ne zaman çalışma masama oturup kalemi elime alsam, kızılca kıyamet kopuyordu. Beni deliye çevirmek için yeni bir yöntem keşfetmişlerdi. Ne zaman bir otele yerleşsem, tıpkı Paris'teki şu Grande Chaumière Sokağı'nda olduğu gibi, bir curcuna kopuveriyordu. Etrafta insanlar dolanıyor, ayaklarını sürüyor ve eşyaları çekip duruyorlardı. Odamı değiştirdim, bir başka otele geçtim; gürültü hep oradaydı, tam kafamın üzerinde. Restoranlara gidiyordum ancak yemek salonunda bir yer seçtiğim anda hırgür başlayıveriyordu. Ve lütfen dikkat edin, her zaman yanımdaki diğer insanlara benim duyduğum sesi duyup duymadıklarını soruyordum ve onlar da hep "Evet" cevabını veriyorlardı; buna dair edindikleri intiba da benimkiyle örtüşüyordu.

"O zaman" dedim kendi kendime, "bu işitsel bir yanılsama değil, aksine dikkatle planlanmış ve yaygın bir entrika." Ne var ki bir gün, son derece tesadüf eseri bir ayakkabı dükkânına girdiğimde, bu gürültü orada da başladı. Yani bu iyi planlanmış bir entrika falan değildi, Şeytanın ta kendisiydi. Otelden otele kovalandığım, her gittiğim yerde tam yatağımın köşesinden geçen elektrik kablolarıyla sıkıştırıldığım, beni sandalyelerden ve yataktan zıplatan şu elektrik akımlarının saldırısına uğradığım için, münasip bir biçimde intihar etmeye karar verdim.

68 Malmö.

Dışarıdaki hava korkunçtu ve kendi mutsuzluğumu arkadaşlarımla kafayı çekerek def ettim. Bir gün, böylesi bir içki âleminde sonra, odamda kahvaltı etmişim. Porselen tepsi ve yemek takımı halen masada duruyordu ve benim de arkam dönüktü. Tok bir tak sesi dikkatimi çekti ve bir bıçağın zeminin üzerine düşmüş olduğunu gördüm. Onu yerden aldım ve dikkatlice geri koydum, sırf aynı şey tekrarlanmasın diye. Kendiliğinden yerinden oynadı ve tekrar düştü.

Velhasıl, bu elektrikti.

Aynı sabah kayınvalideme yazıyor, ona kötü havadan ve genel olarak hayattan şikâyet ediyordum. Tam, “dünya kirli, deniz kirli ve gökyüzünden çamur yağıyor” sözlerini yazıp bitirdiğim sırada, kâğıdın üzerine bir damla billur gibi berrak bir damlanın düştüğünü görmemle yaşadığım şaşkınlığı bir hayal edin.

Bu seferki elektrik değildi. Bir mucizeydi!

O akşam lavabonun oradan gelen bir sesle irkildiğimde halen masamda oturuyordum. Kafamı çevirip baktığımda, sabah yıkanmalarım sırasında ayağımın altına serdiğim muşambanın yere düşmüş olduğunu gördüm. Olayın esrarına vâkıf olmak için, tekrar düşme ihtimalini ortadan kaldıracak şekilde onu geri astım. O yine de düştü.

Bu ne anlama geliyordu? Düşüncelerim okültistlere ve onların gizli güçlerine gitti bir kez daha. İhbar mektubumu yanıma alarak o kenti terk edip Lund’a gittim; burada geçici kurtuluşum için desteklerine bel bağladığım arkadaşlarım, doktorlar, psikiyatrlar ve hatta teosofistler vardı.

Nasıl ya da neden o minik üniversite kentini mesken tutmaya yöneldim? Burası her daim, Uppsala öğrencilerinin cüzdanları ya da sağlıkları için uygun kaçmayacak kadar içki âlemine daldıkları zaman gönderildikleri sürgün ya da ceza mekânı olarak görülmemiş miydi? Burası, beni 1880 ve 1890 yılları arasında bayraktarları

olarak görmüş aynı genç insanların önüne bizzat çıkararak abartılı fikirlerimden vazgeçmem gereken bir Canossa⁶⁹ mıydı yoksa? Oradaki durumu çok iyi biliyordum; profesörlerin çoğunluğu tarafından gençlerin baştan çıkarıcısı olarak aforoz edildiğimden ve anne ve babaların benden sanki Şeytanın ta kendisiymişim gibi korktuklarından bihaber değildim.

İlaveten, orada kişisel düşmanlar edinmiştim ve karakterimi çirkin gösterecek koşullar altında borca girmiştim. Popoffsky'nin baldızı ve kocası orada yaşıyorlardı; her ikisi de toplumun ileri gelenlerinden olduğundan, beni ölümüne sinir etmek için iyi bir konumdaydılar. Hatta orada beni reddetmiş olan akrabalarım, tanışıklığımızı yok saymıştı ve düşmanlarım haline gelmiş arkadaşlarım vardı. Kısacası, huzur ve sessizlik içinde bir dönem geçirmek adına ihtimaller içinden seçilebilecek en kötü yerdi. Bir Cehennemdi burası, usta işi bir mantığın ve ilahi bir hünerin tertibiydi. İşte tam burada heybemdekileri dibini görene kadar boşaltmalı ve Lund gençliği ile öfkeden deliye dönmüş Güçleri barıştırmalıyım.

Resmedilmeye değer bir yanı bulunan bir tesadüf eseri, yakın zamanlarda kendime modaya uygun, önü sivri ve kukuletalı bir pelerin almıştım, koyu kahve rengindeydi ve keşişlerin hep kullandıkları kapüşonlara çok benziyordu. Velhasıl altı yıllık sürgünün ardından İsveç'e tekrar girişim bir tövbekâr kılığında gerçekleşiyordu.

1885 yılı civarında Lund'da "Genç Şefler" adında bir öğrenci cemiyeti kuruldu; edebi, bilimsel ve sosyal yaklaşımlarının tamamı radikal olarak nitelenebilirdi. Her daim o anın fikirleriyle uyum içinde olan programları önce sosyalist, ardından nihilist oldu ve nihayetinde genel bir parçalanma ve asrın sonu ideali yaratmakla son buldu, bunun üzerinden satanizm ve yozlaşma önerisinde bulunuyorlardı.

69 IV. Henry'nin 1077 yılında Papa VII. Gregory'ye boyun eğerek, aforozunun kalkması için ceza çektiği İtalyan kasabası. -ç.n.

Bu cemiyetin lideri ve şövalyeleri arasında en kahramanı, onu en son görmemin üzerinden üç yıl geçmiş olsa da nice senelerdir dostum olan kişi, ziyaretime geldi.⁷⁰

Tıpkı benim gibi bir pelerin giymişti ancak onunki Fransisken rahiplerinkindendi. Acınası bir görünümü vardı ve suratının hali başlı başına hikâyesini bana anlatıyordu.

“Ne, sen de mi buradasın?”

“Evet, gel gör ki artık hepsi bitti.”

Ona bir kadeh şarap önerdiğimde hayır dedi, artık tövbe etmişti ve ağzına sert içki sürmediğini söyledi.

“Peki ya ‘Genç Şefler’ ne durumda?”

“Onlar öldü. Dibe vurdular, yüzlerini cehalete çevirdiler ve toplumun lanetliler bölümüne kaydoldular.”

“Canossa?”

“Başından sonuna Canossa.”

“Sanki buraya gelişimde Takdiriilahinin bir parmağı varmış gibi duruyor.”

“Takdiriilahi! Tam doğru kelime bu işte.”

“Lund içinde Güçlerin varlığı tanınıyor, değil mi?”

“Güçler buraya dönmeye hazırlanıyorlar.”

“İnsan burada, Skane’de geceleri uyuyabiliyor mu?”

“Pek sayılmaz. Herkes kâbuslardan, nefes alıp vermede zorlanmaktan, kalp rahatsızlıklarından şikâyet ediyor.”

“O zaman ben buraya aitim demektir. Ben de tam olarak aynı şeylerden mustaribim.”

Birkaç saat daha meydana gelen işaretlerden ve kerametlerden konuştuk; arkadaşım bana birtakım kimselerin sırayla yaşamış olduğu tekil deneyimlerden bahsetti. Sonuç itibariyle, bana bugünün gençliğinin yeni bir şey beklentisi içinde olduğunu söyledi.

“İnsanlar bir dinin, Güçler ile barışmanın (aynen böyle

70 Bengt Lidforss.

diyorlar), görünmez dünya ile ahengin yeniden tesis edilmesinin özlemi içerisinde. Natüralist aşama tesirli ve verimliydi ama miadını doldurdu. Bu hareketin aksine söylenecek hiçbir şey, pişman olunacak hiçbir tarafı yok zira bunun içinden geçmemizi bizzat Güçler emretti. Bu deneysel bir aşamaydı, bu süre zarfında olumsuz netice vermiş olan deneyler bize teste tabi tutulan belli birtakım kuramların ne kadar beyhude olduğunu gösterdi. Şu an için bilinmeyen ancak kendi içinde büyüme ve gelişme kudretini taşıyan bir Tanrı, kendini ara sıra açığa vurmaktadır; gerçi aralarda geçen zaman boyunca dünyayı kendi kaderine terk ediyor gibi görünmektedir, tıpkı buğdayı ve darayı hasada kadar büyümesi için bırakan çiftçi gibi. Kendini her açığa serdiğinde görüşleri değişmiştir ve yeni hükümdarlığına kendi deneyiminin meyveleri olan düzeltmeleri takdim ederek başlamıştır.”

“Velhasıl dinin ortaya çıkacağını biliyoruz; ancak başka biçimler alacak zira eski dinlerle bir uzlaşma söz konusu olamazmış gibi gözüküyor. Bizi bekleyen şey ne tepkisel bir evredir ne de halihazırda zamanını doldurmuş olana bir geri dönüştür; mevzu-bahis olan yeni bir şeye doğru gelişmedir. Beklemeli ve bunun ne olacağını görmeliyiz.”

Muhabbetimizin sonlarına doğru ortaya bir soru attım, tıpkı bulutlara doğru ok atan biri gibi.

“Swedenborg hakkında herhangi bir şey biliyor musun?”

“Hayır ama annemde onun kitapları var ve bundan da ötesi, onun başına mucizevi şeyler geldi.”

Demek ki ateizmden Swedenborg’a geçmek, bir adımdan fazlasını gerektirmiyordu.

Swedenborg’un yazılarını ödünç almak için ona ricada bulundum ve arkadaşım, genç peygamberlerin Saul’u⁷¹ olan bu adam bana *Arcana Coelestia*’yı getirdi. Aynı zamanda Güçler tarafından affedilmiş genç bir adamı da yanında getirdi; bu harika çocuk

71 İncil’e göre İsrail’in ilk kralı. -ç.n.

bana kendi geçmişinden benim tecrübelerime çokça benzeyen bir hadiseyi anlattı ve biz birbirimizin musibetlerini kıyaslarken üzerimize gün doğdu ve Swedenborg'un yardımıyla kurtuluşa erişmiş olduk.

Beni o menfur minik kente, günahlarımın kefareti ödeyeyim ve kurtuluşa erişeyim diye gönderen Takdiriilahiyeye, teşekkür ettim.

Balzac, *S raphita* kitabında, Emmanuel Swedenborg'u "Kuzeyin Buda'sı" olarak takdim ettiği zaman bana bu peygamberin misyoner tarafını göstermişti. Artık beni etkileyen, esir alan ve özgürleştiren şey İlahi Yasaydı.

Yalnızca bir, tek bir kelimeyle ruhuma ışık saçı; ş phelerime, elektrik ustaları ve kara büyücüler kılığındaki hayali düşmanlarım konusundaki boş faraziyelerime bir son verdi ve bu minik kelime *Tahribat* idi. Başıma gelmiş olan her şeyi bir kez daha Swedenborg'da buldum. şiddetli endişe hisleri (göğüs sıkışması), göğüs kafesine baskı, çarpıntılar, elektrik kemeri dediğim şey, hepsi oradaydı işte ve tüm bu görüngülerin toplamı ruhsal arınmayı oluşturuyordu ki bu, Aziz Paul tarafından dahi biliniyor ve Korintliler ile Timoteos'a yazmış olduğu mektuplarda bahis konusu ediliyordu.

Bu ameli işleyeni yargılamış bulunuyorum. O bedeninin yok edilmesi için şeytana teslim edilmelidir ki Rab İsa'nın günü geldiğinde ruhu kurtulabilsin.

Bunlar arasında Himenos ve İskender vardır ki onları şeytana teslim ettim, k fretmemeyi öğrensinler diye.

Swedenborg'un, görünmez dünyayla ilişkiye geçmesinden bir önceki yıl olan 1744'teki rüyalarını okuduğumda, bu peygamberin de benimle aynı gece işkencelerine katlanmış olduğunu öğrendim. Aslına bakılırsa, ikimizin semptomları arasındaki benzerlik o denli çarpıcıydı ki artık beni mahvetmiş olan illetin tabiatına dair en ufak bir şüphem kalmamıştı. *Arcana Coelestia* benim için geçtiğimiz iki yılın bilmecelerini öylesine bir isabet ve kuvvetle   zm şt  ki meşhur on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısının çocuğu olan ben, Cehennemin var olduğuna ama başka yerde değil

de burada, dünya üzerinde bulunduğuna ve kendimin de bunun içinden geçmiş olduğuma sarsılmaz bir şekilde ikna oldum.

Swedenborg bana Saint-Louis Hastanesi'nde kalmamın sebebini şöyle açıklıyordu: Simyacılar, balık pulu gibi kaşındıran yara kabukları üreten cüzzam musallat oluyordu – bu tam da benim iflah olmaz deri hastalığımdı işte.

Swedenborg Otel Orfilâdaki yüzlerce umumi tuvaletin anlamına yorum getiriyordu: Bunlar Dışkı Cehennemiydi. Minik kızımın Avusturya'da görmüş olduğu temizlikçiye gelince, o da oradaydı.

“Ruhlar arasında temizlikçiler denilen bazılarını diğerlerinden ayırmak mümkündür çünkü bunların sahiden de kararmış suratları vardır ve koyu, is lekeli kıyafetlere bürünmüş olarak belirirler... Bu temizlikçi ruhlardan biri bana geldi ve aceleyle, Cennete kabul edilebilmesi adına aracılık etmem için bana baskı yaptı. ‘İnanmıyorum ki’ dedi, ‘dışlanmayı hak etmeme yol açacak bir şey yapmış olayım. Dünya sakinlerini payladım ama her zaman tekdir ve kötüğin ardından yönlendirmenin gelmesini temin ettim...”

Bizim denetçimiz olan, terbiye eden ya da yönlendiren ruhlar, kişinin sırtı üzerinden eğilip hafızasının ve amellerinin ve evet, hatta düşüncelerinin kitabını incelerken, kendilerini insanın sol tarafında konumlandırırlar. İnsanların yanlış yaptıklarını ya da yanlış yapmayı kafalarından geçirdiklerini gördüklerinde, onları ayak ya da el (!) yahut karın bölgesine bir ağrı sokarak cezalandırır ve bunu kıyas götürmez bir hünerle yaparlar. Bir iç titremesi onların gelişlerini önden haber verir.

Uzuvlardaki ağrıların dışında, göbeği sıkın bir korsenin acısına benzer bir kasılmayı, zaman zaman da eziyet seviyesine kadar varan boğulma hislerini ve bir de ekmek dışında tüm yiyeceklerle karşı oluşan bir hoşnutsuzluğu kullanırlar.

Diğer ruhlar beni eğitimci ruhların bana söylediği şeyin tam

tersine inandırmaya çalışırlar. Bu çelişkili ruhlar, dünya üzerindeki kepezelikleri dolayısıyla cemaatten dışlanmış insanlardır. Yaklaştıkları, kişinin suratının önünde parlayıveriyormuş gibi görünen bir alev tarafından haber verilir. Kuyruksokumuna yakın bir yere konumlanıp, buradaki varlıklarını kol ve bacaklar yoluyla açığa vururlar.

(Parlayan alevler ya da kıvılcımlar bana iki kez göründü ve bunlardan her ikisi de isyan ettiğim anlara, her şeyi boş rüyalar olarak görüp aşağıladığım zamanlara denk geliyordu.)

Onlar, meleklerin söyledikleriyle örtüşen eğitici ruhların öğretilerine kişinin hiç kulak asmaması gerektiğini vaaz ederler. Kişinin kendi davranışlarını bu öğretiye uydurmaması, bunun yerine zevk u sefa ve özgürlük içinde, canı nasıl istiyorsa öyle yaşaması gerektiğini söylerler. Genellikle diğerleri gittikten hemen sonra belirirler. İnsanlar onların gerçekte ne olduğunu bilir ve fazla dikkate almazlar, mamafih onlar aracılığıyla iyi ve kötünün ne olduğunu öğrenirler. Zira kişi iyiliğin tabiatına dair bilgisini onun karşıtı aracılığıyla edinir; ayrıca insanın sahip olduğu her algı ya da fikir, farklı yönler ve farklı bakış açılarından ele alınmış olarak, karşıtlar arasındaki fark üzerine düşünmek yoluyla oluşur.

Okuyucu, Otel Orfila'daki beyaz yastık kılıflarımın şeklen büründüğü, antik çağın mermer heykellerine benzeyen insan suratlarını hatırlayacaktır.

İşte Swedenborg onlar hakkında şunları söyleyecektir:

İki karakteristik işaret vardır ki onların (ruhların) bir kişinin yanında olduğunu gösterir. Bunlardan biri beyaz suratlı ihtiyar bir adamdır. Bu onların her zaman hakikati konuşmaları ve doğru olan neyse onu yapmaları gerektiğine dair bir işarettir.. Bizzat kendim bu ih-

tiyar adamı görmüş bulunuyorum... Bembeyaz ışıldıyordu, çehresi son derece güzeldi ve hem dürüstlük hem tevazu saçıyordu.

(Okuyucuyu irkiltmemek adına, yukarıda alıntıladığım her şeyin aslında Jüpiter sakinlerine atıfta bulunmakta olduğu gerçeğini kasten gizlemiş bulunuyorum. Bu ilkbaharda, Swedenborg'un Jüpiter'deki evinin Victorien Sardou tarafından çizilmiş resmini periyodik bir dergide basılmış olarak görünce, ne kadar şaşırdığımı varın siz düşünün. Her şey bir kenara, neden Jüpiter? Ne olağanüstü bir tesadüf! Peki Fransız dramasının bu mümtaz şahsiyeti, yeteri kadar uzaktan bakıldığında sol cephenin antik bir surat gibi gözüktüğünün farkında mıydı acaba? Bu benim yastık kılıfımın yapmış olduğu suratı ancak Sardou'nun çiziminin hatları aynı türden insan siluetlerinden birkaç tane gösteriyordu. Acaba Üstadın eli burada başka bir el tarafından yönlendirilmişti de böylece, aslında kendisinin bilinçli olarak farkında olduğundan daha fazlasını mı vermişti bize?)

Swedenborg bu Cehennemleri ve Cennetleri nerede görüyordu? Bunlar hayaller miydi, sezgiler mi, yoksa esinlenmeler mi? Neredeyse hiç bilmiyorum ancak onun, Dante'nin ve Greko-Romen ile Germen mitolojilerinin Cehennemleri beni şuna inanmaya sevk ediyordu ki Güçler, kendi planlarını gerçekleştirmek adına, her zaman oldukça benzer araçların kullanımına başvuruyorlardı. Peki, bu planlar nelerdi? İnsan türünün mükemmelleştirilmesi, Üstinsanın (Übermensch) hayata getirilmesiydi ki bu kötek değneği, Nietzsche tarafından şerefli bir mertebeye konulmuşsa da hemen ardından yıpranmış ve ateşe atılmıştı.

Velhasıl kötülük sorunu tekrar gündeme gelmişti ve bu talebin karşısında, Taine'in ahlaki kayıtsızlığı un ufak oluveriyordu.

Bunun mecburi bir neticesi olarak iblisler çıkıyordu ortaya. O zaman iblisler neydi? Ölümsüzlüğü kabul ettiğimiz andan

itibaren, ölümler hayatta olanlarla temaslarını sürdürerek yaşayan canlılardan ibaret hale gelir. İşte bu yüzden iblis melekler habisi değildirler zira amaçları iyidir ve Swedenborg'un "terbiye edici ruhlar" tabirini kullanmayı yeğleyerek, korku ve çaresizliği def etmemiz daha iyi olacaktır.

Özerk bir kişilik ve Tanrı'nın eşiti olarak Şeytan diye bir şey mevcut değildir ve İblisin inkâr edilemez görünümünün geleneksel biçim altındaki sunumları bostan korkuluklarından ibarettir; bunlara hayat veren Takdiriilahi biricik ve iyidir, aramızdan ayrılmışlardan oluşan devasa bir hizmetçiler ordusu aracılığıyla hüküm sürmektedir.

İşte bu yüzden, ey siz ıstırap içinde olanlar, uykusuzluktan, kâbuslardan, hayallerden, elemenden ve çarpıntılardan mustarip olanlar, rahatlayın ve size bahşedilmiş olan inayetten gururlanın. *Numen adest.*⁷² Tanrı sizi istiyor.

72 Tanrı vardır. -ç.n.

Sanat Tanrılarına ait o minik kentte kaçıp gitme umudundan yoksun olarak kapalı kalmış halde, korkunç bir muharebe içine girdim düşmanımınla, yani kendi benliğimle.

Her sabah, çınar ağaçlarıyla çevrili kale duvarları boyunca yürüdüğüm sırada devasa kırmızı akıl hastanesini görmek, kaçmış olduğum tehlikeyi ve rahatsızlığımın nüksetmesi durumundaki müstakbel geleceğimi aklıma getiriyordu. Geçtiğimiz yıl başıma musallat olmuş belaların gerçek doğasını gösteren Swedenborg beni elektrik ustalarından, kara büyücülerden, efsunculardan, kıskanç altın imalatçılarından ve delilik korkusundan kurtarmıştı. Bana ilahi kurtuluşun tek yolunu göstermişti: İblisleri kendi inlerinde, yani benliğimin içinde aramak ve tövbe ederek onları yok etmek. Balzac, peygamberin yardımcısı olarak, *Séraphita* içinde bana şunu öğretmişti: “Vicdan azabı tekrar günah işleyecek insanın hissettiği acizce bir duygudur; oysaki tövbe etmek tesirlidir ve her şeye bir son verir.”

O zaman, tövbe edecektim! İyi de bu beni kamçısı olarak işe koşmuş Takdiriilahiyeye karşı saygısızlık etmek anlamına gelmez miydi? Bu durumda Güçlere, “Kaderimi rayından çıkardınız; cezalandırma, putları kırma, isyanın zeminini yükseltme misyonu ile doğmama izin verdiniz ve ardından korumanızı üzerimden çekip, beni fikirlerimden cayıp komik duruma düşeyim diye bir başıma bıraktınız. Şimdi de gelip size boyun eğmemi, özür dilememi, nedamet getirmemi mi istiyorsunuz?” demiş olmuyor muydum?

İnanması güç ama yirmi yaşında *Master Olof*’u yazarken seziş olduğum kısırdöngüyü, şimdi kendi hayatımın trajedisi olarak görüyordum. Otuz yıl boyunca zahmetli bir varoluşun çilesini, sırf zaten en başında öngörmüş olduğum şeyi tecrübe ederek

öğrenmek adına çekmenin iyi olan bir tarafı var mı? Gençliğimde hakikaten inançlıydım ve siz beni serbest düşünceli yaptınız. Serbest düşünceliyi ateiste, ateisti keşişe çevirdiniz. Hümanistlerden etkilenerek sosyalizme methiyeler düzdüm. Beş yıl sonra bana sosyalizmin saçmalığını gösterdiniz. Tüm coşkularımı bir bir çürüttünüz ve şimdi kendimi dine adasam, şunu kesinkes biliyorum ki on yıla kalmaz bana dinin yanlış olduğunu kanıtlarsınız.

Tanrılar biz ölümlülerle dalga geçiyor ve biz de, bizimle dalga geçildiğini kabul ederek, hayatımızın en azap dolu anlarında gülmeye kudretini bulabiliyor değil miyiz?

Kocaman bir şakadan ibaret görünen bir şeyi ciddiye almamızı nasıl bekleyebilirsiniz?

Kurtarıcımız İsa Mesih, neyi kurtarmıştır acaba? Şu İsveçli sofularımıza, Hristiyanların en Hristiyanlarına, şu solgun, habis, gülümseyemeyen ve manyaklar gibi gözüken dehşete kapılmış yaratıklara bir bakın hele. Sanki yüreklerinde bir iblis taşıyorlar ve dikkat edin, önderlerin pek çoğu suçlu olarak hapsi boyluyor. Tanrı neden onları düşmanın eline veriyor? Din bir ceza ve İsa da intikam ruhu olabilir mi?

Tüm antik tanrılar daha sonraki bir tarihte iblisler olarak yeniden belirdiler. Olimpos sakinleri habis ruhlar oluverdiler; Odin ve Thor Şeytanın bizzat kendisiydi, Promete Lucifer oldu, Işığın Taşıyıcısı soysuzlaşıp Karanlıkların Efendisi oluvermişti. Acaba –Tanrı beni bağışlasın– İsa’nın da bir iblise dönüşmüş olması mümkün müdür? O ki aklın, bedenın, güzelliğın, neşenin, insanoglunun muktedir olduğu en saf sevgi hislerinin ölüm fermanını yazdı. Korkusuzluk, mertlik, şeref, aşk ve merhamet erdemlerini mezara gönderdi.

Güneş parlıyor, gündelik hayat alışıldık seyrini sürdürüyor, her günkü işleriyle uğraşan adamların çıkardığı sesler ruhlarımızı tazeliyor. İşte böylesi anlardadır ki isyan etme cesareti şaha kalkar

ve itirazlarımızı ve kuşklarımızı Cennete savururuz.

Ne var ki gece gelip de üzerimize yalnızlık çöktüğünde, kibrimiz tuzla buz olduğunda, kalp atışlarımızı duyar ve göğüs kafesimizde bir ağırlık hissederiz. Sonra pencerenizin hemen ötesindeki dikenli çalılardan içinde dizlerinizin üzerine çöker, gidip bir doktor bulur ya da sizinle birlikte aynı odada uyuyacak bir yoldaş ararsınız.

Gece vakti kendi odanıza girersiniz ve bir de bakmışsınız ki biri oraya sizden önce gelmiş. Onu göremezsiniz ancak varlığını hissedersiniz. Akıl hastanesine gider ve psikiyatra danışsınız. O da size sinir zayıflığından, paranoyadan, göğüs sıkışmasından falan bahseder ama size asla derman olmaz.

Ey uykusuzluktan yakınanlar ve güneşin doğmasını bekleyerek sokaklarda dolananlar, o zaman nereye gideceksiniz?

Kâinatın Çarkları ve Tanrı'nın Çarkları, sıklıkla kullanılan iki ifadedir.

Hiç kulaklarınıza bir su değirmeni çarkınıninkine benzeyen bir uğultu oturdu mu? Gecenin dinginliği içinde ya da hatta güpegündüz bir vakitte, geçmiş hayatınızın hatıralarının nasıl kıpırdandığını ve birer ikişer canlandığını fark ettiniz mi? Kulak memelerinize kadar kıpkırmızı olmanıza yol açan yaptığınız tüm hatalar, suçlarınızın hepsi, tüm budalalıklarınız, alnınıza soğuk terler döktürür ve tüylerinizi diken diken eder. Doğumunuzdan o güne kadar yaşamış olduğunuz hayatın zincirleri boşanır. Çekmiş olduğunuz tüm kahırlar sizi bir kez daha kahreder, şimdiye kadar yutmuş olduğunuz tüm acı ilaçları tekrar yutarsınız. İskeletinizi çarmıha gerersiniz çünkü artık ölüme gönderecek bir bedeniniz kalmamıştır. Ruhunuzu kazıklara yollarsınız zira kalbiniz çoktan yanıp kül olmuştur.

Tüm bunlardaki hakikat size tanıdık geliyor mu?

İşte bunlar Tanrı'nın Çarklarıdır, yavaşça döner ama en ufak şeyi bile öğütürler – hiç acımadan. Un ufak edilirsiniz ve her şey

buraya kadarmış dersiniz. Ama hayır, her şey baştan başlayacaktır ve siz çarkın içine bir kez daha sokulacaksınız.

Mutlu olun. İşte bu, Luther tarafından belirtilen, dünya üzerindeki Cehennemdir; kendisi buna yüksek bir onur atfedip saygı duyuyordu, un ufak edilmesi gök kubbenin yalnızca bu kısmıyla sınırlı kalsın diye.

Mutlu ve minnettar kalın.

Ne yapılması gerekir peki? Kendinizi aşağılamak zorunda mısınız?

Ne var ki eğer kendinizi insanoğlunun önünde aşağılarsanız onları kibirlendirirsiniz zira o andan itibaren kendilerinin sizden daha iyi olduğuna inanacaklardır, alçaklıkları ne denli muazzam olursa olsun.

O zaman kendinizi Tanrı'nın önünde mi aşağılamanız gerekir? Gelgelelim, Yücelerin Yücesini köleler üzerinde hüküm süren bir sömürgeci konumuna indirgemek ona hakaret etmek anlamına gelir.

Dua edin! Ne? Yoksa Tanrı'nın ve buyruklarının iradesini yağcılık ve yaltaklıkla eğip bükme hakkını mı görüyorsunuz kendinizde?

Tanrı'yı arayıp Şeytanı bulmak. İşte benim başıma gelen buydu.

Kefaretimi çekmiştim, kendime çekidüzen vermiştim fakat ne zaman ruhumun tabanına pençe vurmaya girişsem yapılması gereken yeni bir yama peyda oluyordu. Topukları yenilesem burnu dağılıyordu. Sonu gelecek gibi değildi.

İçkiyi bırakıp akşam saat dokuzda eve ayık olarak bir bardak süt içmeye geldiğimde, odam beni yatağımdan çekerek çıkartan ve pijamalarımın içinde boğmaya kalkan türlü türlü iblisle dolup taşar durumda oluyordu. Öte taraftan, eve gece yarısına doğru sarhoş olarak geldiğimde, minik bir melek gibi uyuyakalıyor ve

sabahleyin genç bir tanrı kadar tazelenmiş, bir kürek mahkûmu gibi çalışmaya hazır halde uyanıyordum.

Kadınlardan uzak dursam geceleri hastalıklı rüyalar görüyordum. Kendimi arkadaşlarım hakkında iyi düşünmek konusunda eğitsem, sırlarımı onlara açsam ya da onlara para versem ihanete uğruyor ve verilen sözde durulmaması yüzünden tepem attığında, cezalandırılan hep ben oluyordum.

İnsan yığınlarını olduğunu haliyle sevmeye çalışıyorum, onların hatalarına göz yumuyorum ve hudutsuz bir hoşgörüyü adiliklerini ve iftiracılıklarını bağışlıyorum; ardından, bir gün bir bakıyorum ki yordakçının teki olmuşum. Kötü olduklarını düşündüğüm insanlarla arkadaşlık etmekten uzak dursam, derhal yalnızlık iblisinin saldırısına maruz kalıyorum. O andan itibaren daha iyi arkadaşlar bulmaya kalkarsam, daha da beterlerine denk geliyorum.

Daha da ötesi, kötücül tutkularımı yenmeyi başarıp da yaptığım perhiz yoluyla en azından bir miktar sakinliğe ulaştığımda, kendimi eşimden dostumdan daha üstün görmeme yol açan bir kişisel tatmin hissi duyuyordum ve bu, derhal cezalandırılmanıza yol açan ölümcül bencillik günahıydı.

Erdemler konusundaki her çıraklığı yeni bir kusurun takip ettiği gerçeğini nasıl açıklamamız gerekir?

Swedenborg, kusurların insanın daha ciddi günahları sebebiyle maruz kaldığı cezalandırmalar olduğunu söyleyerek bu bilmeceyi çözmektedir. Örneğin, iktidar açgözlüsü olanlar Oğlancılık Cehennemine mahkûm olur. Şayet bu kuramın geçerli olduğunu kabul edersek, kusurlarımıza katlanmalı ve onlara eşlik eden kahrından nihai hesabımızı kapatacak şeyler olarak istifade etmeliyiz demektir.

Netice itibariyle, erdemli olmaya çalışmak hapishanemizden ve eziyetlerimizden kaçmaya teşebbüs etmek gibidir. İşte Luther, onu aforoz eden Papalık Fetvasına verdiği cevabın XXXIX.

maddesinde, “Araftaki ruhlar kesintisiz olarak günah işler zira huzura ulaşmaya ve kendi eziyetlerinden kaçınmaya çalışmaktadırlar” derken, bunu kastetmektedir.

Benzer şekilde, XXXIV. madde şöyledir: “Türklere karşı mücadele vermek Tanrı’ya karşı bir isyan başlatmak gibidir; o ki günahlarımız için bizi Türkler aracılığıyla cezalandırmaktadır.”

Velhasıl şurası açıktır ki “tüm iyi amellerimiz ölümcül günahlardır” ve “dünya Tanrı’nın gözündeki günahkâr olmaya mahkûmdur ve şunu anlamak zorundadır ki hiç kimse Tanrı’nın inayeti olmadan iyi olamaz.”

İşte bu yüzden, ey kardeşlerim, bu hayatta tek bir kalıcı mutluluk umudu taşımadan acı çekmeye mecbursunuz zira zaten Cehennemdeyiz. Masum minik çocukların acı çektiklerini görürsek Tanrı’ya sitem etmemeliyiz. Hiçbirimiz bunun neden olduğunu bilemeyiz ancak ilahi adalet bize bunun onlar bu dünyaya dahi gelmeden önce işlenmiş günahlar sebebiyle olduğunu varsaydırır. Bırakın pek çok borcun geri ödemesi olan ıstıraplarımızın tadını çıkaralım ve bırakın inanalım, cezalandırılmamızın en baştaki nedenleri konusunda cahil bırakılmamızın saf bir şefkatten kaynaklandığına.

Altı ay geçip gitti ve ben halen surlar üzerindeki yürüyüşlerime çıkıyorum. Gözlerim akıl hastanesinin üzerinde dolanırken ve denizin bulunduğu uzaklıktaki mavi çizgiyi görmeye çalışırken, yaklaşmakta olan yeni çağın, dünyanın hayalini kurduğu yeni din arayışında olduğum hülyası içindeyim.

Karakış tarih oldu, bayırlar yeşilleniyor, ağaçlar çiçek açıyor, Rasathane Bahçeleri içinde bülbül şarkısını söylüyor; ancak kuş-kucunun dahi rahatını kaçırarak ölçüde açıklanamaz olan pek çok şeyin vuku bulmasından dolayı, kışın efkârı halen ruhlarımız üzerinde ağırlık yapıyor. Uykusuzluk vakaları artıyor, ciddi sinir rahatsızlıkları çoğalıyor, görünmez varlıkların ortaya çıkışı sıradanlaşıyor, gerçek mucizeler hasıl oluyordu. İnsanlar bir şeyin meydana gelmesini bekliyorlardı.

Genç bir adam beni ziyaret etmeye geldi. Şunu sordu:

“Geceleri huzur içinde uyuyabilmek için ne yapmam gerekir?”

“Ne oldu?”

“Eyyvah ki eyyvah, sana söyleyemem ama kendi yatak odamdan korkuyorum ve yarın başka bir yere taşınacağım.”

“Genç adam, sen bir ateistsin ve natüralizme inanan birisin. Ne oldu?”

“Şeytan işi! Dün gece eve dönüp kapıyı açtığımda biri kolumu yakaladı ve beni sarstı.”

“Demek odanda birisi vardı.”

“Neden olsun, hayır! Mumları yaktım ve kimseyi göremedim.”

“Genç adam, birisi vardır ki onu mumu yakmakla göremeyiz.”

“Ne menem bir şeymiş o?”

“O Görünmez Olandır, genç adam. Hiç sülfonal, potasyum bromür, morfin ya da kloral kullandın mı?”

“Hepsini denedim.”

“Ve Görünmez Olan ortalıktan kaybolmadı mı? Peki, o zaman, geceleri huzur içinde uyumak istiyorsun ve bunu nasıl yapacağını bana sormaya gelmişsin. Beni dinle, genç adam. Ben ne doktorum ne de peygamber; ben kefaretimin çeken eski bir günahkârım. Kendi kendine telkinde bulunmak için boş zamanının tamamına muhtaç olan hödügün tekinden vaaz vermesini ya da kehanette bulunmasını bekleme. Ben de uykusuz gecelerin ve derin kederlerin acısını çektim. Ben de Görünmez Olan ile yüz yüze dövuştüm ve sonunda, uyuyabilme kudretimi ve sağlığını geri kazandım. Nasıl biliyor musun? Bir tahmin et!”

Genç adam kastettiğim şeyi tahmin etti ve gözlerini yere doğru düşürdü.

“Velhasıl doğru tahmin ettin. Şimdi huzur içinde git ve güzel bir uyku çek.”

Görüyorsunuz ya, dilimi tutup insanların kastettiğim şeyi tahmin etmelerine izin vermeliydim zira rahip rolüne bürünmeye kalktığım an insanlar bana sırtlarını dönüyorlardı.

Bir arkadaşım bana şöyle sordu: “Muradımız nedir?”

Ona dedim ki, “Bunu şıp diye söyleyemem ama kişisel olarak bana öyle geliyor ki Kutsal Haçın yolu beni tekrardan *ceddimin imanına* doğru taşıyor.”

“Katoliklik mi?”

“Öyle görünüyor. Okültizm bana mucizelerin ve iblislerin bilimsel bir açıklamasını sunarak kendine düşen rolü oynadı. Dine giden yolu açmış olan teosofi, hem cezalandırma hem ödüle dayalı kozmik bir sistemi yeniden inşa ederek miadını doldurmuş bulunuyor. Karma Tanrı haline gelecek, Evliyaların da terbiye edici ruhlar (iblisler) ve yönlendirici ruhlar (ilham verici ruhlar) olarak yeniden hayat bulmuş Güçler olduğu ortaya çıkacak. Fransa gençliği tarafından göklere çıkarılan Budizm, öyle bir

tevekkül ve ıstırap sevgisi yarattı ki tutmuş olduğu yol doğruca Calvary'ye⁷³ çıkıyor.”

Kilise Ana'ya yönelik sıla hasretine gelince, bu uzun bir hikâyedir; ne var ki bir özetini vermek isterim.

Bana kişinin atalarının dinini reddetmesinin yasak olduğunu öğreten Swedenborg, Protestanlık üzerine açık bir yargı belirtmiş oluyordu; ona göre bu ana dine karşı bir ihanet hareketiydi. Daha iyi ifade etmek gerekirse, Protestanlık Kuzey Barbarlarının çarpıtıldığı bir kötek cezasıydı. Protestanlık Sürgündü, Günahkârlık Esaretiydi; gelgelelim vaat edilmiş topraklara doğru bir dönüşün eli kulağındaydı. Katolikliğin Amerika'da, İngiltere'de ve İskandinavya'da yapmış olduğu atılımlar, yaklaşmakta olan büyük birleşmenin müjdecisiydi. Büyük Ortodoks Kilisesi de yakın zamanlarda elini Batı'ya doğru uzatıyordu.

İşte burada, sosyalistlerin Batı Birleşik Devletleri hayalinin ruhani bir yorumunu buluyordunuz. Ama size yalvarırım, beni tekrardan Roma Kilisesi yoluna sokan şeyin politik kuramlar olduğu inancına kapılmayın. Katolikliği arayan ben değildim; Katoliklik iki yıl boyunca peşimden kovaladıktan sonra beni ele geçirmişti. Benim isteğim dışında bir Katolik olarak yetiştirilmiş olan çocuğum, ortaya çıkışından bu yana el değmeden korunan bir inançta ne gibi bir güzellik olabileceğini bana öğretmişti. Zaten her zaman orijinal olanı kendi kopyasına yeğ tutmuştum. Kızımın memleketindeki uzatmalı misafirliğim, bende oradaki dinsel hayatın samimiyetine karşı bir hayranlık oluşturmuştu. Saint-Louis Hastanesi'nde kalmam da aynı etkiyi yapmıştı ve son olarak, son birkaç ayda yaşadığım tecrübeler geliyordu.

Hayatımı bu şekilde gözden geçirip de Dante'nin Cehennemindeki belli birtakım lanetliler gibi kasırganın kucağına bırakılmış olduğumu gördükten sonra ve her şey hesaba katıldığında, varoluşumun tek amacının kendimi aşağılamak ve lekelemek

73 Eski Kudüs'ün hemen dışında, İsa'nın çarmıha gerildiği tepe. -ç.n.

olageldiğini fark etmemin ardından, cellat ile yolun yarısında buluşmaya ve işkenceyi bizzat kendi ellerimle yürütmeye karar verdim. Hayatımı çile, pislik ve ölüm sancısı içinde geçirmek istediğimi hissettim. Bu amaçla verdiğim kesin karar uyarınca bir erkek hemşire olarak Paris'teki Frères Saint-Jean-de-Dieu Hastanesi'ne başvuracaktım. Bu fikir 29 Nisan sabahı, kurukafa gibi bir suratı olan ihtiyar bir kadınla karşılaşmamın ardından aklıma düştü. Eve döndüğümde *Séraphita* masamın üzerinde açık halde duruyordu ve sağ taraftaki sayfada, ince bir kıymık parçası aşağıdaki şu cümlelerin üzerindeydi:

Kendi ihtirasını ilerletmek için yapmış olduğunu, kendini bir sanata adanmış zaman yapıları, onun yarattıklarından birini Ondan daha çok sevmiş olduğun zaman ya da insan bilgisinin gizemlerinden birini keşfetmeye kalktığı anda, yaptığını Tanrı için yap. Zaten Tanrı'nın kendisi bilgi değil midir?

O öğle vaktinde *L'Eclair* gazetesi geldi ve –tesadüfe bakın ki!- sütunlarında Frères Saint-Jean-de-Dieu Hastanesi'nin iki kez bahsi geçiyordu.

1 Mayıs'ta ilk kez Sar Peladan'ın *Sapkın Büyücü Üzerine Yorum* kitabını okudum.

O zamana kadar hakkında hiçbir şey bilmediğim Sar Peladan şimdi bir fırtına misali, Nietzsche'nin Üstinsanının bir tecellisi olarak üstüme çullanıyor ve onunla birlikte Katoliklik hayatıma davullu zurnalı ve muzaffer girişini yapıyordu.

Kim gelecektiye, Paledan'ın şahsiyetinde mi teşrif etmişti acaba? Şair, peygamber, filozof – bu kişi o muydu, yoksa başka birinin gelmesini mi beklemeliydik?

Bilmiyorum ama hayatın bu kapısından geçmiş olarak, bu kitabı 3 Mayıs'ta yazmaya başladım.

5 Mayıs'ta, din değiştirmiş Katolik bir rahip ziyaretime geldi.

14 Mayıs'ta, sobadaki küllerin üzerinde Gustavus Adolphus'u⁷⁴ gördüm.

14 Mayıs'ta, Sar Peladan'dan şu satırları okudum:

Binli yıllarda kişinin büyü yapıldığına inanması mümkündü; şimdiyse, iki binli yıllara yaklaştığımız sırada, şüpheye yer bırakmayacak şekilde şu açıklık kazanmıştır ki kendilerine zarar veren kişilerin başına talihsizlik musallat etmek gibi ölümcül bir güce sahip olan belli birtakım insanlar vardır. Eğer böyle bir kişinin taleplerini reddederseniz, metresiniz size sadakatsizlik edecektir; ona tepki gösterirseniz yatağınızın yolunu tutarsınız. Onlara yaptığınız her kötülük iki katı olarak kendi kafanızda patlayacaktır. Boş verin; koşulların bu açıklanamaz şekilde bir araya gelişi için şans bir açıklama sunacaktır; şans, modern belirlenimciliğin tüm gereklerini karşılamaktadır.

17 Mayıs'ta, Katolikliğe dönmüş biri olan Dane Jörgensen'in Beuron Manastırı hakkında yazdıklarını okudum.

18 Mayıs'ta, altı yıldır görmediğim bir arkadaşım Lund'a geldi ve benimle aynı evde bir daire tuttu. Onun yakın zamanlarda Katolikliğe döndüğünü öğrendiğim zamanki heyecanımı bir hayal edin. Bana geçtiğimiz yıl kaybetmiş olduğum Katolik dua kitabının bir kopyasını ödünç verdi ve Latince ilahilerle şarkıları bir kez daha okuyunca kendimi eve dönmüş gibi hissettim.

27 Mayıs'ta, Kilise Ana hakkındaki bir dizi muhabbetten sonra, arkadaşım kendisini vaftiz etmiş olan Belçikalı manastıra bir mektup yazarak, bu kitabın yazarının orada barınmasını kabul etmelerini istedi.⁷⁵

28 Mayıs'ta Annie Besant'ın Katolik olduğuna dair bir söylenti duyduğum ancak bu doğrulanmadı.

74 İsveç Kralı ve Protestanlık neferi, 1611-32.

75 Solesmes. Ne var ki Strindberg 3 Eylül 1897'de bir gazeteden oradaki başrahibin ahlaksızlıktan dolayı ihraç edildiğini öğrendi ve oraya hiç gitmedi.

Halen Belçika manastırından bir cevap bekliyorum. Bu kitap bas-
kıya girdiği zaman, ben de cevabı almış olacağım. O zaman ne
olacak? Peki ya ondan sonra? Tanrılar tarafından bir başka şaka
mı gelecek? Zira biz kaynar gözyaşlarıyla zırlarken, onlar kahka-
hayla kükrerler.

İlk başta bu kitabı şu sözlerle bitirmiştım: “Ne şaka, ne sefil bir şaka aslında bu hayat!”

Üzerine biraz düşündükten sonra bana bayağı geldiler ve üzerlerini karaladım. Ne var ki kafa karışıklığını üzerimden atmıyordum ve bu yüzden, ateşler içinde arzuladığım aydınlanmaya erişmek için yüzümü İncil’e döndüm.

Başka herhangi bir kitaptan çok daha fazla kehanet yüklü olan kutsal kitap, bana aşağıdaki satırlarla cevap verdi:

O kişiye karşı çıkacağım ve onu bir işaret, bir darbimesel konusu⁷⁶ yapacağım. Onu insanlarım arasından koparacağım ki siz, benim Tanrı olduğumu bilersiniz.

Ve şayet peygamber konuşurken yanılırsa, o peygamberi yanıltan benimdir. Elim onun üzerinde olacak, onu halkım İsrail’in arasından çekip koparacağım.

O zaman benim hayatım bundan ibaretti işte; başkalarının iflah olması için bir örnek ve işaret, şan ve şöhretin beyhudeliğini gösterecek bir alay konusu, nasıl yaşanmaması gerektiği konusunda gençliği aydınlatacak bir dalga malzemesi olmak. Kendisinin peygamber olduğunu düşünen ancak düzenbaz olarak ipliği pazara serilmiş bir güldürü malzemesi. Ancak bu sahte peygamberi yoldan çıkaran ve onu konuşturan kişi Rabbin kendisiydi; o yüzden ki sahte peygamber kendini suçsuz görebilirdi zira yalnızca kendine verilen rolü oynamaktaydı.

Dikkat edin, kardeşlerim, pek çok insan yazgısı içinden sadece birine; ve kabullenin, bir insanın hayatının pekâlâ şaka gibi görünebileceğini.

76 Strindberg’in alıntı yaptığı 1820 tarihli Fransızca İncil’de geçen kelime “jou-et” idi, yani alay konusu.

Peki, neden bu kitabın yazarı böylesine olağandışı bir şekilde cezalandırılmıştır? Ona ait *Master Olof* (nazım versiyonu) dramının sonundaki mucize piyesi bir okuyun. O bu piyesi otuz yıl önce yazdı, kendilerine Stedinger adını veren sapkınlar tarikatı hakkında hiçbir şey bilmediği zamanlarda. Papa IX. Gregory şeytani öğretileri dolayısıyla 1232 yılında onları aforoz etti; onlara göre iyi Tanrı olan “Lucifer” “Öteki” tarafından tahtından indirilip def edilmişti; Tanrı denen gaspçı sefil hükümdarlığı, zalimliği ve adaletsizliği yoluyla insanoğlunun gözünde küçük düşüp bizzat kendisinin aciz olduğunu kabul edecek duruma geldiğinde, o da geri dönecekti.

Ölümlüleri günah işlemeye mahkûm eden ve erdemliliği çarmıha gerilmek ve kazığa oturtulmakla, uykusuzluk ve kâbuslarla cezalandıran Dünyanın Prensi, kimdi ki acaba? Önceki bir varoluşta işlediğimiz unutulmuş bir suç sebebiyle ellerine teslim edildiğimiz işkenceci kimdi? Peki ya bizi ruhani kötülüklerden koruyan muhafız melekler olan şu Swedenborg’un terbiye edici ruhlarına ne demeliydi?

Ne felaket bir karmaşa!

Aziz Augustine iblislerin varlığı hususunda şüphe geliştirmenin akıl işi olmadığını düşünüyordu. Thomas Aquinas iblislerin fırtınalar çıkartıp yıldırımlar düşürebileceğini ve aynı zamanda bu ruhların kendi güçlerini ölümlülere tevcih edebileceğini belirtiyordu. Papa XXII. John, ona portresine çiviler çakarak (cadılık) eziyet eden düşmanlarının yasadışı eylemlerinden yakınıyordu. Luther tüm kazaların, kırık uzuvların, düşmelerin, çıkan yangınların ve pek çok hastalığın şeytanların entrikaları olduğuna inanıyordu. Daha da ötesi, Luther’e göre belli bazı kişiler müstahak oldukları Cehennemi bu hayatta halihazırda bulmuşlardı.

O zaman, kitabımın adını *Inferno* koymakta haklı değil miyim?

Eğer ki okur söylediklerimin gerçekliğinden şüphe duyar ve fazlaca karamsar olduklarını düşünürse, o zaman önce özyaşamöyküm olan *Uşağın Oğlu* ve ardından da *Bir Delinin Savunması* kitaplarımı okuması tavsiye edilir.

Bu kitabın bir hayal ürünü olduğunu düşünmeye meyilli okur, 1895'ten itibaren günbegün tuttuğum günlüğe başvurmaya davetlidir ki yukarıda yazılanlar, oradan yapılmış seçkilerin genişletilmesi ve yeniden düzenlenmesi yoluyla oluşturulmuş bir versiyondan ibarettir.

İÇİNDEKİLER

1	GÖRÜNMEZ OLANIN ELİ	7
2	AZİZ LOUIS BENİ KİMYACI ORFİLA İLE TANIŞTIRIYOR	21
3	ŞEYTAN AYARTIYOR BENİ	27
4	CENNET YENİDEN	33
5	DÜŞÜŞ VE KAYIP CENNET	37
6	ARAF	43
7	CEHENNEM	91
8	BEATRICE	117
9	SWEDENBORG	127
10	LANETLİ BİR ADAMIN GÜNLÜĞÜNDEN SEÇMELER	143
11	TANRI'NIN SESİ	157
12	KIZILCA KIYAMET KOPUYOR	163
13	KÜTSAL YOLCULUK VE KEFARET	171
14	KURTARICI	177
15	MUSİBETLER	183
16	MURADIMIZ NEDİR?	189
	SONSÖZ	195

INFERNO

"Yeni bir sanat keşfedilmişti. Doğanın ta kendisi! Doğal bir vahiy. Büsbütün genç ve umut dolu yeni bir sanat türünü hayata getirebildiğine göre, artık neden natüralizme dudak bükülsündü ki? Tanrılar bize geri dönmüştü. Yazarlar ve sanatçılar 'Tabiata geri dön!' şeklindeki çağırışı yükseltmişler ve bunun yankıları o kadar çeşitli olmuştu ki Doğa asırlardır süren uykusundan uyanıvermişti."

AUGUST STRINDBERG • INFERNO

Çeviren: Emrah Saraçoğlu

www.encyrekitap.com

ISBN 978-605-9949-18-7

[DUYGU CAĞI KİTAPLARI No 5]

kitapsan

19 00

(Dahil)

ENCORE